NEDJELJNI

BANJALUKA, 13. i 14. jula 1985.
Broj 4452 Godina XLII Cijena 32 dinara

GLAS

LIST SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA

IZLAZI SVAKOG DANA OSIM NEDJELJE

PRIVREDA I PRIVREDNICI

SA „JELŠINGRADOVIM" PROIZVOĐAĆIMA ALATNIH STROJEVA O RADU, NERADU, TRŽIŠTU, NAGRAĐIVANJU...

U SUSRET TEHNOLOŠKOJ REVOLUCIJI

● *Uprkos nestabilnim i varljivim uslovima privređivanja, TAS bilježi zapažene rezultate. Obim proizvodnje, dohodak, broj zaposlenih dinamika ulaganja i izvoza sve je to u usponu* ● *Osnovna deviza je: sustizati tehnološki razvoj razvijenih i tržištu nuditi nove i savremene mašine, a u novije vrijeme razmišlja se i o izradi fleksibilnih linija opremljenih numerikom i robotikom* ● U prva tri mjeseca ove, u odnosu na isti period prošle godine, TAS je gotovo utrostručio akumulaciju, a prosječan neto LD iznosio je više od 42.000 dinara

Strana 6.

ZAŠTO JE RADNIK PRIJEDORSKOG „AUTOTRANSPORTA" DUŠKO ĆETOJEVIĆ TUŽIO OPŠTINSKU KONFERENCIJU CRVENOG KRSTA U PRIJEDORU

HUMANOST STIGLA I DO SUDA

● Zbog toga što je, navodno, OK Crvenog krsta poodavno „zaledila" milion i oko 130 hiljada dinara, koje su radni kolektivi i pojedinci poslali za liječenje njegovog teško bolesnog desetogodišnjeg sina Saše, Četojević zatražio pomoć Opštinskog suda ● U Crvenom krstu smatraju da za Sašu nema lijeka i kažu da je iluzorno bacati novac ● Četojevićev advokat Emir Kulenović je kategoričan da niko ne može da dijeli tuđa sredstva ● Nesvakidašnji spor završen, a presuda će biti saopštena za deset dana

Strana 7.

SUSRET S DR ŽOZEFOM FIŠERA, PROFESOROM SAMOUPRAVLJANJA NA SORBONI

Privrženost samoupravljanju i Jugoslaviji

● *Više od tri decenije dr Fišera proučava naše socijalističko samoupravno društvo, dokazujući svijetu da samoupravljanje nije utopija*
● *Nedavno je Žozef Fišera poklonio Institutu „Edvard Kardelj" niz dragocjenih knjiga, časopisa i naučnih radova, objavljenih u svijetu (među kojima su mnogi primjerci unikati) — sa željom da se u našoj zemlji stvori centar samoupravljanja*

Strana 8.

KAD RADNIK ODE U ZEMLJORADNIKE

Sigurnost preča od zarade

● „Kada sam se udružio mislio sam da između mene i zaposlenih radnika neće biti nikakvih razlika. Sada vidim da nije tako: oni redovno primaju lične dohotke, a ja snosim posljedice neriješenih odnosa u stočarstvu", kaže Vojin Đukić iz Maljeve

Strana 7.

FOTO—OBJEKTIVOM U LIJEVČU

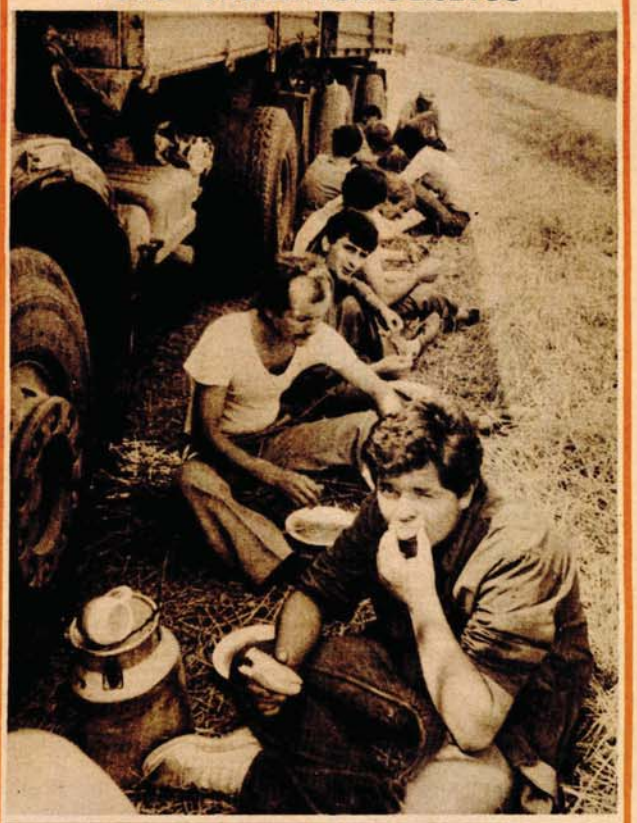

Na žitnim poljima kraj Nove Topole dnevno se požanje 250 hektara pšenice

ŽETVA U PUNOM ZAMAHU

NOVA TOPOLA, 12. jula — Iako je žetvena ofanziva u Lijevču polju najavljivana prije desetak dana, kombajni su tek juče ozbiljnije krenuli na posao. Prema posljednjem izvještaju s lica mjesta, na poljima OOUR-a „Ratarstvo" u Novoj Topoli u njive su ušla 54 kombajna i ostala potrebna mehanizacija, gdje je ukupno na žetvi pšenice angažovano oko 150 ljudi. Kombajneri su zaposjeli žitna polja u Cerovljanima, Lamincima i Novoj Topoli. Za jedan dan žito se skida sa 250 hektara površine.

Ako vrijeme ratarima nikako ne pogoduje, onda je organizacija posla dobra. Požnjeveno žito vlažnosti od 15 do 17 procenata odmah se prevozi u silose u Novoj Topoli i Vrbanji, gdje će se sušiti.

O rodu i prinosima još je rano govoriti. Ali, sudeći prema informacijama koje pristižu iz ostalih naših žitorodnih krajeva, lanjska žetva neće biti dostignuta. Tako u Banatu na poljima Kombinata „Servo Mihalj" rod dostiže 4,8 tona po hektaru, a na privatnim gazdinstvima 4,3 tone. Doduše, ratari još ne gube nadu da će se prinosi popraviti kada se s polja skinu kasnije sorte pšenice, gdje se očekuje daleko bolji rod.

Str. 12-13.

GLAS

Senator

NAGRAĐUJU

TREĆE KOLO

DODATAK ZA GODIŠNJI ODMOR

● *Novih: šest starih miliona dinara u nagradnoj igri za čitaoce „Glasa" daje Fabrika duvana Banjaluka* ● *Danas drugi kupon trećeg kola*

KRAJEM NEDJELJE

ŽIVO POLITIČKO LJETO

Mnogi politikolozi tvrde da je ljeto vrijeme usporavanja pa čak i zamiranja političke, a naročito diplomatske aktivnosti. No ovo ljeto, koje je to istina samo kalendarski, iskače iz ovakvih ocjena pokazujući time koliko je složena političko—ekonomska situacija u svijetu danas i koliko su joj potrebni kontakti i dogovori na svim prostorima i nivoima.

Samo u jednoj sedmici našu zemlju posjetila su tri visoka gosta: Havijer Peres de Kueljar, generalni sekretar Ujedinjenih nacija, Vojćeh Jaruzelski, prvi sekretar CK Poljske ujedinjene radničke partije i predsjednik Ministarskog savjeta NR Poljske i Luj Mermaz, predsjednik Nacionalne skupštine Republike Francuske.

Posjeta Peresa de Kueljara Jugoslaviji utoliko je značajnija što se odvija u godini koja je povodom 40. godišnjice svjetske organizacije proglašena godinom Ujedinjenih nacija. Zato su razgovori Vlajković — de Kueljar, vođeni o aktuelnim pitanjima međunarodnih odnosa, akcent stavili na potrebu rješavanja svih problema savremenog svijeta putem pregovora, na bazi Povelje UN i u skladu sa legitimnim pravima svih naroda. I razgovori Kueljara i njegovom domaćina Raifa Dizdarevića, saveznog sekretara za inostrane poslove, bili su posvećeni aktivnosti svjetske organizacije. Posebno je istaknuto da poredi dijaloga velikih sila, treba otvoriti mogućnosti za aktivnost malih i srednjih zemalja u međunarodnom životu.

Dolazak Vojćeha Jeruzelskog u Jugoslaviju bio je prilika za razmjenu mišljenja sa najvišim jugoslovenskim ličnostima predsjednikom Predsjedništva SFRJ Radovanom Vlajkovićem i predsjednikom Predsjedništva CK SKJ Vidojem Žarkovićem o razvoju bilateralnih odnosa i saradnje, dviju zemalja, ali i o najvažnijim međunarodnim pitanjima. Poljska je među deset najvećih inostranih ekonomskih partnera Jugoslavije, a među članicama SEV-a na četvrtom mjestu, iza SSSR-a, Njemačke DR i Čehoslovačke. Međutim, to još uvijek ne znači da sadašnji obim razmjene (737 miliona dolara u prošloj godini) zadovoljava potrebe i mogućnosti i jedne i druge strane. Zato se planira da u narednom petogodištu, do kraja 1990. godine vrijednost robne razmjene dostigne 4,5 milijarde dolara. Istovremeno, insistira se na razvijanju viših oblika ekonomske saradnje dviju zemalja, kao što su zajednički proizvodi na osnovu kooperacije i specijalizacije koji u sadašnjoj razmjeni učestvuju sa svega 25 odsto.

Susret u Jugoslaviji mogao bi u budućnosti olakšati put našim privrednicima do potpisivanja ugovora sa poljskim partnerima. Do sada se trgovinska razmjena usklađivala prema kvartalnim limitima, što je mnogo teže od godišnjih limita koji su se primjenjivali jedino u kooperaciji.

Intenzivna skupštinska saradnja dviju zemalja može biti također odličan stimulans za razvijanje svih drugih odnosa, pa i jačanje ekonomske saradnje. Ovakav stalni razvoj odnosa dviju skupština i njihovih radnih tijela karakteriše posebno jugoslovensko—francuske odnose čiji je izraz i posjeta predsjednika Nacionalne skupštine Francuske Luja Mermeza našoj zemlji. Pored razgovora sa svojim domaćinom Ilijazom Kurtešijem, predsjednikom Skupštine SFRJ, i najvišim rukovodiocima organa i organizacija federacije, Luj Mermaz je posjetio i SR Bosnu i Hercegovinu.

M. KARALIĆ

ZDRAVSTVO: KAKO JAČATI MATERIJALNI POLOŽAJ

MANJE ZA BOLOVANJA — VIŠE RAZVOJU

Kako pronaći izlaz iz teškog materijalnog položaja zdravstva banjalučke regije, pitanje je kojeg se sve češće postavlja na području SIZ-a zdravstvene zaštite Banjaluka. Da li privreda, kojoj takođe ne cvjetaju ruže može učiniti dodatne napore i pomoći medicini, čime u krajnjoj liniji pomaću korisnicima usluga, a među njima je veliki broj zaposlenih?

Korekcijom opšteg finansijskog bilansa za prva tri mjeseca u republici i primjenom Samoupravnog sporazuma o diferenciranom rastu izvornih prihoda po SIZ-ovima u 1985. godini, zdravstvu banjalučke regije je pripalo dodatnih 1.077 miliona dinara, što ni u kom slučaju nije dovoljno za unapređenje i primarne i sekundarne zaštite. No, da bi se ove pare što prije dobile potrebno je potpisati samoupravni sporazum o slobodnoj razmjeni rada, o kojem sada pojedine osnovne zajednice imaju različita mišljenja. Delegat Bosanske Gradiške bio je kategoričan protiv, jer su pronašli bolji model.

Naime, u ovoj sredini vlada mišljenje da radnicima u zdravstvu ne treba davati nagrade za njihov trud, kako prema njihovoj ocjeni predvida Samoupravni sporazum, već stvarati uslove za postizanje još boljih rezultata. Na posljednjoj sjednici SIZ-a delegati iz Bosanske Gradiške su objasnili odluku Izvršnog odbora Skupštine opštine da privrednici pomognu zdravstvu, u kojem su, inače, postignuti značajni uspjesi.

U ovoj je opštini najniža stopa bolovanja na cijelom području SIZ-a Banjaluka, a otvaranje radničkih ambulanti obostrana je korist. Stoga se predlaže da se ušteda nastala na osnovu smanjenog bolovanja u privrednim organizacijama usmjeri u poboljšanje uslova za rad zdravstvenih radnika, i to udruživanjem sredstava prema ostvarenom društvenom proizvodu pojedine organizacije udruženog rada.

Jasno je bilo i prije da samo poboljšan položaj privrede može popraviti i lošte materijalno stanje zdravstva, ali je isto tako važno da se ova pomoć što neposrednije da zdravstvu.

I. PERIJA

!?

DELEGATSKA NAVIJANJA?!

U kojoj mjeri je, na posljednjoj sjednici Skupštine SIZ-a zdravstvene zaštite, novi prijedlog Rebalansa po kojem se sva dodatna sredstva dodjeljuju sektoru sekundarne zdravstvene zaštite, podijelio predstavnike „opšte prakse" i specijalista, najbolje ilustruje izjava delegata iz Laktaša.

— Nema potrebe da se predstavljam — rekao je, jer će se odmah vidjeti kojem sektoru pripadam, kao što je bilo vidljivo i iz diskusije ostalih kada su govorili o tome kome su sredstva potrebnije, bez obzira što su isticali svoju objektivnost. Neću reći ni iz koje osnovne interesne zajednice dolazim, samo bih zamolio da se predložena pauza za razmišljanje o materijalima koje smo dobili pred samu sjednicu, produži na jedno dva ili tri sata, kako bih autom skoknuo i obavio konsultacije u bazi.

Zatim je predsjedavajući predložio da se delegati zamijene za radna mjesta, kako bi iskusili stvarne potrebe i sektore kojem ne pripadaju, poslije čega je uslijedila pauza od 20 minuta. Prijedlog delegata iz Laktaša nije usvojen.

BILJEŽIMO

CIJENE

Pritužbe na autobuske usluge su česte, ali u većini slučajeva za propuste se nađu opravdani razlozi. Međutim, taj opravdan razlog se sigurno ne može naći u slučaju banjalučkog „Autoprevoza" i OOUR-a Prigradski saobraćaj Bosanska Dubica.

O čemu se, radi?

Autobuska karta iz Bosanske Dubice za Bosansku Gradišku sa staničnim uslugama staje 160 dinara, a za istu relaciju se na stanici u Bosanskoj Gradišci naplaćuje 125 dinara. O nekakvom „opravdanom razlogu" za ovakvo nešto je teško govoriti, pogotovo ako se ima u vidu da te „usluge" obavlja ista organizacija: „Autoprevoz", OOUR Prigradski saobraćaj Bosanska Dubica.

M. DŽINIĆ

DUGOVANJA GASE SIJALICE

Prema posljednjim podacima iz OOUR-a „Elektro—Prnjavor" oko 8.300 domaćinstava ovog područja duguje za električnu energiju 21 milion dinara. Raniji apeli ovog kolektiva za blagovremenom podmirenju dugovanja nisu kod potrošača imali očekivane efekte, pa je počela akcija na isključenju struje. Tako je 200 domaćinstava osjetilo te sankcije, pa će imati dodatne troškove oko ponovnog uključivanja u mrežu. Nemarnost potrošača sprečava kolektiv „Elektro—Prnjavora" da obezbijedi sredstva za redovno održavanje i dodatna ulaganja u nabavku opreme za modernizaciju i proširenje postojeće mreže.

B. R.

REKLI SU...

Za uspjeh svi — za neuspjeh jedan

„Svi u izvoz" bila je možda nužna, ali ne i preterano valjana strategija. Podrazumevala je da i najslabiji mora da ide u bitku, među krupne i jake. Rezultate možemo pretpostaviti. Ako umemo da učimo od drugih, znaćemo: na svetsko tržište oni šalju najbolje, najjače organizacije. Šalju ih udružene, da bi bile moćnije. Mi na svetskom tržištu moramo nastupati sa onim u čemu smo jaki. Moramo, takođe, znati gde ne možemo dobiti poslovnu igru, gde unapred gubimo.

Umesto da organizujemo razumnu konkurenciju domaćih organizacija na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu, mi dozvoljavamo da se one monopolski ponašaju, svaka na terenu svoje republike i pokrajine. A u konkurenciju ulaze na svetskom tržištu i to na opštu štetu. Ponašajući se tako, mi strane kompanije stavljamo u gotovo nepobediv položaj. Zato je dobra deviza radnika „Crvene zastave" povodom projekta „Jugo—Amerika": Za uspeh su potrebni svi, za neuspeh je dovoljan jedan".

/Ivan Stambolić, predsjednik CK SK Srbije na proslavi Dana ustanka u Titovom Užicu/

PRENOSIMO — VEČERNJI LIST

Tko i zašto obustavlja rad?

SARAJEVO — U Bosni i Hercegovini u posljednjih je šest mjeseci bilo ukupno 37, a cijele prošle godine 28 prekida rada. Prije dvije godine — 1983. — 523 radnika su prekinula rad, lani 1934 radnika a u četiri mjeseca ove godine čak 1625 radnika. Glavni su uzroci tih prekida problemi u vezi s isplatom osobnih dohodaka u neinformiranošću radnika.

U nedavnoj analizi u VSS SR BiH posebna pažnja posvećena je informiranju i pisanju listova udruženog rada u kojima je bilo prekida rada. Gotovo da je svugdje riječ upravo o problemima raspodjele sredstava za osobne dohotke, pa se moglo očekivati, da će ti listovi o tome i više pisati. No iznenađujuće je, da u njima nije bilo ni riječi o tim prekidima! To je s obzirom na „povjerljivost" informacija još i razumljivo, ali iz objavljenih tekstova ni po čemu se nije moglo zaključiti da postoje ikakvi problemi te vrste.

Često općinski moćnici ne dopuštaju da se o prekidima rada više sazna, pa čak i obavijeste nadležne republičke društveno—političke organizacije. Tako se u okolici Bugojna nedavno za tri obustave rada sasvim slučajno saznalo.

Prekidi rada nisu više ni fenomen, ni tabu—tema. Dosadašnje analize o njima govore, da su se dogodili u sredinama u kojima se samoupravljanje ne razvija dovoljno, posebno gdje ima mnogo slabosti u političkom radu. Politički ocijenivši, dosadašnji prekidi nisu imali za posljedicu narušavanja političke i sigurnosne situacije. Nijedan prekid rada nije organiziran protiv sistema i nije rezultat djelovanja vanjskog ili unutrašnjeg neprijatelja.

Član Predsjedništva VSS BiH Dragiša Tanasković o prekidima rada kaže:

— Dosadašnja saznanja, posebno kazivanje radnika, pokazuje da obustave — koje su bile ipak daleko od naših očiju i javnosti — nisu uperene ni protiv samoupravljanja ni protiv socijalizma. Radnici ističu da traže veće samoupravljanje i jače provođenje socijalizma. Oni samoupravno najbrže i najdjelotvornije žele postići svoja prava, riješiti probleme, zaštititi svoje klasne interese, žele ispraviti greške u samoupravnom odlučivanju.

U BiH posljednjih mjeseci najviše je prekida rada bilo u industriji građevinarstva, proizvodnji građevinskog materijala, šumarstvu i industriji drveta.

A. KAURIN

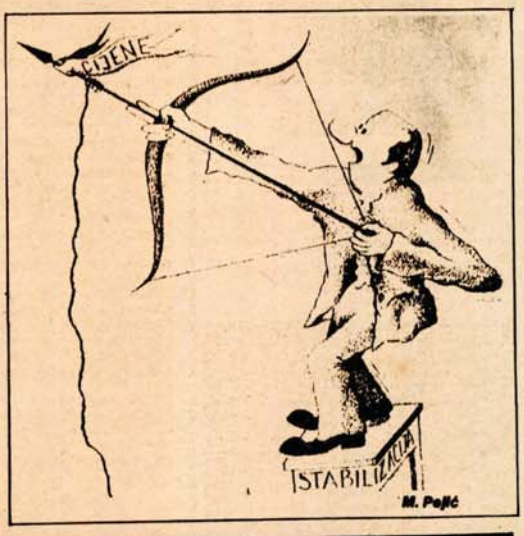

„GLAS" List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf, i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas" Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora NIGRO „Glas" Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: **Mirko Kisjan**, (banjalučka hronika) **Emin Krkić**, (popodnevni desk) **Tomo Marić**, (sport), **Miloš Milinović** (Bosanska krajina), **Arif Sitnica** (tehnička redakcija), **Sabira Piragić** (desk), **Nada Puvačić** (kultura), **Nebojša Radmanović** (direktor i odgovorni urednik), **Fadil Smajić** (hronike), **Dragiša Spremo** (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas" **Ivan Andričić, Nusreta Borić** (predsjednik) **Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.**

Prvi broj „Glasa" izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas" izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine", a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine". Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas". Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas" je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas" izlazi kao dnevni list.

NAKON POSKUPLJENJA SVJEŽEG MESA

Cijene smanjuju parče

●I pored toga što je za prvih pet mjeseci ove godine promet svježeg mesa u „Stočarevim" mesnicama manji za 15 odsto, sa novim poskupljenjem promet će se još više smanjiti

BANJALUKA, 12. jula - Od srijede, 10 jula, Banjalučani jedu skuplje meso i do 30 odsto. Tada su povećane cijene junetine za 27,82 odsto, svinjetine za 28,11, piletine 13,5 i ovčetine za 31,6 odsto. Povećani su i cijene teletine i prasetine, ali kako rekoše u „Stočarevim" mesnicama, ovih vrsta mesa gotovo nikad nemaju u prodaji. Razlozi za ovo povećanje cijena svježeg mesa su dobro poznati. U snabdjevačkim organizacijama udruženog rada tvrde da je to moralo doći zbog velike razlike između tržišne cijene žive stoke i cijene svježeg mesa. Kada bi one ostale, nepromijenjene onda bi navodno klaonična industrija Jugoslavije došla u još nezavidniju situaciju. Ovako novom cijenom je samo trenutno popravljen njihov položaj. Izvjesno je, međutim, da to neće sigurno dugo potrajati. Pitanje je ko će sada i koliko kupovati mesa, jer sigurno je da će uz sva ostala poskupljenja morati smanjiti i parče za obrok.

Trka za većim cijenama, bar kada je riječ o prehrambenim proizvodima, i dalje se nastavlja. Dokle, to nikom nije poznato. Drastičan pad prometa svježeg mesa zasad nikoga ne zabrinjava. U „Stočarevim" mesnicama za prvih pet mjeseci ove godine imali su pad prometa svježeg mesa za više od 15 odsto, što će sada biti neizvjesno je. Sa ovim novim povećanjem cijena promet svježeg mesa će očigledno padati jer malobrojni su oni koji će u narednom periodu češće moći kupiti kilogram recimo mljevenog mesa i za to izdvojiti 867 dinara.

-Istina je da smo i sa starim cijena imali pad prometa svježeg mesa ali imali smo i pad dohotka. Međutim, morali smo povećati cijene iako smo svjesni da se time nimalo neće popraviti inače težak položaj, kaže Boro Bogdanović, direktor Radne organizacije „Stočar" u Banjaluci.

Argumentuju to u ovom kolektivu podacima. Ističu da je sada na tržištu kilogram žive vage juneta već 260 ili 270 dinara, a i sa novom cijenom „Stočarevi" mesari mogu platiti najviše 250 dinara. Dakle, već sada nagovještavaju da će im promet svježeg mesa donijeti gubitak. Međutim, to nije sve. Ovdje strahuju od moguće nestašice mesa u narednim mjesecima. Sve banjalučke mesnice za sada su dobro snabdjevene.

V. DUBOČANIN

CIJENE

U svim banjalučkim mesnicama meso bi se trebalo prodavati po utvrđenim kategorijama. Prosječna cijena junećeg mesa je sada 550 dinara. Najskuplji je juneći biftek 1420 dinara kilogram, dok su najjeftinije koljenice 261 dinar. Prosječna cijena goveđeg mesa je 440 dinara kilogram. Najskuplji je dakako kilogram bifteka čija cijena je 1260 dinara, dok su najjeftinije goveđe koljenice i podlaktice, 239 dinara kilogram. Poskupjela je i teletina koja se u banjalučkim mesnicama u društvenom sektoru ne može ni kupiti. Sada je njena prosječna cijena 650 dinara. Meso od buta bez kosti je najskuplje, 1087 dinara kilogram, a kao i kod drugih vrsta mesa najjeftinije su koljenice i podlaktice što iznosi 341 dinar kilogram. Kod svinjskog mesa najskuplji je kilogram filea 1178 dinara dok su najjeftinija rebra, koljenice s kostima, trbušina i prsa. Poskupjelo je i pileće meso i sada je cijena 420 dinara kilogram.

Ovim poskupljenjem nisu jedino povećane cijene jagnjetine i prasetine. Tako se i dalje prasetina prodaje po cijeni od 565,50 dinara kilogram, dok je cijena jagnjetine i dalje 750 dinara.

SKUPŠTINA SIZ—A KULTURE BANJALUKA

Usvojena raspodjela sredstava

BANJALUKA, 12. jula - Na današnjoj sjednici Skupštine SIZ-a kulture Banjaluka usvojena je raspodjela sredstava korisnicima za 1985. godinu. Povećanje materijalnog osnova kulture je za ovu godinu prosječno 43 odsto, a podijeljeno je ovdje u banjalučkom SIZ-u u rasponu (zavisno od korisnika) od 1 do 124 odsto.

Na ovakvu raspodjelu, predloženu od Izvršnog odbora SIZ-a, delegati su imali primjedbi, ali je veoma značajno što je u nju prvi put ugrađen samoupravni sporazum, tako da ove godine nije bilo linearnog povećanja (što bi značilo svakom po 43 odsto) već prema sporazumom usvojenim kriterijumima.

N. G.

U GORNJIM DABOVCIMA KOD KOTOR—VAROŠA

Počela izgradnja vodovoda

KOTOR—VAROŠ, 12. juli - Stanovnici Gornjih Dabovaca u Mjesnoj zajednici Vrbanjci počeli su ovih dana izgradnju vodovoda. U akciji na izgradnji vodovodne mreže učestvuje oko stotinu domaćinstava Novakovića, Čejvana, Lihovića i Raljića. Predračunska vrijednost radova na dovođenju vode u Dabovce iznosi oko 30 miliona dinara. Pored novčanog učešća, svako domaćinstvo se obavezalo da će učestvovati u kopanju kanala za polaganje vodovodnih cijevi. Prije nekoliko dana položeni su prvi metri cijevi.

D. KEREZOVIĆ

KOTOR—VAROŠ

Svečano dočekana brigada

KOTOR—VAROŠ, 12. juli - U Kotor-Varošu je priređen svečani doček ORB „DRAGAN BUBIĆ", koja je u prvoj smjeni učestvovala na SORA „VRANJE '85". Na akciji, je učestvovalo više od 40 mladih koji prosječno imaju 17 godina. Oni su učestovali na pošumljavanju goleti u naselju „15. SEPTEMBAR" u mjestu Trgovište kod Vranja. Brigada je osvojila prvo mjesto u radu i društvenim aktivnostima.

Među učesnicima akcije nalazi se 13 udarnika, tri brigadista sa zlatnom i pet sa srebrnom značkom, a veći broj ih je primio specijalna priznanja i goranske značke.

Nakon što je komandant brigade Dragoljub Mikić predao raport, brigadiste je pozdravila Mira Hrvaćanin, predsjednica Opštinske konferencije SSO Kotor-Varoš.

D. K.

U PRVIH ŠEST MJESECI U PRIJEDORSKOJ OPŠTINI

Zaposleno 765 lica

PRIJEDOR, 12. jula - U prvih šest ovogodišnjih mjeseci u prijedorskoj opštini je zaposleno 765 lica, od kojih su većina mladi kvalifikovani radnici, svršeni srednjoškolci i radnici sa visokim i višim obrazovanjem.

Ovo je rekao **Nedeljko Zgonjanin**, sekretar SIZ-a za zapošljavanje Prijedor.

Ovim je, međutim, samo ublažen problem nezaposlenosti u ovoj opštini, jer radnu knjižicu i dalje priželjkuje blizu 8.500 lica, uglavnom mladih radnika i stručnjaka. U Prijedoru, istina, ulažu velike napore i sredstva da stvore prostor za veće i brže zapošljavanje radnika, ali je, bez sumnje, mnogo više želja nego slobodnih radnih mjesta.

Postoje, doduše, realne mogućnosti da se do kraja godine zaposli novih 1.500 radnika, jer će uskoro početi probna proizvodnja nekoliko značajnih privrednih objekata u ovom dijelu Potkozarja. Najviše se očekuje od budućeg rudnika u Omarskoj gdje će posao naći 700 radnika.

Zl. Đ.

BOSANSKA KRUPA

Ubistvo u Varoškoj Rijeci

BOSANSKA KRUPA - U selu Varoška Rijeka, nedaleko od Bosanske Krupe, na mjestu Aleševića most ubijen je Hamdija Husić, star 24 godine, poljoprivrednik iz sela Čaglice, opština Velika Kladuša.

Istraga će utvrditi pod kojim uslovima je izgubio život Husić. Istragu vodi istražni sudija Okružnog suda u Bihaću.

B. V.

SORA „BIHAĆ 85"

Sve brigade udarne

BIHAĆ, 12. jula - Na SORA „Bihać 85" juče je bio udarni dan. Mladi iz svih šest brigada koji rade na elektrifikaciji i modernizaciji Unske pruge na trasi su postigli izvanredne radne učinke. Na nivou naselja Prvi kongres USAOJ-a ostvaren je prosječan učinak od 197,54 odsto. Najbolje rezultate postigla je ORB „15. april" iz Sarajeva sa 301,23 odsto, a brigada „Šest buktinja" iz Novog Sarajeva prebacila je normu za 125,04 procenta.

Juče su brigadisti i ORB „Toplički heroji" bili gosti Mjesne zajednice Jezero Privilica - nova četvrt, a ORB „Koče Metalec" u Mjesnoj zajednici Žegar i „Šest buktinja" u Mjesnoj zajednici Centar, gdje su ih njihovi domaćini toplo primili i priredili bogat kulturno-zabavni program.

D. M.

PRNJAVOR

Adaptiran društveni dom

PRNJAVOR, 12. jula - Stanovnici Mjesne zajednice Lišnja proslavili su uz julske svečanosti još jednu vrijednu radnu pobjedu. Završena je adaptacija starog društvenog doma. Kako nas je informisao mjesni aktivista Milan TRIPIĆ, u adaptaciju doma, za kojim se odavno osjeća potreba, uloženo je oko 600 hiljada dinara, a veliku ulogu odigrali su i sami stanovnici ovog sela dobrovoljnim akcijama.

B. R.

SKENDER VAKUF

Posao za slijepe djevojke

SKENDER—VAKUF, 12. juli - Uskoro će slijepe djevojke Branislavka Galešić, te sestre blizanke Borka i Zorka Solarević dobiti svoje prvo zaposlenje. Ovo je jedan od zaključaka radnog dogovora u kojem su učestvovali predstavnici Skupštine opštine i društveno-političkih organizacija Skender-Vakufa, Saveza slijepih BiH, Saveza slijepih Banjaluke i skender-vakufskog udruženog rada. Obavezu da u telefonskim centralama zaposle po jednu slijepu djevojku preuzeli su Drvna industrija „Progres", Tvornica željezničke opreme i PPRO „15. maj". Inicijativu za zapošljenje slijepih djevojaka je pokrenulo opštinsko vijeće SS Skender-Vakuf.

Ž. K.

DANAS U BANJALUCI

Skupština geodeta

BANJALUKA, 12. jula - U subotu, 13. jula u 14 sati počinje konstituirajuća sjednica Skupštine Podružnice Saveza geodetskih inženjera i geometara Banjaluka. Osnivački skup svog udruženja iskoristiće i za stručno predavanje o „Uspostavi katastra nekretnina".

I sjednica i predavanje će biti održani u prostorijama „Krajinapremjera".

S. Š.

BANJALUKA

AEROZAGAĐENJE

Prema podacima dobijenim od banjalučkog Instituta zaštite za 11. i 12. juli 1985. godine koncentracija sumpor-dioksida po kubnom metru izmjerena je u Centru 136, Boriku 92, Mejdanu 74, Vrbanji 240, Česmi 83, Delibašinom selu 27, a dozvoljena gornja granica kratkotrajne koncentracije iznosi 500, a dugotrajne 150 mikrograma

Koncentracija čađi po kubnom metru izmjerena je u Centru 120, Boriku 140, Mejdanu 57, Vrbanji 139, Česmi 60, Delibašinom selu 63, a dozvoljena gornja granica i kratkotrajne i dugotrajne koncentracije je 150 mikrograma.

NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD I PRIVREDA

Obostrano nezadovoljstvo

●Privreda mora više odvajati za nauku, a naučnoistraživački rad više nego do sada dati udruženom radu

●Nema strateških planova, pa naučne institucije i ne znaju kakvo će znanje biti potrebno u budućnosti

BANJALUKA, 12. jula - Niti nauka i istraživački rad pružaju privredi ono što bi ona željela i koliko bi i šta htjela, niti udruženi rad obezbjeđuje dovoljno sredstava da bi naučnoistraživački rad mogao dati od sebe ono što se od njega očekuje. Vlada u cjelini obostrano nezadovoljstvo pozicijama u uzajamnim odnosima između ova dva važna sektora društveno-ekonomskog življenja upravo sada u vremenu kada se sve više govori o čvršćem povezivanju nauke i udruženog rada.

Ove i slične ocjene i kvalifikacije pomenutih odnosa čule su se danas na sastanku u Osnovnoj privrednoj komori Banjaluka na kojem su prisustvovali predstavnici devet SOUR-a i ostalih većih privrednih organizacija, naučnih ustanova, Univerziteta „Đuro Pucar Stari", međuopštinskih konferencija SK Banjaluka, Jajca i Prijedora i Osnovne zajednice nauke Banjaluka.

Sastanak, kao i slični ranije gdje se govorilo o problemima naučnoistraživačkog rada došao je upravo u vrijeme izrade srednjoročnih planova razvoja.

ORGANIZACIJA KOČI ISTRAŽIVANJE

Ni u organizacionom, kadrovskom i materijalnom pogledu danas u Banjaluci i regiji nema dovoljno ustanova koje se mogu ozbiljnije baviti naučnoistraživačkim radom. Prepreke su brojne. Usitnjenost i uska zaokruženost i centara i kadrova smeta daljem napredovanju naučnoistraživačkog rada. Otud su i sredstva mala i nema ih dovoljno.

S druge strane, u složenim organizacijama udruženog rada s područja OPK Banjaluka samo u dva SOUR-a („AIPK „Bosanska krajina" i UNICEP) radne organizacije se bave isključivo naučnoistraživačkim radom.

-S obzirom na to da su u fazi izrade srednjoročni planovi razvoja treba ići u tom pravcu da planovi privrede budu zajednički planovi i istraživačkih organizacija, da na istim programima rade stručnjaci iz privrede i visokog školstva, da se stvaraju zajedničke institucije koje bi okupljale stručnjake. Ovako sada je najviše doktora nauka i magistara na fakultetima. Postojeća razjedinjenost i institucionalna usitnjenost snaga nameće pitanje pred novim zakonskim propisima ko će se ubuduće moći baviti naučnoistraživačkim radom, kaže **Dragica Dodik**, rektor Univerziteta „Đuro Pucar Stari". Ona je još jednom naglasila da nema dovoljno ni kadrova ni opreme potrebnih visokoškolskim ustanovama.

Ima, međutim, zamjerki na prekomjernu normiranost i organizacionu važnost institucija koje bi se uspješno i sada mogle baviti naučnim radom i davati rezultate, ali ih baš organizacija sputava u tome. O tome **Slobodan Radlović**, predsjednik Poslovodnog odbora „Čajaveca" kaže: Organizaciona forma neke institucije ne može biti prepreka da se bavi ovim radom. Zašto ne bi mogao i „Čajavec". Mi imamo 550 stručnjaka iz raznih tehničkih oblasti, 120 ekonomista. Zar toliko stručnjaka ne bi mogla biti selekciona baza iz koje bi se izdvajali najbolji koji bi se bavili istraživačkim radom. Govori se o problemu kadrova, ali više treba misliti o stvaranju takvih stručnjaka koji posjeduju kritičku masu znanja. Ne može udruženi rad da uzima odlučujuću ulogu u sistemu obrazovanja.

NEMA STRATEŠKIH PLANOVA

Svi planovi počev od osnovne, radne, pa i složenih organizacija moraju biti bolji i u njima uključen istraživački rad, ali i planirana sredstva koja se moraju izdvajati. Po riječima Nedeljka Pehara, ti planovi se zatvaraju u uske okvire. Ne planira se dovoljno na nivou složenih organizacija.

Sadašnja stopa na dohodak od 0,120 odsto je oko 80 miliona dinara u privredi regije. Međutim, ona je čak smanjena. Dakle, što se čulo i na pomenutom sastanku, nema stalnog i jednakog finansiranja naučnoistraživačkog rada. Zanimljiva je ocjena **Predraga Radića** sa Ekonomskog fakulteta u Banjaluci.

-Nedostaju, kaže on, strateški planovi privrede. Do sada su se oni pravili prema takozvanim trendovskim kretanjima. Sve dotle dok institucije ne budu znale kakvo je znanje potrebno u budućnosti u strateškom smislu, nećemo moći dovoljno ni pripremati kadrove za udruženi rad. A institucije i ne mogu znati, jer takvih planova gotovo i nema.

Pomenuta je i nedovoljno uzajamna informisanost naučnih ustanova i udruženog rada. Prema riječima **Džavida Gunića**, predsjednika Poslovodnog odbora AIPK „Bosanska krajina", o rezultatima naučnoistraživačkog rada moralo bi se više čuti. Ne samo da se oni izmjenjuju između institucija i korisnika istraživanja, nego da tu ude u širu javnost. Nešto ostane i neiskorišteno, a primjenjivo u praksi.

Iz svega što se čulo na sastanku i što je ranije često pominjano moglo bi se svesti na zaključak da planeri srednjoročnog razvoja treba više mjesta i pažnje da daju upravo naučno-istraživačkom radu i njegovoj čvršćoj vezi s privredom.

P. MATAVULJ

SKUPŠTINA SR BiH O RAZVOJU DO 2.000. GODINE

Dinamičnije i stabilnije

● U periodu od iduće do 2.000. godine Bosna i Hercegovina trebalo bi da društveni proizvod svoje privrede povećava po prosječnoj godišnjoj stopi od pet, nacionalni dohodak 4,8, rast fizičkog obima industrijske proizvodnje 5 a produktivnosti rada 1,7 odsto

SARAJEVO, 12. jula (Tanjug) — Delegati Skupštine Bosne i Hercegovine danas su podržali novu verziju Nacrta dugoročnog društvenog plana ove republike za period od 1986. do 2.000. godine i smjernice za pripremu Srednjoročnog plana od 1986. do 1990. o čemu je na zajedničkoj sjednici svih vijeća, prethodno, uvodno izlaganje podnio direktor Republičkog zavoda za društveno planiranje Dževad Derviškadić.

U Skupštini BiH danas je usvojeno više izmjena republičkih zakona.

U raspravi o mogućem razvoju BiH do kraja ovog vijeka, vođenoj prethodnih mjeseci o prvoj verziji nacrta ovog planskog dokumenta, prihvaćen je dinamičniji razvoj, uz insistiranje da se ovim planskim dokumentom više konkretizuju postavke Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije, te da se razvoj više veže i uskladi s razvojem privrede cijele naše zemlje.

U periodu od iduće do 2.000. godine Bosna i Hercegovina trebalo bi da društveni proizvod svoje ukupne privrede povećava po prosječnoj godišnjoj stopi od 5, nacionalni dohodak 4,8, rast fizičkog obima industrijske proizvodnje 5 a produktivnosti rada 1,7 odsto.

Izvoz roba i usluga BiH u narednih 15 godina morao bi da se povećava po prosječnoj godišnjoj stopi od 5,5 a uvoz 5 odsto.

Društvene bruto investicije u osnovna sredstva do kraja ovog stoljeća trebalo bi — kako su zamislili planeri a u raspravi prihvaćeno, da se povećavaju po prosječnoj godišnjoj stopi od 5, tako da njihovo učešće u društvenom proizvodu dostigne oko 23 odsto.

Planeri obećavaju i nešto brži rast životnog standarda (4,3 odsto) uz nastavljanje trenda nešto bržeg rasta lične potrošnje (4,4 odsto) od rasta društvenog standarda (3,9 odsto).

Evo još nekih parametara dućeg razvoja BiH, u apsolutnim iznosima. Elektroprivreda u 2.000. treba da dostigne godišnju proizvodnju 30.000 gigavatsati električne energije, rudnici da proizvedu 33 miliona tona uglja, rafinerije da prerade 3 miliona tona sirove nafte, crna metalurgija da dostigne kapacitet od 2 miliona i 650 hiljada tona čelika, a visoku proizvodnju treba da ostvari u međuvremenu i poljoprivreda od 700 hiljada tona pšenice i raži, 1,2 miliona tona kukuruza, 120.000 tona uljarica, 400 hiljada tona šećerne repe i 550 hiljada tona krompira, oko 220 hiljada tona mesa i sl.

Sve ovo i drugo ostvariće se na potpunoj valorizaciji prirodnih resursa, izgrađenih kapaciteta i infrastrukture, potpunom zapošljavanju, znatno bržem razvoju nauke, tehnike i tehnologije, racionalnoj upotrebi akumulacije i porastu produktivnosti rada.

NOVI FUNKCIONERI

Skupština SRBiH danas je na zajedničkoj sjednici svojih vijeća za predsjednika Komisije za odnose s inostranstvom izabrala Nikolu Selaka, delegata u Vijeću opština, a za predsjednika Skupštine Komisije za kadrovska pitanja Kemala Karačića, delegata u Društveno—političkom vijeću.

LUJ MERMAZ, PREDSJEDNIK NACIONALNE SKUPŠTINE FRANCUSKE U JUGOSLAVIJI

Podrška oslobodilačkim pokretima

Juče u Beogradu Luj Mermaz razgovarao s Radovanom Vlajkovićem, Milkom Planinc i Raifom Dizdarevićem, a danas ovaj visoki gost iz Francuske završava zvaničnu prijateljsku posjetu našoj zemlji

BEOGRAD, 12. jula (Tanjug) — Predsjednik Predsjedništva SFRJ Radovan Vlajković primio je danas predsjednika Nacionalne skupštine Francuske Luja Mermaza, koji boravi u Jugoslaviji kao gost Skupštine SFRJ. Na prijemu su bili predsjednik Skupštine SFRJ Ilijaz Kurteši i francuski ambasador u Jugoslaviji Dominik Šarpi.

Luj Mermaz je prenio pozdrave francuskog predsjednika Fransoa Miterana Predsjedništvu SFRJ i Predsjedniku Vlajkoviću, koji je uzvratio najboljim željama.

U srdačnom i prijateljskom razgovoru bilo je riječi o kontaktima koje je tokom svoje sadašnje posjete našoj zemlji Mermaz imao sa istaknutim ličnostima našeg društveno—političkog života. Predsjednik francuske Skupštine se upoznao sa sadašnjim trenutkom jugoslovenskog društvenog, političkog i ekonomskog razvoja. Tokom prijema kod predsjednika Predsjedništva SFRJ Radovana Vlajkovića bilo je govora i o nekim aspektima angažovanja društvenih faktora u rješavanju problema u određenim segmentima našeg društva.

Vlajković i gost iz Francuske razgovarali su i o sadašnjoj međunarodnoj situaciji sa posebnim osvrtom na odnose Istok—Zapad, žarišta krize u svijetu, a naročito na jugu Afrike. Izražena je bezrezervna podrška zemljama tog regiona u nastojanjima da očuvaju svoju slobodu i nezavisnost.

Puna podrška pružena je i oslobodilačkim pokretima na jugu afričkog kontinenta. Ukazano je na to da je osnovno izvorište svih nevolja zemalja juga Afrike u agresivnoj politici rasističkog režima Južne Afrike, koji svim sredstvima vrši pritisak na susjedne zemlje u težnji da ih destabilizuje, dok prema crnačkom stanovništvu vodi politiku apartheida. Luj Mermaz danas se susreo i razgovarao i sa Vidojem Žarkovićem, predsjednikom Predsjedništva CK SKJ, Milkom Planinc, predsjednikom SIV-a i Raifom Dizdarevićem, saveznim sekretarom za inostrane poslove, a potom održao konferenciju za štampu jugoslovenskim novinarima. Predsjednik Nacionalne skupštine Francuske sutra završava zvaničnu prijateljsku posjetu Jugoslaviji.

PREDSJEDNIŠTVO SR SRBIJE

Razbijanje izloga — otvoreni nacionalizam

BEOGRAD, 12. jula (Tanjug) — Predsjedništvo republike Srbije na današnjoj sjednici dalo je podršku mjerama Izvršnog vijeća Skupštine Srbije za obezbjeđenje urednog snabdijevanja stanovništva zdravom pijaćom vodom, za stalnu kontrolu provođenja do sada naloženih mjera, a posebno sanitarno—higijenskih i protivepidemioloških. Predsjedništvo je takođe saglasno da je istovremeno neophodno preduzimanje svih akcija za trajno zaustavljanje i sprečavanje daljeg zagađivanja Ibra i njegovih pritoka.

Predsjedništvo je, kaže se dalje u saopštenju, najoštrije osudilo neke pojave razbijanja izloga i radnji pripadnika albanske narodnosti kao otvoreni nacionalizam. Ovakve pojave traže odlučnu akciju društveno—političkih zajednica i organizacija u tim sredinama, ne samo da bi se efikasno sprečavale nego i da se onemogući ponavljanje takvih nemilih pojava.

NA ZAHTJEV JUGOSLAVIJE

Izručenje Miroslava Bog- danovića

ŽENEVA, 12. jula (Tanjug) — Švajcarski Vrhovni sud u Lozani uvažio je jugoslovenski zahtjev za ekstradiciju Miroslava Bogdanovića, koji je još 1979. godine osuđen u Beogradu na trogodišnju robiju zbog silovanja djevojke. On je sin nekadašnjeg računopolagača u jugoslovenskom Generalnom konzulatu u Ženevi Milovana Bogdanovića, osuđenog na 12 godina zatvora zbog saučesništva u pljački fondova jugoslovenskog socijalnog osiguranja u aferi ženevske Kantonalne bolnice.

„ISELJENIČKI SUSRETI 85"

POSJETA KOPAONIKU

BRUS, 12. jula (Tanjug) — U okviru „iseljeničkih susreta 85", Brus je danas domaćin zajedničke manifestacije Matice iseljenika Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Iseljenici će posjetiti epicentralnu zonu kopaoničkih zemljotresa u MZ Blaževo i Đerekare, obići će turističko—smučarski centar, neke vrijedne spomenike kulture ovoga kraja, a biće i gosti brigadista koji učestvuju na saveznoj akciji „Kopaonik 85".

U SAD I KANADI

Hiljade požara

PEKING, 12. jula (Hsinhua) — Za posljednjih nekoliko dana u SAD i u Kanadi je izbilo više od hiljadu požara koji su zahvatili više od 400 000 hektara šume u SAD i oko 160 000 hektara u Kanadi.

Najteže je pogođena Kalifornija, a od Los Anđelesa do San Franciska vatrogasci se danonoćno bore sa jedanaest velikih požara. Saopšteno je da u SAD u borbi sa vatrenom stihijom učestvuje oko sedamnaest hiljada vatrogasaca, dosad najviše u istoriji SAD. U Kalifornji je čak 345 vatrogasaca povrijeđeno prilikom gašenja požara. Prošle nedjelje u jednom požaru u Los Anđelesu poginule su tri osobe.

Prema zvaničnim izvorima, na teritoriji Kalifornije plamti još osam požara, nad kojima vatrogasci još nisu uspjeli da preuzmu kontrolu.

NAGRAĐENO „ČUDO NEVIĐENO"

MOSKVA, 12. jula (Tanjug) — Žiri 14. moskovskog međunarodnog filmskog festivala dodijelio je „Srebrnu lentu" jugoslovenskom igranom filmu „Čudo neviđeno" režisera Živka Nikolića.

BEJRUT

EKSPLOZIJA BOMBE

BEJRUT, 12. jula (UPI) — Jedno lice je poginulo i osam je povrijeđeno kada je danas eksplodirala bomba u zapadnom muslimanskom dijelu Bejruta. Bomba je eksplodirala u jednom skladištu u zapadnom Bejrutu.

Do eksplozije je došlo u vrijeme kada je premijer Rašid Karame predsjedavao sastanku Komiteta za bezbjednost koji je raspravljao o suzbijanju terorizma.

NA AERODROMU HITROU

BACILI LEGIONARSKE BOLESTI

LONDON, 12. jula /Rojter/ — U vodovodnim instalacijama administrativnog bloka na londonskom aerodromu Hitrou otkrivena je manja količina bakterija legionarske bolesti. Stručnjaci britanske avio—kompanije „Britiš Ervejz" su saopštili da su bakterije otkrivene u toku redovne kontrole i da je njihova koncentracija isuviše mala da bi postojala opasnost od epidemije. Stručnjaci kažu da je sistem za snabdijevanje vodom, poslije otkrića bakterija, prečišćen.

VAŠINGTON

JUBILEJ SVEMIRSKE SARADNJE

VAŠINGTON, 12. jula /EFE/ — Desetogodišnjica istorijskog svemirskog susreta sovjetskih i američkih kosmonauta u toku zajedničke misije „Sojuz—Apolo", biće obilježena 16. jula u Vašingtonu.

Na proslavu će iz Sovjetskog Saveza doputovati kosmonauti Valerij Kubašov i Aleksej Leonov, dok će američku stranu predstavljati Tomas Staford Donald Slejton i Vens Brend. U okviru proslave, u Nacionalnoj akademiji nauka biće održana konferencija o istraživanjima planete Mars.

U BLIZINI OSTRVA KARG

Pogođen turski tanker

BAGDAD, 12. jula — Irački ratni avioni bombardovali su rano jutros jedan tanker u blizini iranskog ostrva Karg i bezbjedno se vratili u bazu, javila je iračka novinska agencija INA.

Iz pomorskih izvora u Bahreinu saznaje se da je pogođen turski tanker „Kejhan" i da je još u plamenu. Turski tanker je pogođen oko 120 milja južno od ostrva Karg gdje je trebalo da utovari 300 000 tona sirove iranske nafte, javljaju zapadne novinske agencije.

To je drugi turski tanker koji je za manje od jedne sedmice pogođen u blizini ostrva Karg. U iračko—iranskom „ratu tankera", od marta prošle godine, u blizini ostrva Karg, glavnog iranskog terminala za naftu, pogođeno je više od 60 teretnih brodova, uglavnom tankera.

PREMA KUVAJTSKIM PODACIMA

Najmanje 11 mrtvih

BEJRUT, 12. jula (Tanug) — Prema posljednjim podacima koje je danas objavio kuvajtski nacionalni radio, pozivajući se na policijske izvore, u dvije sinoć podmetnute eksplozije ispred popularnih i uvijek dobro posjećenih kafe—restorana u Kuvajtu poginulo je najmanje 11, a teže ili lakše ranjeno više od 90 ljudi.

Eksploziv razorne snage pretvorio je bulevar u kojem se nalaze restorani u 'scenu iz pakla', tragediju je povećala i činjenica da je šetalište bilo prepuno ljudi koji su izišli da proslave početak muslimanskog vikenda.

O samoj terorističkoj akciji ima malo zvaničnih podataka, policija još drži pod blokadom cijelo područje u kojem su se eksplozije dogodile, istraga je u toku.

U RUMUNIJI

POGINULO SEDAM OMLADINACA

BUKUREŠT, 12. jula — Pozivajući se na informisane krugove u Bukureštu, Frans pres javlja da je sedam omladinaca poginulo prilikom panike koja je izbila na jednom omladinskom skupu u Ploeštiju, sjeverno od glavnog grada Rumunije. Panika je izbila zbog iznenadnog naleta oluje pa su učesnici omladinskog skupa pohrlili ka svim izlazima. Taj događaj se zbio 20. juna, a u Bukureštu o tome nije ništa saopšteno, precizira Frans pres.

SNABDIJEVANJE NAFTINIM DERIVATIMA

NE ČEKATI JESEN

● Izuzev mazutom, snabdijevanje naftinim derivatima u ovoj godini zadovoljavajuće ● Zalihe goriva stvarati sada, kada su svjetske cijene niže, ne čekajući oktobar

BEOGRAD, 12. jula (Tanjug) — Tržište je u ovoj godini bilo relativno dobro snabdjeveno naftinim derivatima, izuzev mazutom čija je nestašica dobila hronično obilježje Manjak propan—butan gasa i kerozina je otklonjen. SIV je dosta brzo reagovao, kada je o kerozinu riječ, pa je još u aprilu normalizovano snabdijevanje. Uvoz sirovog petroleja u prvih šest mjeseci, ističe savjetnik u Privrednoj komori Jugoslavije inž. Dušan Trifunović, manji je za oko 10 odsto, odnosno 550.000 do 600.000 tona. U pitanju je isključivo nafta sa konvertibilnog područja za čije preuzimanje nije bilo dovoljno deviza. Što se tiče proizvodnje sirove nafte kod kuće, ona je u prvom polugodištu za 2 do 3 procenta ispod plana, mada se procjenjuje da će do kraja 1985. rafinerijama biti isporučeno predviđenih 4,1 miliona tona.

Mazut svakako ostaje deficitaran proizvod. U ovoj godini potrebno je osigurati oko 5,3 miliona tona, što, izgleda, nije dovoljno da se podmire zahtjevi potrošača. Vjerovatno i zato što ovo gorivo nema čime da se zamjenjuje, recimo kvalitetnim mrkim ili kamenim ugljem, pošto je njihova proizvodnja ograničena. Uostalom, o mazutu će se još dugo raspravljati. Čini se najlogičnijim, s obzirom na nepodmirene potrebe, da je upravo sada vrijeme da se ovaj derivat uvozi jer su cijene na svjetskom tržištu mnogo niže, od onih koje su važile zimus. Izlišeno je i naglašavati da će pozna jesen i zima donijeti ponovo skok kada i tražnja bude veća. (Na primjer, udružena elektroprivreda je konstantno bez odgovarajućih količina mazuta.) Ako se računa sa radom termoelektrana na tečna goriva, što je po mnogima neminovnost, jasno je da zalihe prijeko potrebne za razdoblje oktobar—mart upravo treba sada stvarati.

POVODOM 44-GODIŠNJICE USTANKA CRNOGORSKOG NARODA

Uručene 13-julske nagrade

TITOGRAD, 12. jula (Tanjug) — U Titogradu su danas, povodom 44-godišnjice ustanka crnogorskog naroda, uručene 13-julske nagrade ovogodišnjim dobitnicima. Ovo najveće republičko priznanje za izuzetne radne i stvaralačke rezultate dobili su: Vojin Đukanović, za kreativne i organizacione sposobnosti prilikom osposobljavanja havarisane peći u Željezari „Boris Kidrič" u Nikšiću, Borislav Mijanović, za inovacijski i konstruktorski rad u Industriji građevinskih mašina „Radoje Dakić" u Titogradu, dr Dragan Hajduković, za publicistički rad u oblasti fizike, dr Jovan Novosel za naučna ostvarenja u oblasti medicine i Vladislav Plamenac, za projektovanje hotelskog kompleksa „Avala-Mogren" u Budvi.

Na prigodnoj svečanosti, kojoj su prisustvovali predstavnici društveno-političkog i kulturnog života republike, priznanja nagrađenima je uručio predsjednik Skupštine Crne Gore Marko Matković.

NAKON POVLAČENJA MILION BOCA AUSTRIJSKOG VINA IZ NJEMAČKIH TRGOVINA

Vinski skandal – ili rat?

● Zapljenjeno više od 40 hiljada hektolitara vina jer su pronađene nedozvoljene količine hemijskog sredstva za zaštitu loze od mraza ● Vinari iz gradišćanskog mjesta Rust tvrde da je zloupotrijebljena njihova etiketa

BEČ, 12. jula (Tanjug) — Kancelar Sinovac danas će telefonski razgovarati sa kancelarom Kolom, koji se nalazi u Turskoj, kako bi se spriječilo da se „vinski skandal" ne pretvori u „vinski rat" protiv Austrije, sa teškim ekonomskim posljedicama za austrijski izvoz vina, odnosno za više desetaka hiljada poljoprivrednika.

Sinovac je izjavio da „psihoza širokih razmjera" koja je juče dovela do skidanja više miliona boca austrijskih vina sa polica u zapadnonjemačkim trgovinama, sigurno nema osnova. Austrijska vina, u kojima su u SR Njemačkoj pronađene nedozvoljene količine hemijskih sredstava, mogla su prema tumačenjima Beča biti izvezena samo u manjim količinama, i to u cisternama. Austrijsko ministarstvo poljoprivrede je danas objavilo odluku koja će se primjenjivati od 1. januara iduće godine i kojom se zabranjuje svaki izvoz austrijskih vina u cisternama. Vino će se izvoziti samo u bocama sa zaštićenim etiketama i kontrolirat će se, prethodno u Austriji.

Vinari iz gradišćanskog mjesta Rust, koji proizvode poznato „Rust vino" objavili su da je u SR Njemačkoj zloupotrebljena njihova etiketa. Oni tvrde da je to vino, možda i izvezeno iz njihovog kraja, ali u cisternama i da su onda pri flaširanju u SR Njemačkoj, „špekulanti" upotrijebili samo njihovu etiketu. Vinogradari u Rustu danas priređuju demonstracije protiv „vinskog rata" iz SR Njemačke, sumnjajući da je u stvari riječ o pokušaju da se austrijsko vino izbaci sa zapadnonjemačkog tržišta i uopće sa tržišta EZ. Takve se sumnje pojavljuju jutros i u austrijskim komentarima u štampi, u kojima se istovremeno traži da se „vinska afera" do kraja razjasni i u Austriji i da se pronađu malverzatori vinom.

Prema pisanju bečke štampe, „vinska afera" izazvala je i sudare među političkim partijama u SR Njemačkoj, te napade na ministarstvo zdravlja, jer je čekalo sa objavljivanjem podataka dva mjeseca nakon što je o „vinskoj aferi" već pisala sama austrijska štampa. Austrijski listovi objavili su u aprilu vijesti da je bečko Ministarstvo poljoprivrede zaplijenilo više od 40.000 hektolitara vina, jer su u njemu pronađene nedozvoljene količine tog hemijskog sredstva za zaštitu loze od mraza.

I italijansko vino pod sumnjom

MINHEN, 12. jula (UPI) — Zdravstvene vlasti u Bavarskoj preduzele su danas detaljnu analizu uzoraka italijanskog vina, uvezenog od poznatih italijanskih proizvođača, poslije jučerašnjeg skandaloznog otkrića da se u vinu uvezenom iz Austrije nalazi visokotoksični i kancerogeni dietilen glikol. To jedinjenje se, na primjer, nalazi i u antifrizu, a u industriji vina se koristi da bi vino dobilo ljepšu boju i bilo slađeg ukusa.

NA GODIŠNJICU PROBOJA LOGORAŠA

Cvijeće u Kerestincu

ZAGREB, 12. jula (Tanjug) — Na spomen-ploču palim komunistima, koji su noću od 13. na 14. jula 1941. godine pokušali proboj iz ustaškog logora Kerestinec kraj Zagreba, danas su položeni vijenci i buketi cvijeća CK SKJ, CK SKH i organizacije Saveza komunista Zagreba.

Logor u Kerestincu ustaše su formirale neposredno nakon uspostavljanja svoje vlasti i u njega su zatvorili takozvane nepoćudne elemente. Među njima su bili istaknuti komunistički intelektualci, partijski i sindikalni borci kao što su August Cesarec, Božidar Adžija, Otokar Keršovani, Ognjen Prica, Ivan Krndelj i mnogi drugi, ukupno njih 94-tvorica. Desetak komunista strijeljano je u znak odmazde 9. jula 1941. nakon akcija komunista i skojevaca u Zagrebu. Zato je odlučeno da se zatočenici što prije oslobode.

OK SSRN KRUŠEVCA

Osuda siledžijskog ispada

KRUŠEVAC, 12. jula (Tanjug) — Predsjedništvo Opštinske konferencije Socijalističkog saveza Kruševca održalo je vanrednu sjednicu povodom ispada Zorana Milojevića, radnika Kombinata „Dušan Petronijević". On je 7. jula ove godine razbio izloge na dve pekarske radnje čiji su vlasnici Bahraj Isljam i Marinaj Šefki.

Predsjedništvo Socijalističkog saveza najoštrije osuđuje ispad koji se prvi put dogodio u Kruševcu i koji sadrži elemente siledžijskog ponašanja sa neprijateljskim i nacionalističkim obilježjem. Ocijenjeno je, također, da su radnici kruševačkog SUP-a na vrijeme i efikasno intervenisali.

SASTANAK U KUALA LUMPURU O KAMPUĆIJI

Prihvaćen aseanski prijedlog

KUALA LUMPUR, 12. jula — Ministri spoljnih poslova ASEAN-a, predstavnici Evropske zajednice, SAD, Japana i još nekih zapadnih zemalja danas su na sastanku u Kuala Lumpuru jednoglasno prihvatili aseanski prijedlog za rješavanje kampućijskog problema putem pregovora.

Zemlje jugoistočne Azije predložile su da predstavnici koalicione vlade Demokratske Kampućije koji se bore za oslobođenje zemlje, pregovaraju sa Vijetnamom o okončanju okupacije Kampućije. Prema tom prijedlogu, u delegaciju za posredne pregovore mogli bi biti uključeni i predstavnici provijetnamskog režima Henga Samrina.

Međutim, Vijetnam i režim u Pnom Penu su već ranije odbacili taj prijedlog.

Nasuprot tome, zemlje ASEAN-a, (Tajland, Filipini, Malezija, Indonezija, Singapur i Brunej) smatraju da bi uspostavljanje makar i posrednih pregovora ipak doprinijelo rješavanju krize u jugoistočnoj Aziji.

AKCIJAŠKO LJETO

Udarnički ho-ruk

ALEKSINAC, 12. jula (Fototanjug) — Četrdesetak omladinaca omladinske radne brigade iz SR Slovenije sa naše fotografije upravo je završilo rad u svojoj smjeni na izgradnji auto-puta „Bratstvo-jedinstvo", Paraćin — 85. Radilo se udarnički, tako da je norma prebačena za oko 14 odsto. Kamera našeg fotoreportera uhvatila ih je u trenutku kada su radili bankinu na ulazu u Aleksinac.

NEREDI U PORTADAUNU

Povrijeđena dva policajca

BELFAST, 12. jula (AFP) — Dva policajca su danas povrijeđena u mjestu Portadaunu, jugozapadno od Belfasta, u sporadičnim ali žestokim sukobima više stotina mladih protestanata i pripadnika snaga reda. Policija je saopštila da su policajci povrijeđeni kamenicama i drugim predmetima koje su na njih bacali učesnici demonstracija organizovanih poslije zabrane protestantskog marša u katoličkom kvartu grada.

Portadaun, u kome je zbog nereda mobilisano više od hiljadu pripadnika policije i snaga reda, bio je prošle sedmice poprište velikih nereda.

PROGNOZA RAZVOJA ZEMLJE ZA 1986.

Usporeniji rast inflacije

Prema najnovijim procjenama Jugoslavija dogodine treba da otplati 3,9 milijardi dolara glavnice i oko 2 milijarde dolara kamate ● Prema dosadašnjem rastu ukupnog društvenog proizvoda ocjenjuje se da će inflacija biti usporenija

BEOGRAD, 12. jula (Tanjug) — U obimnoj analizi o privrednim kretanjima u ovoj godini, koju je dostavilo Skupštini Jugoslavije Savezno izvršno vijeće daje i prve procjene mogućnosti razvoja zemlje u 1986. godini. Osnovni zadatak, zbog obaveze vraćanja inostranog duga, biće ostvarivanje suficita u tekućem platnom bilansu.

Prema najnovijim procjenama, naša zemlja dogodine treba da otplati 3,9 milijardi dolara glavnice i oko 2 milijarde dolara kamate.

U takvim uslovima neophodno je — po ocjeni SIV-a izvesti robe za oko 13,2 milijarde dolara i ostvariti prihod od usluga od oko 4,1 milijarde dolara, odnosno ukupan devizni prihod s doznakama i kamatama od oko 20,9 milijardi dolara.

To pretpostavlja nominalno povećanje izvoza robe i usluga od 11,1 odsto u odnosu na predviđeni izvoz u ovoj godini i 11,6 odsto na konvertibilno područje.

Imajući u vidu materijalne i druge uslove razvoja, Savezno izvršno vijeće smatra da bi porast društvenog proizvoda ukupne privrede mogao da iznosi 3,6 odsto, industrijske proizvodnje 4,2, a poljoprivredne 3,2 posto. To pretpostavlja povećanje produktivnosti rada od 1,7 i broja zaposlenih za oko 2 odsto. Računa se i na porast životnog standarda od 3,2 procenta i realnih ličnih dohodaka po zaposlenom u društvenom sektoru od 1,6 odsto.

U takvim okvirima vjeruje se i u mogućnost usporavanja rasta inflacije.

Sve ove procjene, kako se ističe u analizi SIV—a, zasnivaju se na pretpostavkama da će biti provedene sve mjere predviđene ovogodišnjom Rezolucijom, uključujući i privredno-sistemska rješenja, koja su u pripremi.

Posebno se računa sa odlučnijim ostvarivanjem tržišne orijentacije, odnosno sa nastavljanjem politike realnog vrednovanja faktora i rezultata proizvodnje. Računa se također da će mjere za materijalno rasterećenje privrede i njenu finansijsku konsolidaciju dati veće efekte.

INFORMISANJE

STUPCI — SAMO ZA NEVOLJE

TITOGRAD, 12. jula (Tanjug) — Stvarne profesionalno-političke mogućnosti i aktivnosti sredstava javnog informisanja treba krajnje realno ocjenjivati — istaknuto je na današnjoj sjednici komisije Predsjedništva CK SK Crne Gore za informativno-propagandno djelovanje u raspravi o zadacima novinara u ostvarivanju stavova i zaključaka CK SK Jugoslavije i propagandnom uticaju iz inostranstva. Upozorenje je dato iz dva osnovna razloga. Društvena situacija je, prije svega, po mnogo čemu složena i objektivno nije lako dokučiti pravu istinu o svim događajima, društvenim kretanjima i manifestacijama. Nije teško, rečeno je, pratiti sjednice društveno-političkih foruma, recimo, Centralnog komiteta, ali kako da se novinske redakcije i novinari odrede prema realno životnim pitanjima radnih ljudi i građana, na primjer, prema inflaciji koja stalno sužava njihov standard. Kako da javna informacija u takvim okolnostima istinski komunicira sa javnim mnjenjem — postavljeno je pitanje.

IMENOVANJA

A. Bakočević direktor „Politike"

BEOGRAD, 12. jula (Tanjug) — Predsjedništvo Republičke konferencije SSRN Srbije imenovalo je na današnjoj sjednici za direktora novinske organizacije „Politika" Aleksandra Bakočevića, dosadašnjeg glavnog i odgovornog urednika lista „Politika".

Za vršioca dužnosti glavnog i odgovornog urednika „Politike" imenovan je dr Živorad Ninović, zamjenik glavnog i odgovornog urednika.

Dosadašnjem direktoru „Politike" Draganu Markoviću, koji odlazi u penziju Predsjedništvo je odalo priznanje za njegov rad.

Aleksandar Bakočević je rođen 1928. u Titovom Užicu. Završio je Pravni fakultet u Beogradu i dvije godine Visoke novinarske diplomatske škole. Član je SKJ od 1948, a SKOJ-a od 1945.

PRIŠTINA

Spriječiti zagađivanje fenolom

PRIŠTINA, 12. jula (Tanjug) — Sve ćemo uraditi kako bismo spriječili dalje zagađivanje Sitnice i Ibra fenolom, a u krajnjem slučaju obustaviti proizvodnju u Sušari i „Gasifikaciji", najvećim zagađivačima. Ovo su na današnjoj konferenciji za novinare izjavili predstavnici Izvršnog vijeća Skupštine SAP Kosova, inspekcijskih organa i radne organizacije „Hemije" i „Energetike", u čijem sastavu su Sušara i „Gasifikacija". Oni su predstavnike sredstava informisanja upoznali sa zaključima Pokrajinskog izvršnog vijeća u kojim se, pored ostalog kaže: „da se mora što prije zaustaviti nedozvoljena koncentracija fenola u rijekama Sitnica i Ibar", bez obzira na sredstva i na druge prisutne teškoće. Trajnija rješenja, kako se danas čulo, treba da ponudi ekipa domaćih i stranih stručnjaka koja već radi na ovom problemu, a očekuje se da o tome svoju riječ da i poseban tim eminentnih jugoslovenskih stručnjaka za ovu oblast.

PRIVREDA I PRIVREDNICI

● Uprkos nestabilnim uslovima privređivanja, TAS bilježi zapažene rezultate. Obim proizvodnje, dohodak, broj zaposlenih, dinamika ulaganja i izvoza - sve je to u usponu ● Osnovna deviza je: sustizati tehnološki razvoj razvijenih i tržištu nuditi nove i savremene mašine, a u novije vrijeme razmišlja se i o izradi fleksibilnih linija opremljenih numerikom i robotikom ● U prva tri mjeseca ove, u odnosu na isti period prošle godine, TAS je skoro utrostručio akumulaciju, a prosječan neto LD iznosio je preko 42.000 dinara

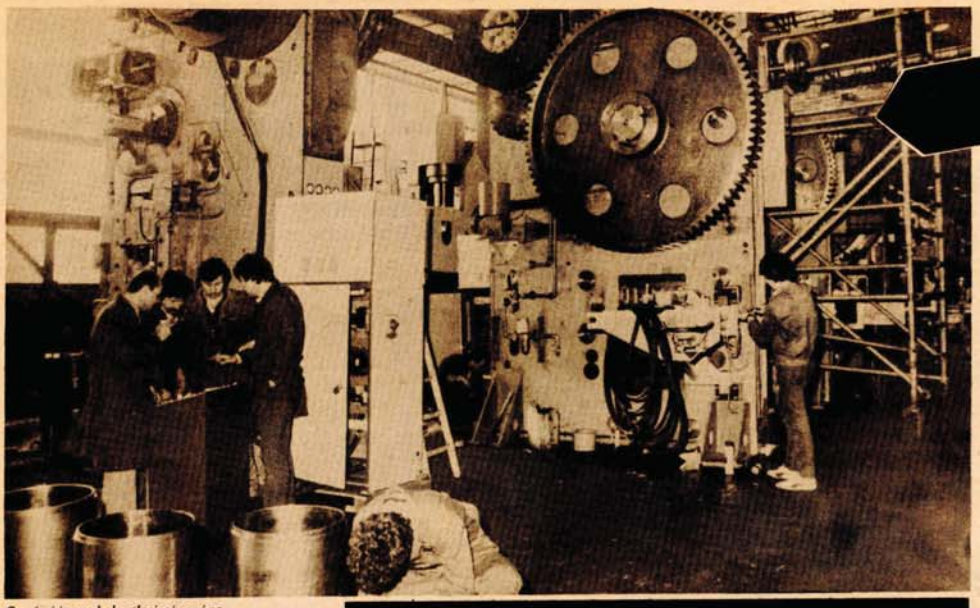

Strojevi iz ove hale plasiraju se i na prekomorska tržišta

SA „JELŠINGRADOVIM" PROIZVOĐAČIMA ALATNIH STROJEVA O RADU, NERADU, TRŽIŠTU, NAGRAĐIVANJU

U susret tehnološkoj revoluciji

Kada smo direktoru Tvornice alatnih strojeva, inženjeru Vjekoslavu Golubović izrazili želju da sa njim razgovaramo za „Nedjeljni Glas", napomenuvši da je jedini povod za to sve uspješnije poslovanje ove „Jelšingradove" tvornice, bio je pomalo iznenađen i u nedoumici. Razmislio je i rekao:

— Ne, ne može tako! Za uspjehe koje postižemo nisam samo ja zaslužan. Ovdje su svi radnici pregaoci, a naročito oni koji bez pogovora i savjesno izvršavaju svoje radne zadatke. Gotovo svi su ovdje spremni za napore i odricanja. U tome je posebna uloga rukovodnog kadra i ljudi koji su uključeni u rad samoupravnih organa i društveno-političkih organizacija. Vrijeme je da se tom kadru oda priznanje i da izađu iz anonimnosti.

I mi smo se na trenutak zamislili. Naravno, prihvatili smo sugestiju. Zašto ne? Jer, kada se pažljivije pogleda, novine veliki publicitet daju fudbalerima, glumcima, političarima. Piše se i o radnicima u neposrednoj proizvodnji, a vrlo malo o ljudima koji organizuju i vode proizvodne procese; o onima od kojih u najvećoj mjeri zavisi uspješno izvršenje radnih zadataka, sklad i harmonija u međuljudskim odnosima, politika razvoja i koncepcija odnosa sa poslovnim partnerima.

KAKO U TAS—u MJERE I NAGRAĐUJU RAD?

Ne prođe dugo, razliječe se tvorničkim razglasom poziv i u kancelariju ubrzo dođoše rukovodioci radnih jednica, zamjenik direktora, funkcioneri u Partiji, Sindikatu, Radničkom savjetu.

Prvo što su naši sugovornici željeli odmah da naglase, to je da je TAS kolektiv u kome je radnik ono najvrednije što imaju. Svaki zaposleni ovdje je svjestan da od njegovog rada i zalaganja zavisi visina ličnih dohodaka, izdvajanja za zajedničku potrošnju, za stambenu izgradnju, fondove... Zato u tvornici nema predaha. Radi se i danju i noću, i petkom i svetkom i svako nastoji da što preciznije i kvalitetnije uradi svoj dio posla.

Pitali smo:

● Koji je to točkić - pokretač koji mobiliše ljude na rad?

— Sistem nagrađivanja je taj koji pokreće ljude - kaže mašinski inženjer **Žarko PERDUV**, rukovodilac radne jedinice Operativna priprema posla. - **Zarade nekih radnika približavaju se cifri od 100.000 dinara. Istina, kod nas ima i pojava da radnik ostvari veliku zaradu na mašini na kojoj imamo čist gubitak. To su ekstremi i to moramo otklanjati.**

Diplomirani inženjer mašinstva **Ivan RAUNIG**, rukovodilac Teške mašinske obrade, napominje da su mjerila rada osnovni uzrok „iskakanjima" u zaradama pojedinaca.

— Normative dobijamo od tehnološke službe i tu smo nemoćni. Rukovodilac ne smije normative ni uvećavati niti smanjivati.

Rukovodilac kontrole kvaliteta, diplomirani inženjer mašinstva **Bernard KEZIĆ**, kaže:

— Imamo jedan kompleks nagrađivanja koji se kreće od realnih do izuzetno apsurdnih. Ima radnika koji radom ostvaruju visoke zarade, ali i ima i onih koji neradom dobivaju nevjerovatno velike lične dohotke. Ovakve anomalije donekle remete odnose među ljudima i stvaraju probleme u koordinaciji radnih jedinica. Pitanje nagrađivanja kreativnog rada nije uopšte riješeno, izuzev preko Aktiva pronalazača, novatora i racionalizatora, ali i to nije adekvatno i realno. Sa rješavanjem inovacija kasni se i po dvije godine, tako da inflacija „pojede" skoro svu vrijednost koju radnik ostvari inovacijom.

— U prostoru analitičke procjene poslova i radnih zadataka kod nas u TAS-u nešto nije u redu - kaže direktor Golubović. Negoduje se na bodove rukovodilaca, pa se postavlja pitanje jesmo li ih dobro odabrali, ili oni ništa ne rade. A tvrdim da rade i da su sposobni. Još kad ih upoređujemo sa drugima u sistemu, smatram da bi mogli imati i više za 50 posto od zarada mnogih ljudi. Naši rukovodioci su sišli u pogon. Zamislite kakav je to konfor u odnosu na kancelarije u kojima rade neki referenti. Rukovodioci prate proizvodnju i prosto su svakog trenutka „na nišanu". Smatram da nagrada za to nije dobra, jer „voditi" 100, 150 ili 200 ljudi nije mala stvar. Pa to su fabrike poput onih naših u Prnjavoru i Bosanskoj Gradišci, ili kao što je „Univerzal". Zato insistiram na tome da se rad i rezultati rada ovih ljudi afirmišu.

BEZ DUGOROČNE KONCEPCIJE U RAZVOJU

● Zadržati se u špici svjetskih zbivanja i ravnopravno parirati konkurentima iz cijelog svijeta, među kojima ima i onih sa visokim stupnjem tehološkog razvoja, nije jednostavno i čini se da će iz dana u dan biti sve teže. Šta se u „Jelšingradu" poduzima za „agresivniji" nastup na svjetskoj pijaci?

Odgovor na ovo pitanje pokušao je da pruži Bernard KEZIĆ.

— Svjesni smo da još uvijek nismo postigli svjetski kvalitet proizvoda. Kad ovo govorim treba imati u vidu koncepciju naših strojeva. To je relativno zastarjela koncepcija koja ne obezbjeđuje produ na svjetskim tržištima u onom obimu kako bismo mi željeli. Pitanje razvoja mora biti utkano u program izvoza, a čini se da tu kasnimo. Trebalo bi da imamo razvoj bar pet godina ispred proizvodnje, pa kad zatreba da imamo gotovo ono što je nastalo kao razvojni program. Na ovom planu nemamo koncepcije i ako je ne izgrade radne zajednice uz našu pomoć, doći ćemo u tešku situaciju. Tehološka revolucija u svijetu je stalna revolucija i nema joj kraja. Ona je danas u najjačoj ekspanziji u svijetu. U njoj i mi moramo odigrati svoju ulogu.

● Savremena organizacija, koja se naročito bazira na planiranju i praćenju proizvodnje, danas već ne može da se zamisli bez automatske obrade podataka ili kompjuterizacije. Ako se još imaju na umu tehnološke i konstruktivne mogućnosti takvih rješenja, onda su efekti kompjuterizacije neprocjenjivi. Kakva je situacija u TAS-u na ovom planu i postoje li mogućnosti da ovakav sistem zaživi u tvornici?

Diplomirani inženjer **Dejan JERIN**, rukovodilac Lake mašinske obrade, smatra da je progres u čvršćoj sprezi sa naučnim institucijama i uvođenju kompjuterske obrade podataka i upravljanja proizvodnjom, savremenim načinom tehnologije i konstrukcije proizvoda.

— Kompjuterizacija pruža velike mogućnosti - kaže Jerin - **ali je neophodno u prvom redu stvarati potrebne preduslove. Bez praćenja tehnologije i modernizacije biće sve teže hvatati korak sa svijetom.**

NEŠTO NOVO U LICENCNIM ODNOSIMA

Sagovornici se slažu da su licence odigrale presudnu ulogu u razvoju fabrike, ali se zalažu za veće oslanjanje na sopstvene snage.

Direktor **GOLUBOVIĆ**, govoreći o saradnji sa „licencnim partnerima", kaže da to više nije onaj uobičajeni zavisni odnos. Sklopljeni su novi ugovori, zasnovani na kooperativnim odnosima, i to na obostrano zadovoljstvo - i TAS-a i inostranog partnera. **Pred TAS-om je inače, izvozna ekspanzija. Postepeno se osvajaju nova tržišta i TAS-ove mašine prodaju se sada ne samo u SSSR—u i evropskim zemljama, već i u zemljama Sjeverne Amerike, Afrike, Bliskog Istoka, a na pomolu su i poslovi sa japanskim partnerima.**

Osebujno se TAS priprema za ponudu proizvoda i najrafiniranijim ukusima, pa se s tim ciljem u proizvodnju uvode novi proizvodi. „Jelšingrad" je već stekao ugled proizvođača kompletnih proizvodnih linija po specijalnim zahtjevima kupaca, a u novije vrijeme se razmišlja o izradi tzv. fleksibilnih linija, opremljenih numerikom i robotikom, nešto slično njemačkim linijama „TRUMF" i „AMADA", koje proizvode Japanci.

POMAŽU RAZVOJ NERAZVIJENIH

TAS je jedan od nosilaca privrednog razvoja u banjalučkoj regiji Zapošljava više od 1500 radnika, koji nesebično izdvajaju sdredstva za proširenje materijalne osnove rada, čime proširuju proizvodne kapacitete i stvaraju mogućnosti za zapošljavanje nezaposlenih. Od presudnog je značaja uloga TAS-a u izgradnji i „uhodavanju" Tvornice strojeva i uređaja za mehanizaciju u Kotor-Varošu.

— Spremni smo i to dokazujemo konkretnom praksom kaže direktor **GOLUBOVIĆ** - **da izdvajamo za razvoj nerazvijenih područja u Bosanskoj krajini. Našim dislociranim tvornicama u Bosanskoj Gradišci, Kotor-Varošu i Prnjavoru pružamo svakodnevno pomoć u svakom pogledu, počev od ustupanja stručnog kadra, preko davanja tehnoloških rješenja, konstukcije i repromaterijala, pa do obrade tržišta, plasmana i ugovaranja nabavki kod naših dobavljača.**

Milovan BUNDALO, predsjednik Izvršnog odbora OO Saveza sindikata, kaže da je TAS kolektiv koji se uključuje u sve akcije solidarnosti.

— Uvijek se nađe mogućnosti da se uključimo u solidarne akcije. Pomažemo drugima, ali najviše vodimo brigu o našem radniku. Svaki član našeg kolektiva sigurno je da će mu u svakom trenutku kolektiv izaći u susret i priskočiti mu u pomoć. To je ono što krasi „Jelšingrad".

ŠTA MISLE O GUBITAŠIMA?

Na pitanje kako gledaju na kolektive koji se ne snalaze u ovom teškom vremenu i ne posluju s uspjehom, **Zoran JOŠIĆ**, predsjednik Izvršnog odbora Radničkog savjeta OOUR-a, veli:

— Ima u Banjaluci kolektiva koji cijenama svojih proizvoda i robom u magazinima dovode radnike u situaciju da nemaju sredstva za lične dohotke. Za ovakve stvari za pogrešne investicije i druge negativne pojave moraju sami da traže rješenja. Moram da kažem i to da sam zapazio da baš iz takvih kolektiva kadrovi odlaze na funkcije u Opštinu i Republiku. Zar to nije čudno?

Rukovodilac Održavanja **Franjo BAJIĆ**, primijetio je da se neki kolektivi koji tavore sa gubicima indolentno odnose prema radu. Kaže da su nekima nudili posao, a oni ni da se pojave na kapiju. Posebno mu je palo u oči to što Ciglana ne može „da živi". Ilustruje to primjerom. Veli: „Pitam ih šta je sa crijepom", kad cigla ne ide? A oni kažu: „Ne može ni to. Već pet fabrika proizvodi crijep? Pa zar da sečovjek ne pita: a šta ste dosad radili? Mi ovdje pravimo problem ako neko izađe pet minuta ranije, a šta oni rade?

Bio je ovo razgovor u kome su međusobno upućene i izvjesne kritike. Niko nije podigao ton, niko se nije naljutio. Kažu: **— Nemojte nas pogrešno shvatiti. Mi otvoreno ukazujemo jedni drugima na propuste i, vjerujte, svi nastojimo da se korigujemo u ponašanju. Takvi su nam i radnici i TAS se zaista može pohvaliti da ima uzorne odnose među ljudima.**

Jasmina KEZIĆ

Oni organizuju i „vode" proizvodne procese TAS-a

Humanost stigla i do suda

ZAŠTO JE RADNIK PRIJEDORSKOG „AUTOTRANSPORTA" DUŠKO ĆETOJEVIĆ TUŽIO OPŠTINSKU KONFERENCIJU CRVENOG KRSTA U PRIJEDORU??

I to se, na žalost, događa: **Duško Četojević**, radnik prijedorskog „Autotransporta", tužio je ovdašnjem Opštinskom sudu OK Crvenog krsta Prijedor zbog toga što je, navodno, poodavno „zaledila" milion i oko 130 hiljada dinara koje su radni kolektivi i pojedinci iz mnogih naših krajeva poslali za liječenje njegovog teško bolesnog desetogodišnjeg sina Saše.

U svojoj tužbi Četojević predlaže Sudu da ovaj naloži Opštinskoj konferenciji Crvenog krsta da „humane pare" skine sa žiro - računa i stavi na posebnu štednu knjižicu nesretnog Saše, ili da se, u protivnom, sva sredstva vrate brojnim pošiljaocima!

Tako je, eto, humanost stigla i do suda. Ovaj nesvakidašnji spor je, nakon pet rasprava, nedavno završen, ali sudski ishod još nije poznat. Sudija **Nedo Došenović** nam je rekao da će presuda biti saopštena za deset dana.

Bez obzira na sudski epilog ovog neprijatnog spora, nameće se neizbježno pitanje: da li je do njega moralo doći i šta je sve navelo **Duška Četojevića** da podigne tužbu protiv takve humanitarne organizacije kao što je Crveni krst?

OD LJEKARA DO LJEKARA

Ljekari kažu da 10-godišnji **Saša Četojević** odavno boluje od teške mentalne zaostalosti. Toga su svjesni i njegovi roditelji, majka Ljiljana i otac Duško, ali ne gube nadu u ozdravljenje svog sina. Oni godinama odlaze od ljekara do ljekara i traže Saši lijeka. Bili su u Banjaluci, Zagrebu, Ljubljani, SR Njemačkoj, Mađarskoj...

Saša je dosta vremena proveo u prijedorskom Zavodu za zaštitu muške djece i omladine i sličnoj ustanovi u Pazariću kod Sarajeva, ali bez bitne promjene. Sve to, međutim, nije obeshrabrilo uporne roditelje, koji su uvjereni da njihov sin nije „izgubljen slučaj".

- Potreseni smo tvrdnjom u Opštinskoj konferenciji Crvenog krsta da našem Saši nema lijeka i da smo obmanuli širu javnost - kažu uglas roditelji Ljiljana i Duško i napominju da su doživjeli niz neprijatnosti u ovoj humanitarnoj organizaciji.

Prije nepune tri godine, zahvaljujući razumijevanju radnih organizacija PTT i „Autotransport", gdje su Ljiljana i Duško Četojević zaposleni, Saša je (sa roditeljima) sedam dana boravio u SR Njemačkoj, gdje je bio na ispitivanju kod nekih tamošnjih ljekara. Ni ovo, liječenje istina, nije pomoglo.

Za vrijeme boravka u Njemačkoj, Četojevići su saznali da u Japanu proizvode spasonosni lijek za njihovog Sašu. Kako nisu imali potrebna devizna sredstva za njegovu kupovinu, zatražili su pomoć čitalaca sarajevskog AS-a.

VELIKI ODZIV

Nakon napisa u ovom sarajevskom listu („Nada do Tokija") na adresu Duška Četojevića ubrzo su stigla prva pisma ohrabrenja i novčani prilozi za liječenje maloljetnog Saše. Među prvima su se javili i pritekli u pomoć Ferid Kituša iz Sarajeva, Jovo Nikolić iz Bijeljine, Smail Ališić i Hajrudin Šumić na privremenom radu u Norveškoj, zatim Goran Ribar, Sašin vršnjak iz Visokog, grupa radnika sarajevske „Svjetlosti", Darinka Vidić iz Teslića, učenici Iris i Igor Kaurloto iz Vareša, radni ljudi hotela „Kardial" u Banji Vrućici ,Maruška i Dejan Vučković iz Stona, privatni autoprevoznici iz Mostara, vozači „Samobortransa" iz Samobora i mnogi drugi.

Na inicijativu čitalaca AS-a, ova humana akcija je krenula prije dvije godine, pa su ubrzo na žiro - račun (11900-678-122) Opštinske konferencije Crvenog krsta počela da stižu sredstva za liječenje desetogodišnjeg dječaka. **Ukupan iznos je dostigao milion i oko 130 hiljada dinara, od čega je do sada Saša dobio, kako kaže njegov otac Duško, samo 20.000 dinara za kupovinu odjeće!?**

- Sva sredstva, oko 200 hiljada dinara, koja su stigla na moje ime, predao sam na blagajni OK Crvenog krsta i dobio priznanicu - ističe Četojević i naglašava da mu ni na pamet nije palo da zloupotrebi ljudsku pomoć i veliku solidarnost.

Čuveni lijek iz Japana Četojevići su kupili u SSSR, ali nemaju dovoljno sredstava da dođu do većih količina. U nadi da će njihov sin bar progovoriti, Ljiljana i Duško su se sa Sašom pretprošle godine obreli u Segedinu. Automobil im je stavila na raspolaganje RO „Autotransport".

- Tamošnji ljekar specijalista Bela Varga, inače naše gore list, ljubazno nas je primio i besplatno pregledao Sašu - veli Četojević. - Rekao je da se radi o teškom slučaju, ali i da postoji mogućnost da se Sašino zdravlje poboljša za oko 15 posto. Napomenuo je da češće moramo biti u kontaktu i da će akupunkturu kičme obaviti kad Saša navrši deset godina.

Kako je kod sredstava bez sredstava, Duško više nema mogućnosti da kontaktira sa dr Vargom. To je bio razlog što je preko svog advokata mr **Emira Kulenovića** - tužio Opštinsku konferenciju Crvenog krsta . **On i njegov advokat smatraju da su kolektivi, grupe i pojedinci sredstva dali za Sašino liječenje, što je vidljivo i iz svrha doznake, a ne prijedorskom Crvenom krstu.**

● *Zbog toga što je, navodno, OK Crvenog krsta poodavno „zaledila" milion i oko 130 hiljada dinara, koje su radni kolektivi i pojedinci poslali za liječenje njegovog teškog bolesnog desetogodišnjeg sina Saše Četojevića zatražio pomoć Opštinskog suda ● U Crvenom krstu smatraju da za Sašu nema lijeka i kažu da je iluzorno bacati novac ● Četojevićev advokat Emir Kulenović je kategoričan da niko ne može da dijeli tuđa sredstva ● Nesvakidašnji spor završen, a presuda će biti saopštena za deset dana*

Saša u naručju oca Duška Četojevića

IMA LI SAŠI LIJEKA?

Lani je Saša bio oko petnaest dana u Kliničkom centru u Ljubljani. Nakon detaljnih ispitivanja, tamošnji istaknuti specijalisti su došli do zaključka da ne postoje skoro nikakvi izgledi da Saša ovlada razumom. To smo čuli od Jove Ivanića, profesora defektologije u prijedorskom Centru za socijalni rad i člana Predsjedništva Opštinske konferencije Crvenog krsta.

- Moram na početku da ukažem na činjenicu da OK Crvenog krsta, ni kriva ni dužna, mjesecima doživljava sve ove neprijatnosti, pa je, čak, stigla i na sud - kaže Ivanić. - Nesumnjivo je da se nismo prihvatili pokroviteljstva akcije AS-a, kako je ovaj list pisao, niti je bilo ko tražio od nadležnih organa saglasnost za prikupljanje ovih sredstava. Ukratko, nekim čudnim putevima smo uvučeni u vrzino kolo i dovedeni pred svršeni čin

- Ako je tako, kako su se, onda, pozamašna sredstva za liječenje Saše slila na žiro - račun OK Crvenog krsta? - pitamo Ivanića.

- Nikom u Predsjedništvu nije jasno odakle broj našeg žiro - računa u AS- u veli Ivanić i dodaje da je kasnije rukovodstvo ove humanitarne organizacije, suočeno sa stvorenom klimom i pristizanjem novca, prešlo preko svega . **Time se, zapravo, htjelo da se izbjegne bruka. S druge strane, na osnovu nalaza ljekara kliničkog centra u Ljubljani o zdravstvneom stanju Saše Četojevića i prijedloga naše posebne komisije, odlučili smo da sva sredstva dodijelimo Zavodu za zaštitu muške djece i omladine i Školi za osnovno i usmjereno obrazovanje „Radmilo Stefanović" u Prijedoru.**

Ova odluka Predsjedništva OK Crvenog krsta još nije realizovana, jer je u međuvremenu došlo do sudskog spora, a šta će Opštinski sud odlučiti - ostaje da se vidi.

- Niko ne može da dijeli tuđa sredstva, pa ni Predsjedništvo OK Crvenog krsta - kategoričan je advokat mr Emir Kulenović. - Mora da se shvati da je novac namijenjen za liječenje Saše Četojevića. To je, valjda, jasno kao dan.

Neke sumnje da bi otvaranjem štedne knjižice na ime maloljetnog Saše novac otišao u druge svrhe, Duško Četojević energično odbacuje i kaže da bi svaki dinar za liječenje sina pravdao i račune dostavljao Opštinskoj konferenciji Crvenog krsta. U OK Crvenog krsta, izgleda, drukčije misle.

Zlatko ĐURIĆ

KAD RADNIK ODE U ZEMLJORADNIKE

Sigurnost preča od zarade

● Kada sam se udružio mislio sam da između mene i zaposlenih radnika neće biti nikakvih razlika. Sada vidim da nije tako: oni redovno primaju lične dohotke, a ja snosim posljedice neriješenih odnosa u stočarstvu", kaže Vojin Đukić iz Maljeve

MILENKO ŠUŠAK: „Od zemlje sam bio digao ruke"

U nastojanju da se smanji pritisak na zajednice za zapošljavanje i, eventualno, oslobodi uz to i još koje radno mjesto, sve češće se upire prstom na poljoprivredu kao jedno od (mogućih) rješenja. Među nezaposlenima ili bar onima koji se na spiskovima zajednica za zapošljavanje vode kao nezaposleni ima dosta mladih ljudi sa sela koji bi mogli da osiguraju egzistenciju na vlastitom imanju.

Ni među zaposlenim radnicima nije mali broj poljoprivrednika, to jest radnika kojima je, prije nego što su dobili radno mjesto u „preduzeću", poljoprivreda bila jedino zanimanje. Šudeći po tome što su se čvrsto vezali za udruženi rad, može se zaključiti da je bolje biti radnik nego udruženi zemljoradnik. Poljoprivreda je, očigledno, izgubila primat u odnosu na druga zanimanja; čak i ona koja su teža od zemljoradnje. Rezultat toga je poznat: broj aktivnih zemljoradnika je naglo smanjen, zemlja je ostala bez muških ruku, a pritisak na zajednice za zapošljavanje je povećan.

BEZ LIČNOG DOHOTKA

Dokazivanje da se od poljoprivrede može dobro živjeti (u uslovima proizvodnje Bosanske krajine na primjer) još nije toliko argumentovano da bi se veći broj radnika, koji za to imaju uslove, odrekao radnog mjesta u udruženom radu i okrenuo poljoprivredi. Radije se, dakle, čuvaju radna mjesta, uključujući i ona slabije plaćena, nego da se intenzivira proizvodnja na vlastitom imanju.

MILAN PULJAREVIĆ: Opredijelio se za „platu" na sopstvenom imanju

Odgovor na pitanje zašto je to tako završeđuje, svakako, dublju analizu. Može se, međutim, na osnovu odgovora zemljoradnika-povratnika doći do određenih zaključaka. Praveći poređenje između fabrike i njive došli su do saznanja koja se moraju uvažavati kada se rješenja za nezaposlenost traže i u poljoprivredi.

Već skoro godinu dana sam praktično bez ličnog dohotka kaže **Vojin Đukić** iz Maljeve kod Šipraga, koji se poslije devet godina rada u inostranstvu vratio u selo. Izgradio je malu farmu za tov svinja, osposobio se za savremenu proizvodnju, ali suočio se s problemima koji se sporo rješavaju.

Od posla kojim se bavim skoro da nemam nikakve koristi. Zašto to kažem? Iz dana u dan situacija u tovu svinja postaje sve teža: po kilogramu prirasta, računam, gubim najmanje 40 dinara. Kada sam se udružio mislio sam da između mene i radnika zadruge neće biti nikakvih razlika. Sada vidim da nije tako: oni primaju lične dohotke, a ja snosim posljedice neriješenih odnosa u stočarstvu.

Nesigurnost na koju ukazuje Vojin (koji u maloj farmi može proizvesti 320 prasadi i isto toliko tovljenika u zatvorenom ciklusu) je čini se, jedan od glavnih razloga da zemljoradnici bježe od zemljoradnje, a da joj se oni, koji su zaposleni, nerado vraćaju. Zemljoradnici nisu našli oslonac u udruživanju od kojeg su, prije svega, očekivali veću sigurnost. Poput parole ostala je tvrdnja da će udruženi zemljoradnici u svim pravima biti izjednačeni s radnicima u udruženom radu.

- Za ovo se ne mogu kriviti jedino zadruge kategoričan je **Milan Puljarević iz Donjih Podgradaca**. Poslije skoro petnaest godina provedenih u „državnom preduzeću", u dogovoru s OZO iz Gornjih Podgradaca opredijelio se za poljoprivredu. **Ako niko ne stoji iza zadruge, šta ona može ponuditi zemljoradnicima.** Neko mora preuzeti stoku čiju proizvodnju zadruga ugovori s poljoprivrednicima. I ona mora imati veću sigurnost da bi ulazila u čvršće odnose sa zemljoradnicima. Znamo kakva je sada situacija: telkoće se nastoje prevaliti na leđa zemljoradnika, koji ih sami ne mogu podnijeti.

PITANJE BEZ ODGOVORA

Za utovljenih 65 junadi i 140 svinja Milan je dobio 650.000 dinara. Naizgled je, kaže, mnogo zaradio, mada stvarna računica pokazuje drugo: da je potrošio koncentrata koliko je normativima utvrđeno, da nije koristio vlastitu stočnu hranu, iskazao bi gubitak. Ko bi to onda pokrio. U društvenoj kasi se lakše nađu pare za pokriće gubitaka radnih organizacija nego zemljoradnika, koji isto kao i radnici u udruženom radu, proizvode hranu za tržište.

Milenko Šušak iz prnjavorskog sela Popovići još nije osjetio te teškoće, jer se nedavno vratio iz Slovenije, gdje je radio punih sedam godina. Pred njim su bila dva izbora: da ostane u radnoj organizaciji u kojoj nije slabo zarađivao, ili da pusti imanje da propada. Odlučio se za ovo drugo: ponovo se prihvatio zemlje, od koje je svojevremeno digao ruke. Istina, vezu sa selom nikada nije prekidao, ali je zemlju slabo koristio, jer je na radnom mjestu u gradu platu lakše zarađivao.

Dobijeni kredit iskoristio je za izgradnju male farme: na površini većoj od stotinu kvadratnih metara tovićе svinje i uzgajati krave (jer su dvije proizvodnje sigurnije od jedne).

Koliko sam dobio kredita, još više sam uštedio izvodeći sam sve radove. Uz to sam, da bih osigurao redovno snabdijevanje farme vodom, izgradio dva rezervoara i položio 1.400 metara vodovodne cijevi. Ostalo je još da nabavim mehanizaciju, bez koje je teško i skupo zemlju obrađivati kaže Milenko.

Za radno mjesto na vlastitom imanju morao je da uloži dosta para i truda. Nije mu ni na kraj pameti da za tim žali, ali se pita koliko će mu se to isplatiti? Niko mu u ovom trenutku ne može dati pouzdan odgovor.

M. OSMANČEVIĆ

SUSRET S DR ŽOZEFOM FIŠERA, PROFESOROM SAMOUPRAVLJANJA U SORBONI

Privrženost samoupravljanju i Jugoslaviji

dr Žozef Fišera - nepokolebljivo vjerovanje u samoupravljanje

Među brojnim prijateljima Jugoslavije širom svijeta, posebno mjesto zauzima pariski sociolog i profesor samoupravljanja sa Sorbone - **dr Žozef Fišera.** Decenijama prati naš samoupravni razvoj i ne propušta priliku da ga i on afirmiše na međunarodnom planu.

Svojim odnosom i djelima Fišera je uvijek potvrđivao privrženost Jugoslaviji, ili preciznije rečeno - samoupravljanju, inače svojoj životnoj preokupaciji.

Prelazeći svoj put od ideje do prakse, samoupravljanje je slamalo brojne prepreke. Jugoslovensko samoupravno socijalističko društvo postalo je odavno izazov savremenog svijeta. **Njemu nije odolio ni Fišera. On je u Francuskoj prvi u svojoj doktorskoj disertaciji analizirao i obradio samoupravljanje. Bio je to ujedno, prvenac u teoriji naučnika sa Zapada.** Kod realizacije ovog projekta pomogla mu je i naša zemlja. Ovom naučniku početkom pedesetih godina, s uvođenjem samoupravljanja u našim fabrikama, omogućeno je da neposredno prati kako to radnici samoupravljaju. Da bi utisci bili što snažniji i vjerodostojini - ovaj naučnik je i sam nekolikó mjeseci (tokom dvije godine boravka u Jugoslaviji) radio kao radnik u nekoliko naših fabrika - „Vaso Miskin Crni", Tvornica duvana (Sarajevo)...

Dokazano prijateljstvo

Ova istraživanja i rad na doktoratu imali su za cilj dokazivanje svijetu, da samoupravljanje nije utopija, već vitalan sistem - oslonjen na radnike i njihovo neposredno odlučivanje.

Dobrodošlicom i srdačnošću Jugoslavija je uvijek dočekivala prijatelje. U to se dobro i mnogo puta uvjerio i Fišera. Porijeklom Čeh, našu zemlju je posjetio prvi put još sredinom tridesetih godina. Od tada njegova ljubav prema Jugoslaviji i njenim ljudima traje sve do danas. Tih predratnih godina proučavao je (kao etnograf) život i običaje naših naroda. Kao socijalista, brzo je uspostavio prijateljske odnose s naprednim - mladim ljudima u našoj zemlji. Nove prijatelje među Jugoslovenima stekao je i u Španiji za vrijeme građanskog rata, gdje se borio protiv Franka i njegovih legija.

Ratne godine provodi u Francuskoj, kao pripadnik pokreta otpora. Poslije sloma fašizma ostaje u Parizu. Proces staljinizacije bio je presudan da se ne vrati u Čehoslovačku, a 1948. - svesrdno je podržao s mnogim naučnim radnicima - istomišljenicima - Tita i Jugoslaviju, što su Staljinu rekli „ne". Ovakvim odnosom i moralnom podrškom, još više je ojačano prijateljstvo, koje nijednog trenutka, tokom minulih decenija, nije dovedeno u sumnju.

Dr Žozef Fišera, naučnik poznat i uvažavan širom svijeta (takođe suosnivač i urednik časopisa „Samoupravljanja" i socijalizma") i danas veoma analitički prati naš samoupravni razvoj. Nisu mu nepoznate ni mnoge naše teškoće, za koje je ubijeđen da će se sve brže otklanjati. Potvrdu svog mišljenja Fišera vidi i u činjenici što je Jugoslavija uspjela, za razliku od nekih zemalja, obezbijediti kontinuitet izgradnje i razvoja socijalističkog samoupravljanja.

● Više od tri decenije dr Fišera proučava naše socijalističko samoupravno društvo, dokazujući svijetu da samoupravljanje nije utopija

● Nedavno je Žozef Fišera poklonio Institutu „Edvard Kardelj" niz dragocjenih knjiga, časopisa i naučnih radova, objavljenih u svijetu (među kojima su mnogi primjerci unikati) - sa željom da se u našoj zemlji stvori centar samoupravljanja

Biblioteka na poklon

Više od tri decenije dr Fišera proučava i prati razvoj našeg društva. S optimizmom gleda na njegovu budućnost, i pored toga što samoupravljanje posljednjih godina stagnira u nekim državama. Zbog toga često izgovara svoju omiljenu izreku, odnosno misao svog učitelja - sociologa Žorža Gurviča (sekretara Lenjina): „svijet će ili biti samoupravan ili neće postojati".

Česti dolasci i boravci u Jugoslaviji, među mnogim prijateljima, prosto su natjerali ovog naučnika da nauči srpskohrvatski. Ljubav prema našoj zemlji Fišera nije zadržao samo za sebe. Prenio ju je i na članove svoje porodice, koji ne samo što su takođe postali naši veliki prijatelji već su takođe naučili i naš jezik. Posebno u tome prednjači mladi sin Vladimir. Iako mu je tek 37 godina, redovni je profesor u Portsmuntu (Engleska), a ove - sada već protekle školske godine, predavao je istoriju na Univerzitetu u Strazburu. U svojim istraživanjima i naučnim radovima posebno tretira istoriju Jugoslavije i Čehoslovačke, rađanje modernih država od 16. do 20. vijeka. S velikom pažnjom proučava komunizam, kao nacionalnu ideologiju slavenskih zemalja od 1941-1948. godine. Na tom planu dao je niz zapaženih radova. I Vladimir kao otac, često dolazi u Jugoslaviju gdje je - kada je to trebalo - dobijao potrebne podatke, dokumente... za svoj naučno-istraživački rad. Tako će biti i ubuduće - na obostranu korist i zadovoljstvo.

Veoma plodnoj saradnji dr Fišera uvijek želi dodati novine, obogatiti je novim sadržajima. Tako je bilo i nedavno - za vrijeme posjete Ljubljani, odnosno Institutu „Edvard Kardelj" (čije je sjedište u Ljubljani i Beogradu). Ovoj ustanovi poklonio je kompletnu međunarodnu dokumentaciju o samoupravljanju i veći dio vlastite biblioteke kao i mnoge časopise. Pri ovom Institutu osnovana je i posebna jedinica - „Fond Fišera". Knjige, časopisi i naučni radovi koje se sada nalaze u našoj zemlji (među kojima je dosta unikata) - publikovani su bili na Zapadu, na svjetskim jezicima i nisu se do sada pojavljivali u našoj zemlji. Dragocjenim poklonima i novim mostom saradnje - Fišera je praktično povezao Insitut „Edvard Kardelj" s Parizom, odnosno Evropom. Cilj mu je da jugoslovensko samoupravljanje, kako sam ističe - veže za svjetski proces, dok bi Ljubljana trebalo da postane svjetski centar samoupravljanja, odnosno mjesto gdje će se nalaziti sve ono što je napisano i objavljeno o samoupravljanju.

Mirko KISJAN

NA TRACI VREMENA

PRIČA O POKLONU

Bio je i prošao rat i život je počeo da se obnavlja sa bezbroj detalja. Moj školski drug Mato Topić zamijenio je partizansku bluzu civilnim kaputom i nastavio svoj stari posao od sedam do tri. Ne dugo zatim saopštio mi da se ženi i pozva me u svatove. Bijasmo tada svi golači. Trgovine skoro prazne, a novca samo za najnužnije. Ali, ljudi su zasnivali porodice i počeli da ostvaruju druge zamisli, ne čekajući sve uslove za to. Za start je bila dovoljna već sama sloboda.

Otišao sam Mati u svatove, ali praznih ruku. Nisam imao čime da ga darivam. Bilo mi je neprijatno, ali mislio sam; mogu ja to i naknadno. No, prošla je godina pa i, druga, treća, a potrebe preticale jedna drugu i nikako da svoju namjeru ostvarim. Već sam se počeo pitati da li bi taj dar nakon toliko vremena još bio aktuelan. Ali, jednog dana Mato dnese poklon meni. „Ovo ti - reče - dugujem od svatova". Nasmijali smo se obojica. Otkrih mu da sam mislio isto, ali da je on mene pretekao djelom. Drugom prilikom i ja sam odužio svoj „dug" njemu.

To je bilo prijatno iskustvo sa poklonom A dvadesetak godina kasnije uslijedilo je neprijatno. Jednom prijatelju otišao sam na slavlje s poklonom znatno skupljim od onih koje sam razmijenio s Matom. Uskoro je kod tog prijatelja uslijedilo i drugo slavlje, u neku ruku nastavak prvog. Ovaj put moj je poklon bio skromniji. Ipak, njegova vrijednost bila je u ručnoj izradi, u ličnom trudu, i iskrenom gestu. Ali, prijatelj ga je primio vidljivo hladno. Njegovo razočarenje bilo je očito. Očekivao je, dakle, i drugi poklon ravan prvom. Kad ga je susjed darivao zlatom, to mi posta još jasnije.

Iznenađenje je tako bilo obostrano. Njegovo, jer je zaključio da poklon nije „na nivou", a moje jer spoznah da je mog prijatelja i komunistu počela da nagriza stihija malograđanštine i visokog standarda. Ova dva doživljaja s poklonima su slike različitog ponašanja ljudi u različitim uslovima. Teško je sačuvati osjećaj mjere i ostati skroman u obilju. Čovjek je ranjiv na razna iskušenja i izazove u svom i kratkom i dugom životnom vijeku. Kao Odisej na pjesmu sirena.

Rajko SKVARICA

NOV NAČIN ZA DIJAGNOSTIKU I LIJEČENJE ZGLOBOVA

● Pomoću artroskopa sa televizijskom kamerom operacija meniskusa traje samo nekoliko minuta, i poslije 24 sata pacijent normalno hoda

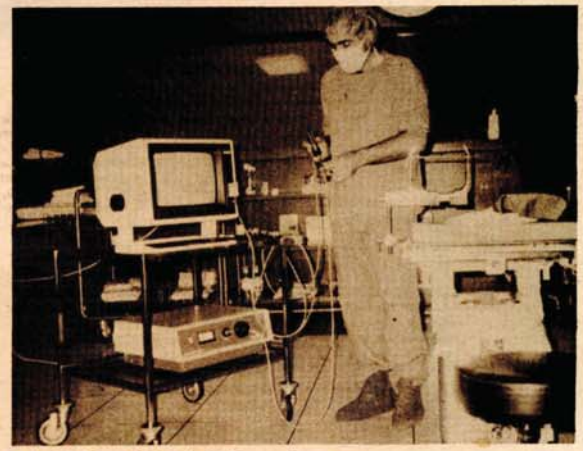

Dr Nebojša Popović u hirurškoj sali sa artroskopom

TV kamera u koljenu

Medicina i elektronika - dvije nauke koje udružene iz dana u dan sve više koriste čovjeku, pokazale su uspješan efekat svog jedinstva i u novom aparatu koji se odnedavno primjenjuje u banjalučkom Kliničko-medicinskom centru. **Riječ je artroskopu sa tv kamerom koja, uspostavljenjem televizijskog sistema zatvorenog kruga, omogućava jasan pregled stanja u unutrašnjosti zgloba.**

Iako se ovakav način ispitivanja i hirurške intervencije na koljenu i ramenu zgloba u svijetu već dugo primjenjuje u našoj zemlji to je još uvijek svojevrstan kuriozitet. Tačnije, banjalučka medicinska ustanova je među prvima u Jugoslaviji omogućila tretman ovom metodom za svoje pacijente.

„Ova oprema omogućava izvanrednu dijagnostiku, ali i operacije na nov način", objašnjava **dr Nebojša Popović**, specijalista ortoped, koji je pomoću artroskopa dijagnostici „obradio" već desetine pacijenata. **„Kroz cijev artroskopa, koju vodimo u koljeno hirurškim rezom širine četiri milimetra, provodimo objektiv kamere i na televizijskom kolor-monitoru vidimo sve što se dešava u zglobu. Prilikom hirurškog zahvata na drugoj strani zgloba pravi se identičan rez kroz koji se izvodi sama operacija".**

Prednosti ove metode su mnogobrojne. Ona omogućava daleko brže, jednostavnije i jeftinije liječenje od dosadašnjeg.

„U Kliničko-medicinskom centru i „Zotoviću" obavi se godišnje oko 300 operacija meniskusa. Umjesto da liječenje traje pedesetak dana, a to je dužina liječenja i rehabilitacije, ukoliko se zahvat obavlja na klasičan način, pacijent sad provodi u bolnici samo 24 sata. Stručnajci za artroskopiju ovaj zahvat izvode za nekoliko minuta uz primjenu lokalne anestezije. Bolesnik je vrlo brzo radno sposoban. Smanjuju se troškovi, jer nema dugog bolničkog liječenja i bolovanja", ističe dr Popović.

Osim toga, sve operativne zahvate lako je snimati na video kaseti, što omogućava kasnije rekonstrukciju i analizu.

Ovaj aparat nabavljen je zahvaljujući „Čajavecu", u kojem su spremni da osvajaju i proizvodnju uređaja ovog tipa, a takođe pomoći i razumjevanju radnika i rukovodilaca banjalučke medicinske ustanove tako da je ovaj uređaj instaliran u savremenoj hirurškoj sali Ginekološke klinike na Paprikovcu, gdje je za jednodnevni boravak pacijenata obezbijeđen smještaj.

Ž. GRABEŽ BIJUKOVIĆ

Umjetnik u rodnom kraju 1959. godine

U REVENIKU, RODNOM SELU SLIKARA JOVANA BIJELIĆA

Pejzaži zavičaja

● *„Djed najprije dugo nije dolazio na rodno ognjište; stigao je kada je već bio zašao u duboku starost i kada su oči počele sasvim da ga izdaju. Privukla ga je ovamo neka jaka, strašna sila...“*

Naš domaćin je **Miloš Petrović**, petrovački kulturni poslenik i javni radnik; on ovdje zna svaku stazu i bogazu, grm i ćuvik, kuću i njene mlade i stare ukućane; baš je, veli, ovdje, u Koluniću, prije tri decenije, počeo i da učiteljuje.

Idemo iz Petrovca u Revenik, rodno selo slikara Jovana Bijelića. To nam je bila davnašnaj želja - vidjeti kuću umjetnikovu, obići predjele u kojima je djetinjstvo proveo, šetati po starom reveničkom groblju sa posrnulim „biljezima“ u kome počivaju mnogi umjetnikovi preci.

Otac Ilija je najstarijem Jovanu namijenio posebnu životnu ulogu- želio je da mu sin bude sveštenik. U to vrijeme u bosanskom selu se smatralo da je biti pop najsigurniji i najunosniji posao. Ali, Jovan je svojim željama i darom krenuo sasvim drugim putem: otišao je u svijet slikara i slikarstva. To ga je od najranijih dana privlačilo; dok je još u Petrovcu (škola u Reveniku nije postojala) posjećivao osnovnu, sve je oko sebe doživljavao vizuelno, slikarski; on se toga, u jednoj ispovijesti datoj 1959. godine Dragoslavu Adamoviću i objavljenoj u NIN-u, ovako sjeća:

„ŽURIO SAM DA PORASTEM“

„... Kada sam došao u osnovnu školu imao sam,prvog dana, veoma jak doživljaj. Na zidovima učionice visile su slike: oranje, kopanje, berbe, kosidbe, čuvanje stoke. Gledam: konj, i čudim se - kako je smješan i mali na tom zidu; ja konja znam i imam, ostao je na livadi, veliki je i krupan je, jak i nemiran. Ovaj tu- mali, i stoji, ne pomjera se. Shvatim: njega je tu neko napisao; škola je u koju smo došli da u njoj naučimo da pišemo... I počeo sam da pišem konje. Da ga crtam. Na tablici, na hartiji, svuda gdje sam stigao. Onda sam napravio prvo drvo, prvu kuću, sve olovkom. Tada još nisam znao da postoje boje. Pitao sam, i rekli su mi: kada porasteš. Žurio sam da porastem, ali boje su bile nedostižne. Mislio sam: da mi je samo doći do boja! S tom čežnjom sam dorastao do gimnazije...“

Upravo sada idemo kroz rustične predjele od Petrovca prema Koluniću; njih je svakodnevno, vijugavom kozjom stazom, na putu od kuće do škole, prelazio i dječak Jovan; Polje ravno, smjenjuju se livade, strnjišta, krompirišta, otave, kukuruzišta - najljepši likovni mozaik. Idemo kroz čuveno Petrovačko polje, koje je ušlo u priče, legende i pjesme; po njemu, desno i lijevo, pasu stada ovaca i krda goveda; susrećmo i po kojeg usamljenog konja, bosansku bušu, kako, u roju muva, maše grivom i repom i lada se; u prostoru zuje motorne kosilice, vršalice i traktori.

Rodna slikareva kuća u Reveniku sklonjena je od vjetrova, u pobrđu, u predjelu koji se zove Do. Sakrivena je i od južnih i od sjevernih vjetrova; u gustom granju jasena, kruške oskoruše, šljive i klena ne vidi joj se krov. Ugleda se tek kada se kućištu sasvim približi. Ona je tipična za ovaj kraj; u temelju je zidana od tvrdog, priručnog materijala (kamen „ljutac“), a opšivena je i pokrivena šimlom, čamovom ili jelovom daskom, koja od dima i sunca potamni i dobije crnu, katranastu boju. Ovdje je sve do 1926. bila bosanska brvnara u kojoj su se rađaie i umirale mnoge generacije Bijelićevih; onda je najmlađi vrat Dušan brvnaru prezidao i prepravio, ali ne mijenjajući gabarit, u današnju kuću. U zadnjem ratu ustaše i Nijemci su nekoliko puta palili i rušili Bijelićev dom; još se na kamenu i danas poznaju tragovi iz tog vremena; kasnije je konačno obnovljena i umjesto šimle pokrivena crvenim biber-crijepom pa je ovdje zovu „cigljanica“.

KAO DA JE SVE TO JUČE BILO...

Danas u rodnoj Jovanovoj kući živi samo umjetnikova unuka, ćerka Dušanova, Desa; ona je bolešljiva i usamljena; odavno je zašla u godine;

Unuka je rođena 1926. U kući živi sama. Veli da je sve već izumrlo, a svoga „ćića“ se ovako sjeća:

„Djed najprije dugo nije dolazio na rodno ognjište; stigao je kada je već bio zašao u duboku starost i kada su oči počele sasvim da ga izdaju; bio je, tako reći, slijep; privukla ga ovamo neka jaka, strašna sila; drugi put je došao kada je malo vidio na jedno oko; ispod ruke ga je vodila strina Ljubica; disao je vazduh i činilo se da nešto izgubljeno naokolo traži; pipao je zidove kuće, koru drva; bio je veoma uzbuđen; sjećao se svih detalja iz djetinjstva, kao da je sve juče bilo...“

„PRED OLUJU“

Zatim nam unuka Desa pokaza kuću; raspored i namještaj, sve je, tako reći, isto kao i u ona vremena, veli, a poslije iz jedne sobe iznese „ćićovu“ sliku. Bila je umotana u peškire i ponjave. Čuvala je kao dragu uspomenu i veliku dragocjenost. Slika je srednjeg formata - pejzaž - u oluji zakovitlano nebo i predio zemlje na kome se razaznaje put, kuća, tarabe. Slika je uramljena, ali je ram naknadno premazan bijelom, masnom farbom, da se zaštiti, jer ga, vidljivo, crvi napadaju. O sudbini slike ovako nam kazuje sinovica Desa:

— Poslije ćićove smrti u Revenik nam stiže strina Ljubica, u [illegible], još uplakana i uzbuđena; pod [illegible]mškom je donijela sliku koju nam [illegible] li, da i vi od ćića imate uspomenu; da bar jedna slika ukrašava kuću u kojoj se rodio“. Od tada je čuvam kao dragu uspomenu, dražu od krsne ikone. Ram su bili napali crvi, pa sam ga premazala; slika je potpisana s druge strane, na poledini, a zove se „PRED OLUJU“. A baš tako vrijeme i bude u ovom našem kraju pod planinom; namršti se - grmi i sijeva - kao da će sudnji smak svijeta.

Slika je rađena kao da je gledana kroz maglu. Čini se da je slikar već tada počeo da gubi vid; sa svojim konturama, objektivni svijet se s naporom prepoznaje.

Uz put smo htjeli da vidimo i čujemo uspomene na slavnog slikara i ostalih njegovih potomaka - posebno Drage i Milke - ali ih nismo našli kod kuće - negdje u prostranom Petrovačkom polju obasjanom suncem, koristeći lijepo vrijeme, užurbano su radili na njivama, jer je ovdje vrijeme dosta prevrtljivo - nebo se za čas namršti i počne da sjeva i grmi - baš kao na Bijelićevim slikama.

Ljubomir TEŠIĆ

ZABILJEŠKE SA BLISKOG ISTOKA

Pod svodovima Mokatana

● *Kairo, grad u kome se prepliću stoljeća. Prospekti tvrde da je to grad sa više od hiljadu džamija, od kojih mnoge predstavljaju dio zabilježene istorije*

Kairo, El Kahira, egipatska prijestonica, dvanaestmilionski grad na svetoj rijeci Nilu - posjednik je hiljadu čuda. Jedno od njih je svakako i golem broj džamija, mošeja, muslimanskih bogomolja, kojih ima - ako je vjerovati - više od hiljade! Džamija, najčešće jednostavna građevina, četverokutna, uvijek okrenuta posvećenom gradu Meki, s minaretom koji podsjeća na uspravnu, zašiljenu olovku, mjesto je za smjerne bogougodnike, ali i ljute nezadovoljnike.

U ZEMLJI MISIRSKOJ

Sve te silne kairske džamije, kuće posvećene Bogu, izgledaju krotko i smjerno. Mnoge su dio zabilježene istorije, neke su već davno postale bitni segmenti legende, narodnog pamćenja o ljudima i zbivanjima skrivenim u vremenu koje je ostalo daleko iza nas. Jedna od njih zacijelo bi mogla i trebalo da bude džamija na Citadeli, na brdu Mokatanu; ona velebna što je djelo Muhameda Alija.

Muhamed Ali, bješe li to jedna od onih istorijskih figura po kojima je Kasijus Klej sebi dao ime? Taj Ali, taj neobičan i čudesan svat, po činjenicama „pozitivne istoriografije“ je Albanac iz Makedonije. Bio je „mali“ turski oficir u vrijeme kada ga Padišah ispraća s Porte stambolske da vrati izgubljenu provinciju misirsku iz ruku Napoleona. A Napoleon se upravo tih dana vratio ispod piramida, ostavljajući za pamćenje jednu metaforičnu rečenicu. Postrojio je svoju „kultiviranu“ hordu pred svjetskim čudesima, zapovijedio da se naklone u trenu dok izgovori ove riječi: **„Pozdravljamo vrijeme zbijeno u piramidama, pozdravljamo četiri hiljade godina u jednom „komadu!“**

Malo je vremena prošlo pa je Ali, pod turskom zastavom, „spasio“ Egipat. Baš tada se i desilo pravo čudo. Javio je Padišahu da se više ne nada njegovom povratku i da mu se carevina više ne nada zemlji misirskoj. A onda je Muhamed Ali proglasio svoju državu - Egipat. Nezavisnu, samostalnu, jaku!

Hroničari tog vremena kažu da Ali nije znao pisati. Bio je nepismen ali je poslao prve studente u Evropu da nauče strane jezike i da zagrabe nova znanja koja se „ostalim“ svijetom šire. Nije znao pisati, li je izdao nalog da se širom zemlje otvaraju škole.

Novi dio Kaira, koji se ne razlikuje mnogo od ostalih svjetskih metropola

ISTORIJA U ALABASTERU

Mnogi, nažalost, znaju samo za tu džamiju na Citadeli, pa za ključuju da je moćni Ali rastrošan bio i da je trošio erar državni u pozlatu vlastitog imena. Džamija je, međutim, došla na kraju. Kao tačka poslije jedne sjajne karijere.

Kakva je to džamija?

To je čudesna građevina. Od svakog njenog ugla uzdižu se vitki, blistavi minareti. Načinjeni su od alabastera - od čistog, izglačanog, žućkastozlatnog kamena. I zidovi su građeni od istog kamena. I unutrašnji stubovi, okrugli i masivni, iz jednog komada „izvučeni“.

Dvorište džamije je veliko, popločano i sjajno od sunca, bez trunke prašine.

Sa zida koji je ograđuje vidi se panorama ovog golemog grada. Nedaleko odavde je istorijsko jezgro, El-Fustat - staro klasično Kairo, na koji se ovaj grad „nadoziđao“, koji ga je opkolio i pretvorio ga, još u te davne dane - u groblje. Muhamed Ali ga je zatekao u takvom stanju. No, kad je umro, sahranili su ga unutar njegove džamije. Tu, s desne strane ulaznih vrata je njegovo turbe.

ŽIVI I MRTVI — NERAZDVOJNI

Kada se uveče u alabasterskoj džamiji zapali stotine sijalica u golemim lusterima udaljenih, u visinu bačenih udubljenja kubeta, čovjek ne zna da li ga je strah da sve to u jednom trenu neće pasti i smrviti ga ili mu je nelagodno od prisutne misli da će za kratko vrijeme morati da prođe, vraćajući se, pokraj kuća mrtvih Kairčana, pored starog, već pomenutog groblja u kojem je nastanjeno oko pedeset hiljada porodica! To je dvije stotine i pedeset, ili tri stotine hiljada ljudi, savršeno živih i vrlo pokretljivih! Groblje ispod Citadele pretvoreno je dakle, u grad. Iz zidanica grobova i grobnica (poneke su prostrane kao jednosobni stanovi, čvrste građe i konstrukcije) izbijaju dimnjaci, puši se dim, živi se doslovno s mrtvima, bez ikakve pomisli na simboliku ili rahlu, poetsku metaforu. Moji prijatelji obavještavaju me da su za njima, kako to obično i biva, došle i „prateće službe“: policija, sitni trgovci, došli su lopovi i došle su - prostitutke.

Ibrahim KAJAN

SKICA ZA JEDAN PORTRET

Ankinih 40 glumačkih godina

● *Na amaterskoj sceni već od prve poslijeratne godine. Toj sceni privržena je i danas, iako već u poodmaklim godinama i oronulog zdravlja*

Anka Radić u ulozi starice

Četrdeset je i više godina prošlo od dana kada je prvi put stala na pozorišne daske. [illegible] uloge se više ne sjeća, čak ni kome [illegible] u kojem je igrala, ali od tada pa sve do danas nikada više nije prestala da druguje sa njima. Istina, svu svoju ljubav i slobodno vrijeme nije darivala samo ovoj vrsti umjetnosti. Anka Radić, 71-godišnja penzionerka iz Jajca, uspješno je pjevala i u horu, čak i u onom ratnom 1943. godine, koji je jedno vrijeme sa Vrhovnim štabom boravio u Jajcu. I mnogo godina kasnije dirigent Nikola Hercigonja raspitivao se o Anki i njenom životnom putu, o glasovnim mogućnostima i talentu koji iskusnom stručnjaku nije mogao izmaći iz vida.

Vihor rata je prošao. Anka Radić, majka dvoje djece, prihvatila se poslijeratnih obaveza i zadataka. A one nisu bile male. Naprotiv, slobodnog vremena za nju gotovo da i nije bilo.

— Bila sam ne malo iznenađena kada su jednog dana 1946. godine došli neki ljudi u vojničkim uniformama i tražili od mene da se učlanim u njihovu dramsku sekciju. Tek kasnije sam saznala da je neko od njih znao da sam se ovom vrstom umjetnosti bavila i nešto ranije u Busovači.

Nekako sjetno počela je Anka svoju životnu priču. Govorila nam je o ulogama koje je glumila, publici i aplauzima koje je na svoj način doživljavala, glumačkom druženju, nagradama, o svim onim dragim, nezaboravnim danima i godinama koji su ostali iza nje.

— Te davne 1946. uglavnom smo spremali skečeve i sa njima smo obišli sva obližnja mjesta. Tada mi se činilo da su ljudi prvi put gledali pozorište, makar ono bilo i takvo kakvo je naše. Ti aplauzi bili su mi posebno dragi, jer su bili spontani i od srca. Čini mi se da su upravo oni uticali na moja kasnija opredjeljenja za ovu a ne neku drugu vrstu umjetnosti.

Već naredne godine u Jajcu se osniva KUD. [illegible] Anka postaje [illegible] njegov prvi sekretar. I glumac, razumije se.

Teško joj je sada da se prisjeti svih uloga. To je i nemoguće, jer ih je bilo na desetine. Gotovo svake godine po jedna nekada i više. Anka se posebno sjeća smotre u **Doboju 1974.** godine, kada je osvojila prvu nagradu za ulogu **Antuše u „Klupku", pa Banovića i „Poruke"**, u kojoj je dobila specijalnu nagradu za ulogu starice, zatim Konjica i **„Sna zimske noći"**...

Njeni drugovi, glumci-amateri, rado će se prisjetiti i jednog gostovanja u Mrkonjić-Gradu, kada je Anka opet „odigrala" glavnu ulogu. Predstava je bila već zakazana, a Anka je imala neodložnih obaveza kod sina u Ljubljani. I kada je neizvjesnost oko njene uloge već kulminirala, Anka se pred sami polazak pojavila. Briljantno je odigrala svoju ulogu u **„Vuku Bubalu"**, da bi odmah poslije predstave sjela u prvi autobus i vratila se nazad u Ljubljanu.

Za nesebično zalaganje i dugogodišnje angažovanje, posebno u kulturi nisu, izostala ni brojna društvena priznanja. Tri puta je dobila pohvalu i jednom plaketu grada. Najdraži joj je, svakako, Orden zasluga za narod sa srebrnim vijencem.

Iako već oronulog zdravlja, Anka i sada daje svoj doprinos u Amaterskom pozorištu. Činiće to, kaže, dokle god može, dok bude imala snage za to. A mi priželjkujemo da je vidimo ponovo na sceni. Možda će to biti već jesenas. Možda će biti upriličena jedna od njoj najdražih predstava za njen 40-godišnji rad i druženje sa pozorišnim daskama. Time bi se na najprikladniji način izrazila zahvalnost za neizmjernu ljubav koju je toliko godina poklanjala kulturi, posebno pozorišnoj umjetnosti.

H. KLIPO

SA STVARAOCIMA NAIVE

Više od hobija

● *Elektrotehnika i slikarstvo nije bol najbolji [illegible] Goran Hrvić, diplomirani inženjer, u slikarstvu nalazi mogućnost da se iskaže i potvrdi, odmori i relaksira. Za njega je već nekoliko samostalnih izložbi*

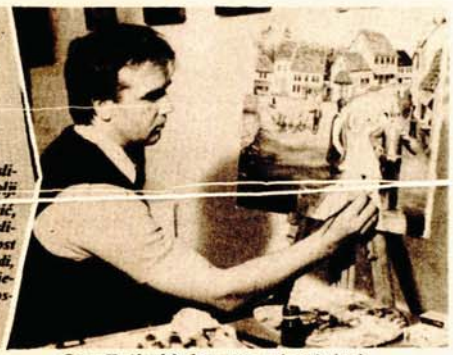

Goran Hrvić u slobodnom vremenu je pasionirani slikar

O drugovanjima stvaralaca naive u Sanskom Mostu dosta je pisano. I uvijek se iznova konstatuje da ovim susretima prisustvuje veliki broj slikara, grafičara i vajara (za 11 godina bilo ih je više od dvije stotine) i da ih je ovamo vodila samo jedna želja: da se za onih osam dana, koliko borave u gradu na Sani, uradi što više, da se prvoj Galeriji naive u BiH ostavi što vrednije djelo.

Kakvih sve tu stručnjaka nije bilo. Eto, ove godine na Susretima ste mogli da upoznate jednog diplomiranog inžinjera elektrotehnike, pa nastavnika biologije i hemije, ekonomskog tehničara, zubnog asistenta, dekoratera, poštonošu, pa dvojicu „čistih" radnika iz ŠIP-a „Sana", kolektiva koji izdvaja znatna sredstva za ova druženja. Zatim, jednog kurira, domaćicu...

Ovom prilikom opredijelili smo se za razgovor sa **Goranom Hrvićem**, diplomiranim inžinjerom elektrotehnike, mladim stručnjakom (ima svega 4 godine staža) koji je zaposlen u Radnoj organizaciji „Azotara" u sastavu Koksno-hemijskog kombinata u Lukavcu. Ovaj osebujni, daroviti stvaralac, čiji je prevashodni zadatak održavanje postrojenja u „ Azotari", poslije radnog vremena, pošto skine plavi mantil, obično uzima u ruke platno, kist i boje. Slika i izlaže odlazi na susrete stvaralaca naive, razmjenjuje iskustva i, što je najvažnije, ima hobi — mogućnost za odmor i relaksaciju.

— Počeo sam da slikam 1973. godine i od tada učestvujem uglavnom na kolektivnim izložbama. Istina, imao sam i samostalne izložbe na Elektrotehničkom fakultetu u Tuzli, u bukovačkom Domu kulture Domu Jugoslovenske narodne armije u Osijeku i Osnovnoj školi „Ernestinovo" u istoimenom mjestu. Učestvovao sam i u radu lovačkih likovnih susreta u tri navrata ra i vajara. I svi stvaraoci iz Tuzle su naši članovi, pa mogu reći da smo već postali regionalno udruženje. Inače, na sve nas jak uticaj imaju — ili su imali — slikari i vajari kao što su Ismet Mujezinović, Dragiša Trifković, Franjo Leder i drugi. Oni su mnogima bili uzori, na njihovim djelima smo učili, ali i tražili svoj put, mogućnost da se, na jedan sasvim drugi način iskažemo i potvrdimo.

Za vrijeme boravka u Saskom Mostu ovaj stvaralac je imao mogućnost da razgovara, da stekne uvid u likovno izražavanje pojedinacam, slikara i vajara, od Predraga Gazivode i Midhata Hrnčića do Đorđa Kreče, Ivana Lackovića Kroate, Mate Mihnice, Katarine Parađ — Vojković, Ivana Rabuzina, Pere Mandića, Ane Ončuo, Save Stojkova, Martina Mehkeka i Dušanke Vujisić.

— Sve su to divni ljudi; s njima je zadovoljstvo raditi i družiti se. I, zato, ako me pozovu, doći ću i naredne godine. U međuvremenu, radiću na jačanju kolonije naivnih stvaralaca u Lukavcu, jer želim da se ona proširi, da se poveća krug ljudi koji se bave slikarstvom, grafikom, skulpturom. Jednostavno: želja mi je da opstane, da se njeguje i afirmiše nešto što smo stvorili dugogodišnjim radom i upornošću.

D. MOMČILOVIĆ

ZAPIS SA BRAČA

Ljetovanje na „Lezbosu"

Potreba da se svakog ljeta ide na more mit je s kojim treba energično rakrstiti. Za ovo postoje mnogi dobri zalozi i čvrsti argumenti. Da bismo naše čitaoce poštedjeli napora putovanja i izlaganja prekomjernim troškovima, otišli smo u Bol na Braču da vidimo šta je na stvari i treba li uopšte hrliti u pravcu Jadrana.

Dvije stvari mogu se vidjeti već na prvi pogled: more više sije romantično mjesto, a lokalno stanovništvo vam bez ikakva uvijanja pokazuje da bi im bilo najdraže ako biste im odmah po silasku s broda predali sav novac koji imate i smjesta se vratili kući!

Kilogram bresaka, koji u Šplitu košta 120 dinara, ovdje je 400 ili čak 500 dinara. A ako želite popiti kafu, da malo podignete krvni pritisak, dovoljno je da vidite cijenu koja se kreće od 80 do 120 dinara, pa će vam pritisak skočiti sam od sebe. Raširenoj uvjerenje da je more zdravo temelji se na klimavim i nikada do kraja izvedenim dokazima, s mnogo uopštenih spominjanja dejstva joda i soli i, navodno, blagotvornog utjecaja ultravioletnih zraka. Ambulante su stalno prepune Dalmatinaca, a najzdraviji izgled imaju turisti iz ledene Švedske.

DALMACIJA BEZ RIBE!

Ako bez rezerve prihvatimo da je dalmatinski način ishrane zdraviji nego naš kontinentalni, to još ne znači da iz zdravstvenih razloga treba juriti ka jugu. Naime, tamo će vas u najboljem slučaju hraniti makedonskim paradajzom, tankim odrescima od vojvođanske svinjetine i obiljem glamočkog krompira. U Dalmaciji uopšte nema ribe, a ako se slučajno i naleti na neki dobar komad u privatnim restoranima, cijena joj je takva da je bolje, ukoliko ste voljni platiti, da tu dragocjenost ne pojedete, nego je ispunite i čuvate kao uspomenu do kraja života.

Lokalno stanovništvo žudi za ribom, ali jedini koji ponešto ulove su strpljivi i uporni ribari, čiju postojanost podgrijava nada da će se dokopati makar jednog besplatnog obroka. Stanovnici naše obale i ostrva odavno su batalili neizvjesnost ribolova i okrenuli se lovu na žrtve koje im pokorno i u ogromnom broju dolaze same. Te žrtve smo mi, hiljade građana koji robuju čudnoj navici da svakog ljeta nezaustavljivo krenu ka moru, zabrinuto stiskajući u rukama svoju šestomjesečnu ušteđevinu, koja će u slijedeće dvije sedmice munjevito i nepovratno nestati. A sve to da bismo se malo brčkali u slanoj vodi i gledali kako uz morski žal pjenuša val!

Dalmacija je davno izgubila svoje djevičanstvo i sada sve više liči na svim šminkama namazanu damu koja prezire mušterije s poluprazним džepovima i nimalo se ne obzire na njihovu slijepu i strastvenu ljubav. K njoj još ne zalaze pravi inostrani bogataši. Još uvijek su to njemački željezničari i Ilseri, koji sa svojom prosječnom platom od 3000 maraka mogu po ovom našem dijelu Mediterana da izigravaju hadžije. Ti izumitelji konzervi i luftmadraca, pedantni korisnici popusta i šampioni štednje, još su bliži srcima domorodaca nego mi, sa svom našom neusiljenom srdačnošću i širinom.

NEKA DRUGA OBALA

Više kao da ne postoje oni Dalmatinci iz naših uspomena. Nema više dobročudnih težaka s mirisom lavande u nedjeljnim odijelima, nema priličjivih ribara ispucalih ruku i očiju izbljedjelih od sunca. Sada su to hladni ubirači različitih dažbina, naknada za privatni smještaj, boravišnih taksa; to su vlasnici deviznih knjižica s iznosima koji su najstrože čuvana tajna i vlasnici monumentalnih kamenih dvoraca na kojima piše „ZIMMER FREI" i „FOR RENT".

Oni više ne proizvode maslinovo ulje, nego ga kupuju u Italiji, piju loše i obilato razvodnjena vina, od kojih su lošija samo ona koja prodaju turistima. Jednom nedjeljno, kada hoće da se pogoste, izlaze u restoran i jedu žilavu pizza. Na terasi bolske pizzerie svira naš Banjalučanin Braco Skopljak. On svira dobro i za svakoga ponešto, a svake večeri pred zatvaranje, oko 11 sati, sa svojim kompanjonom iz Prijedora, koji ga prati na gitari, pjeva „Ne klepeći nanulama". Tada svi konobari stanu, iziđu kuharice i čistačice, pa čak i umorni upravitelj restorana. Čitav se pogon zaustavi i sa suzama u očima isprati svoju pjesmu, na ogromno čuđenje Nijemaca koji ni uz poznavanje našeg jezika ne bi mogli shvatiti zašto bi neko stajao kraj mezara i umrlu majku zvao, nosio joj dar od srca, ali joj ga nije dao.

U novosagrađenom hotelu „Bretanida", zaista lijepom i luksuzno napravljenom zdanju koje se i dalje dograđuje, prostori između objekata uređeni su tako da imitiraju idilične trgove malih dalmatinskih gradova, s mnoštvom minijaturnih trgovina i fontana. Dojam bi bio savršen kada bi te pjacete ispunjavao žagor melodičnog čakavskog jezika. Umjesto toga, o bijele ploče bračkog kamena odbijaju se guturalni glasovi jezika sjeverne Evrope i šljapkaju plastične njemačke sandale. Sintetičku dalmatinsku atmosferu izvrsno zaokružuje osušeno stablo smokve koju su dizajneri obojili u ružičasto i na nju objesili mesingane ptice koje na najmanjem povjetarcu proizvode zvuk sličan onome koji se čuje pri brojanju kovanog novca.

NAJEZDA „GOLAĆA"

Prevoz iz mjesta brodićom do čuvene plaže Zlatni rat stoji 100 dinara po osobi. Za četvoročlanu obitelj to je 800 dinara dnevno samo za odlazak na plažu i povratak u mjesto, ali u Bolu ne morate ići na Zlatni rat da biste našli prekrasnu plažu i nevjerovatno prozirno more. Sve su bolske plaže izuzetne i neponovljive. Tamo gdje završava plaža Zlatnog rata odmah se, bez ikakvog vidljivog znaka ili granice, nastavlja nudistička plaža. Taj se goli komšiluk doskora nije miješao s kupačima u tekstilu, ali ove godine sa sve više bezobzirnosti i agresivnosti približavaju čednom sektoru i zauzimaju prostore izvan svoga atara.

Ukratko, na more se i može ići, ali to nipošto ne treba činiti po svaku cijenu. Ako odete u skupi i pomalo ekskluzivni Bol, to čak može biti sumnjivo. Otkud vam „lova"? Ako dođete u „Bretanidu" i zatražite petnaestodnevni puni pansion, mogli bi vas s puno razloga i uhapsiti! Treba li ići zbog zdravlja? Ne! Nije dokazano da je kupanje u moru zdravije od kupanja u, recimo, Vrbasu ili Suturliji, niti da ljudi koji se hrane teško blitvom žive duže od konzumenata bureka.

A prestiž? Ljudi vas neće poštovati zato što ste preplanuli i sušite se na „Tropikal bleaš". U ova teška vremena čak je pomalo nepristojno biti preplanuo i kose izbljedjele od sunca.

A Brač je i dalje prekrasan, jednako lijep kao u davna Homerova vremena kada se zvao Lezbos i bio obavezna stanica na beskonačnim putešestvijima u mirnog Odiseja.

I neke druge stvari ostale su iste; **na njega i dan danas doplovljavaju Trojanci u drvenim galijama, samo što se u zadnjih par hiljada godina zbog istorijske zabude nazivaju Neretvancima i usljed da ih u ratne pohode, have se mnogo umnožiljom prodajom povrća.** Promatrao sam ih dok su mi naplaćivali skupe breskve i nekako mi i nije bilo previše krivo; ne događa se čovjeku baš svaki dan da ga „pali" jedan čistokrvni Trojanac.

Sead SADIĆ

Bol na Braču: zbog ekskluzivnosti i skupoće on postaje još udaljeniji za naše kontinentalce

Ljubomir TEŠIĆ

najveće drvo na svijetu

BILO JE to veliko, granato drvo, mi smo govorili: najveće na svijetu; najveće pod Grmečom. Raslo je na Jelića brdu, u avliji, iznad kuće, vidjelo se sa svih strana - od Bjelaja i Vrtoča, od Skakavca i Vranovine.

Ljudi su zadivljeno, s razlogom, govorili:

-Ovaj jasen je najveći, najdebljі i najstarije drvo u našem kraju, niko ne pamti da je još negdje, i nekada, raslo ovako.

A moj djed je dodavao:

-Kunem se: jasen je ovaj najveće drvo na svijetu. I nikada više neće moći ovakav da raste, Pripovijeda se da je mogao da raste samo u stara vremena kada je bilo drugačije i plavlje nebo, plodnija i sočnija zemlja, toplije sunce i kiše češće i obilnije.

Moj djed je imao pravo. Djed Luka Stupar. Ljudi su ga tapšali po ramenu i davali mu za pravo, a on je sukao brk, namigivao i smiješio se mjereći drvo pogledom.

Jasen je imao lišće kao ispružene prste. Treperili su i mahali. Ličili su na ruke koje žele srećan rastanak i još srećniji sastanak.

Svako je, u našem kraju koji su uokvirivali reckavi vrhovi planina kao kreste pjetlova, zaustavljao zadivljeni pogled na velikoj krošnji granatog jasena. Okrugla, nalik na lepezu, zarivala se visoko, u nebo, do samih oblaka. A kada se na zemlju spuštala magla, krošnja je još uvijek ostajala u plavetnilu neba.

Po jasenu na Jelića brdu svako je mogao da prepozna našu kuću i da je prijateljski posjeti u svako doba dana i noći.

I gosti su dolazili - najviše i najčešće oni koji su sa zapada putovali na istok i sa istoka na zapad, krivudavom, bijelom cestom što se vukla između ljeskara, cerovih i grabovih šumaraka. Dolazili kod moga djeda Luke Stupara da mu zadivljeno kažu:

-Brate Luka, pola smo svijeta prošli, ali ovako lijepo i veliko drvo još nigdje vidjeli nismo!

Pa su ga pipali, zagledali, savijali grane i mirisali ih, pokušavali da se penju uz stablo, raspitivali se koliko je staro, kako je uzgajano, šta mu daje takvu snagu i ljepotu na tako posnoj i kamenitoj zemlji izloženoj jakim vjetrovima, mećavama, snjegovima i sušama.

A moj djed je nesebično svima odgovarao, u gajenju nije bilo nikakve tajne. Djed nije imao potrebe da je skriva.

U našoj kući niko pouzdano nije znao koliko je jasen star. Djed je objašnjavao kako ove vrste crnog jasena mogu biti dugovjeke. Govorio je da mogu da žive i po pet stotina godina.

Na Jelića Brdu jasen je zatekao djedovog djeda djed. Koliko tome ima - djed Luka Stupar sliježe ramenima. Pripovijeda se kada su ga, u stalnim seobama, vidjeli daleki naši preci, odmah su odlučili da se u njegovoj sjenci nastane, kuću, najprije drvenu, a onda kamenu, sagrade.

Ja sam o ovome u djetinjstvu slušao razne priče. Najčešće su ih, sjedeći u hladovini, pričali djed i baka. Lako se po njihovom kazivanju moglo da zaključi da je jasen, star, prestar, Svojim dugim životom dosezao je do nekih mračnih i dalekih vremena. A malo ko na Jelića Brdu zna šta se sve dešavalo u tim davnim vremenima.

-Ah, kada bi naš jasen, kojim čudom mogao da govori, kakve bi nam sve priče umio da ispriča? - sa uzdahom je govorila baka.

-Bile bi to najčudnije i najuzbudljivije priče koje su se ikada čule pod planinom - dodavao je djed Luka.

Veliki jasen je rastao ispred kuće, u prostranoj avliji koju su sa svih strana, u obliku kruga, opasivale drvene tarabe, krive i natrule. Žile su izbijale na površinu i pružale se na sve strane, vijugajući, provirivale su kroz žutu zemlju, ličile su pod čupercima ugažene i svele trave na kakve velike noge, žuljevite i ranjave.

Radosno klimajući glavom, djed je pred nama glasno govario:

-Dobro si se, moj stari, uvatio kandžama za ovu posnu i kamenitu planinsku zemlju.

Sasvim mali i golotrbi, moja braća i sestrice, čežnjivo i zaljubljeno, gledali smo u jasenove grane, bile su visoko, previsoko. One najveće, debele kao balvani što su svoženi iz Majkića-Japre, zrakasto su se širile. Do njih se moglo samo pomoću dugačkih, škripavih merdevina što su visile pod strejom.

Na jasen se penjao najstariji brat Mihajilo. Odozgo nam je mahao rukama i vikao:

-Hej, djeco, odavde se vidi pola svijeta! Eno dalekih šarenih gradova i sela, plavih mora po kojima lađe plove i brzih, šumećih rijeka!

Ilustrovao: Igor BOBAN

Vjerovali smo bratu Mihajilu i nestrpljivo čekali da i mi odrastemo i da se počeno penjati uz debele jasenove grane, do njegovog vrška, sa koga se, kazivalo se, vidjelo pola svijeta.

Na jasenu je, godinama, visila ljuljaška, ni danas ne znam ko je, i kada, u koji zeman, postavio: da li djed Luka, pradjed Jovan ili otac Lazar. Visila je na debeloj grani, dobro učvršćena. U njoj je po vazda neko od djece sjedio, pjevušio nekakve svoje, unjkave pjesmice i bezbrižno se ljuljao.

Svojom krošnjom granati jasen je natkrilio avliju i potamnjeli krov naše kuće. Pravio je ladovinu. Za vrijeme jakih žega ili iznenadnih pljuskova, pod drvetom su ovce, koze i krave nalazile sigurnu zaštitu.

Djed Luka je pod jasenom načinio klupu od hrastovih dasaka koje su počivale na četiri debela panja. Na njoj su, u večernjem sutonu, najčešće sjedili baka i djed, pili su kavu, gledali u nebo, odgonetali vrijeme i prepričavali najljepše trenutke iz svojih života. U ljeto, između grana, treperile su zvijezde, ili se mjesec prosijevao između dlanolikih listova.

I mi djeca, najveći dio svoga slobodnog vremena provodili smo pod jasenom. To mjesto nam je bilo u svemu najdraže. Gusta krošnja nam je bila čas suncobran, čas kišobran.

Kao u kakvoj šumi, gore su slobodno čavrljale ptice. Nisu se ničega bojale. Bile su visoko i nedostižno. Slobodno su gradile gnijezda i razmnožavale se. Zato je djed Luka govorio:

-Krošnja je za njih rajska zemlja. I prvo što ugledaju sa neba pod planinom jeste ovo granato, veliko drvo na Jelića Brdu.

Pod jasenom smo se osjećali sigurno i zaštićeno. Grmjelo i svijevalo, pržilo jarko sunce ili se kiše sa gromom i olujom obrušavale na brijeg - pod jasenom smo bili zaštićeni i sigurni. Plameni jezik munje zarivao se u vrh kao u kakav gromobran, ali je jasen svemu odolijevao.

Grane su čudno šumjele i podrhtavale. Gledali smo ih iza zamućenog stakla, kroz prozor. Ponekada su od olujnih vjetrova škripale kao da se nad našim glavama pokreću zvjezdana nebesa.

Najviše smo voljeli da se uhvatimo za ruke i igramo oko jasena. Stablo je bilo debelo, kora rapava. Obuhvatali smo ga s naporom. U igri nas je uvijek moralo biti mnogo, lanac sastavljenih ruku morao je biti što duži.

Kora jasena je bila sivkasto crna, izborana, po njoj su najčešće gmizale crvenkaste bube i kolone krupnih mrava.

Vjerovali smo, dugo, da je jasen na Jelića brdu vječan i nepovrediv. A kada smo se, jedne jeseni, preselili u Banjaluku, moj djed je, već ogluvio i poluslijep, rekao:

-Eh, djeco, kada bismo mogli njega da prenesemo i presadimo, da nam stoji iznad novog doma - kako bi to bilo prelijepo!

Otišli smo, ali smo dugo tugovali za velikim jasenom na Jelića brdu. Ostao je usamljen, nad zamuklom, praznom i napuštenom kućom, čiji je krov već bio sklon padu. U njegovoj sjenci se više nisu igrala djeca, blejali jaganjci i rikale krave.

Tako, usamljen, jasen se jedne godine, iznenada osušio: nije, više, jednostavno, mogao da lista, pa je djed Luka rekao:

-Izgleda, dragi moji, da se od tuge za nama osušio!

U to smo povjerovali. U to i danas, kao odrasli, vjerujemo.

U SVIJETU KNJIGE

REVIJE

Dvadeset pjesnika

Knjige u Bosni i Hercegovini, broj 6, izdanje na engleskom jeziku, Sarajevo, 1985.

Izbor iz poetskog stvaralaštva bosanskohercegovačkih autora, rođenih između 1920. i 1940. godine, čitamo u prevodu na engleski jezik na stranicmama novog broja literarne revije ***Books in Bosnia and Herzegovina***, koju već četvrtu godinu izdaje Udruženje književnika Bosne i Hercegovine u saradnji sa Jugoslovenskom autorskom agencijom za BiH. Sastavljač ove kritički intonirane antologije je ***Husein Tahmiščić***, a pjesme je na engleski preveo **Mario Suško**. U ovom pregledu jedne bosanskohercegovačke pjesničke generacije zastupljeni su: **Vladimir Čerkez, Risto Tošović, Miodrag Zelica, Ilija Ladin, Izet Sarajlić, Dara Sekulić, Huseln Tahmiščić, Vojka Dikić-Smiljanić, Duško Trifunović, Anđelko Vuletić, Veselko Koroman, Vladir Nastić, Vuk Krnjević, Vladimir Pavlović, Ljubomir Cvijetić, Velimir Miloševič, Slavko Šantić, Nikola Martić, Nenad Radanović i Bisera Alikadić.**

Šesti broj literarne revije **Knjige u Bosni i Hercegovini** objavljuje i prevod poznate pripovijetke **Petra Kočića** Jablan (preveo na engleski **Vasa D. Mihailović**), a značajno mjesto posvećuje se i književnom stvaralaštvu **Branka Ćopića**, o kojem, kao o pripovjedaču kolektivnog duha, piše **Vuk Krnjević**. **William Tribe** preveo je na engleski 12 Ćopićevih pjesama iz zbirke **Seosko grobije**, uz bilješku **Miodrage Bogićevića** o ovoj knjizi, dok je engleskom čitaocu susret sa Ćopićevom pričom **Cigani pretvoreni u kamen** omogućio **Vasa D. Mihailović.**

Pogled na bogati Ćopićev književni opus upotpunuje se prikazom njegovih **Sabranih djela I-XIV (Svjetlost i Veselin Masleša)** Sarajevo i **Prosveta,** Beograd, 1982) iz pera **Todora Dutine** i Ćopićevom bio-bibliografijom koju predočava **Voja Marjanović**.

Ova literarna revija, koja se pokazala veoma korisnom za afirmaciju književnosti Bosne i Hercegovine uvijek nastoji da skrene pažnju na nove naslove bosanskohercegovačkih autora. Ovog puta prikazuju se nove knjige **Ilije Jakovljevića (Lirika nevremena, ponovljeno izdanje), Nenada Radanovića (Tragovi), Veselka Koromana (Mihovil), Duška Trifunovića (Kazneni udarac), Ranka Risojevića (Dječaci sa Une), Stevana Tontića (Crna je mati nedjelja), Bisere Alikadić (Kraljica iz dvorišta), Vesne Berezovski (Slovo od zdravlja), i Abdulaha Šarčevića (Iskustvo i vrijeme).**

U Bibliografiji revije Books in Bosnia and Herzegovina (broj 6, Sarajevo, 1985) daje se pregled autora zastupljenih u značajnoj knjizi **Jugoslovensko pjesništvo NOB-a i revolucije,** u izdanju zagrebačkog **Spektra (1-5).**

Uz sažet pregled novog broja revije **Knjige u BiH,** na engleskom jeziku, naglasimo da je ovo jedan od rijetkih primjera kako treba literarne vrijednosti svoga podneblja, u kontekstu jedinstvene književnosti jugoslovenskih naroda i narodnosti, približavati svijetu. Šteta je što ova revija ipak ne izlazi češće (za četiri godine objavljeno je samo šest brojeva), te što njen naziv ne postane i okvir jedne biblioteke u kojoj bi se prevodila i objavljivala značajna djela iz naše književne baštine i savremenog literarnog stvaralaštva.

I. BEKRIĆ

PROZA

Autentičnost događaja i kazivanja

Marino Zurl: Iza zida, roman, Glas, Banjaluka, 1985.

Taj vječiti tragač za novim, neistraženim, radoznalac koji i u posve znanim stvarima pronađe onu stranu koja je još neotkrivena, pjesnik i prozaista u isto vrijeme, esejista i književni kritičar, ali ponajviše publicista i novinar, **Marino Zurl**, autor blizu trideset objavljenih knjiga pjesama, proze i publicistike, poslijednje je vrijeme nekako najčešći prozom u druženju s čitaocima. Njegov roman **Prekinuta psihoterapija** već dvije godine pobuđuje pažnju čitalačke publike dosta osobenom temom (psihoproživljavanje naše dosta naivne, neškolovane djevojke koja je boravila na privremenom radu u inostranstvu) ali i zanimljivom formom i proznim postupkom. A kao neka vrsta nastavka, evo, Zurl nam nudi novo prozno štivo - roman **Iza zida** - koji na neki način u tematskom smislu, objedinjuje to psihoproživljavanje (autorovo istraživanje u oblasti psihoživota) više ličnosti (tri noseće), opredjeljujući ih za rat i poslijeratne godine.

Kako je Zurl godinama, u akciji koju je sam pokrenuo s nazivom „Arena traži vaše najmilije", a u kojoj je više od 160 - toro u ratu izgubljene djece vratio imenu, porijeklu, rodnom ognjištu i najmilijima, najčešće djece Kozare i Potkozarja, tumarao tim kozarsko-potkozarskim krajoličjima, to je sve više „ulazio" u psiho-suštinu te njegove „djece", ali i u bogatstvo jezika i načina pričanja Kozarčana i Potkozarčana. Njegov nerv, izoštreno čulo opažanja, njegovo ogromno iskustvo spajano s iskustvima tih ljudi, doveli su do toga da je Zurl, evo, napisao roman koji je po svemu: temom, jezikom, načinom razmišljanja i življenja, psihokarakterno-roman tog običnog Kozarčanina, Krajišnika, ali istodobno i Zagorca ili, ako hoćete, žitelja bilo kojeg dijela naše domovine.

Tako autentičan govor Zurlovih junaka podrazumijeva i prepoznatljivost njihovog porijekla, načina življenja, ponašanja, razmišljanja. Ilustracije radi, evo fragmenta iz drugog poglavlja romana **Iza zida: „Otac se taman nasapuno, pa poče ria se struže, a ona će otud naići, pa ko kaže:**

Joj, Stevo!
Kaže:
Joj, mene ujela zmija.
Ma, kaka zmija, ženska glavo?
On će, taj moj otac. I veli:
De te ujela, trista mu bogova?
Ona kaže:
Za nogu.
I pokaže mu.
Ma, de te ujela, de si je trevila!?"

Ovakvih i sličnih momenata mnoštvo je u ovom romanu koji se komponuje i jezički i tematski i formom u jedinstvo osobene i posve nove proze u nas kakvu smo, naprosto, dugo priželjkivali i nadali joj se kao odrazu nas samih. Vještina jezičkog prilagođavanja ličnosti u smislu njene odrednice mjesta, lokacije rođenja, a sa svim karakteristikama mišljenja i življenja, otkriva nam Zurla kao zrelog, samosvojnog prozaika uvijek u traganju za nečim novim. Upravo zbog toga, i radi utemeljenja romana na autentičnom jeziku, postupkom, zasnovanog na stvarnim događajima dijelom u kozarsko-potkozarski milje, ovo će Zurlovo štivo imati mnoštvo pristalica i čitalaca u Potkozarju i kozarskim mjestima. U tom dijelu će to biti jedan rijedak roman ovog podneblja, ovdašnjeg čovjeka, njegovog života, ratnog i poratnog trajanja, njegovog vječitog bitisanja.

Ranko PRERADOVIĆ

U LIJEVČU — KRAJIŠKOJ ŽITNICI

KOMBAJNI ČEKAJU SUNCE

Kombajni čekaju lijepo vrijeme, a žito se mora sušiti i zato se koriste i „gerste" za mehanizaciju

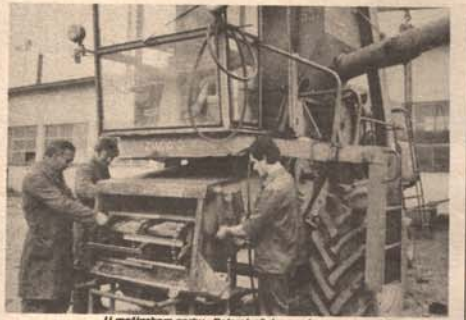

U mašinskom parku „Ratarstva" danonočno se osposobljava mehanizacija da zastoja na poljima ne bude

● Na poljima „Ratarstva" žetva bi se mogla obaviti za desetak dana, ukoliko to vrijeme bude dozvoljavalo ● U ovogodišnjoj žetvenoj ofanzivi učestvovaće 57 kombajna i 85 kamiona i traktora ● Otkupna cijena stimuliše individualne poljoprivrednike da prodaju žitarice

Poljoprivrednicima ove godine vrijeme nije bilo baš naklonjeno, ni kada su orali i sijali, niti sada kada žetvena ofanziva treba da je u punom jeku. Po kalendaru, kombajniranje pšenice trebalo je da bude pri kraju, a ona još pošteno nije ni počela. Kombajni, vršilice, samovezačice i sva ostala silna mehanizacija koja će biti angažovana u sabiranju krušnog žita, čeka ko zapeta puška, ali kiša i raskvašena zemlja ne dozvoljavaju im da uđu u polja prepuna žitnog klasja.

Sabiranje plodova u Lijevču polju počelo je s berbom graška, nastavilo se skidanjem uljane repice, a žetvom ječma, koji je namijenjen Banjalučkoj pivari i farmama, započeli su najveći radovi ovog ljeta na poljima. Graškom je bilo zasijano 128 hektara i ubrano je 550 tona, koje su isporučene „Vitaminci" i „Proteinki".

— Grašak je za poljoprivredu nerentabilna kultura. Veći troškovi proizvodnje i nikako ne mogu da se uklope u cijenu. Ove godine smo zabilježili gubitak od 1.720.000 dinara, koji će biti pokriven dobitkom na drugim kulturama. Eto, ječam je rodio mimo očekivanja — 700 kilograma po hektaru više od plana — kaže nam magistar **Jovan Todorović**, direktor OOUR-a „Ratarstvo" iz Nove Topole.

Uljana repica je, međutim, iznevjerila — 400 kilograma rodilo je manje po hektaru nego što je planirano. Međutim, u Spačvi je repica iznenadila i najveće eksperte — čak jedanaest tona je ubrano po hektaru, a biće isporučena uljarama u Zagrebu i Brčkom. Takav je dogovor a tržište AIPK će biti podmireno potrebnim količinama ulja. Tvornicama stočne hrane biće vraćene uljane pogače, koje će se koristiti za ishranu stoke. Ništa ne smije biti bačeno to je deviza proizvođača hrane iz Lijevča polja.

— Pšenice je u ovom trenutku naša najveća briga. Raspolažemo sa dovoljno mehanizacije, ali ne i sa lijepim vremenom. Za desetak dana sve i zrno bi moglo biti smješteno u silose, samo kada vrijeme ne bi bilo ovako varljivo. Ove kiše nam donesoše više brige nego što je trebalo. Vlažnost pšenice je u trenutku skidanja bila 17 odsto, što je mimo dozvoljenog, a to nam poskupljuje proizvodnju — kaže Jovan Todorović.

Dozvoljena vlažnost pšenice je 15 odsto. Vlažnija ide na sušenje, a to znači, 2,20 dinara po kilogramu novog nameta na proizvodnu cijenu ove žitarice. Preko 18 odsto vlažnosti donosi još veće troškove sušenja. Sušare su spremne i mogu da prihvate dnevni učinak kombajna. Njih je trenutno na poljima „Raarstva" 57, pet je posuđeno od zemljoradničke zadruge iz Bosanske Gradiške i Laktaša.

— Dnevni kapacitet kombajna je 240 hektara, odnosno 1.000 tona. Tačno se zna kuda će sve i zrno da krene — u mlin „Žitoprodukta" u Vrbanji: 2.791 tona, a „Mlinarstvu Lijevče" u Novoj Topoli 3.769 tona. Napravljen je program rada i tačno se zna šta ko treba raditi, tako da će u kancelarijama ostati samo sedam službenika, a svi ostali će na polja. U ovogodišnjoj žetvenoj ofanzivi veliku pomoć pružiće nam „Rotas" iz Banjaluke i AMD iz Bosanske Gradiške, jer će biti angažovano i 85 prevoznih sredstava — kaže Todorović.

Pšenica će ove godine donijeti i znatan dohodak. Garantovana cijena se neuklapa u troškove proizvodnje, ali sa premijama je već druga priča. U Lijevču polju pšenica se otkupljuje po cijeni od 42 dinara, a troškovi njene proizvodnje su 39,63 dinara. Takav odnos proizvodnje i otkupne cijene stimuliše i individualnog poljoprivrednika da predaje pšenicu. Za sada rekorder je **Nikola Gavrilović** iz Nove Topole sa isporučenih 13 tona. On je pšenicu predao prvog dana i odmah dobio 546.000 dinara. **Vojo Janjić** iz Rogolja predao je 350 kilograma na ime ušura. **Vojin Kolanjanin** je dovezao u otkupni magazin OZO Nova Topola 1.050 kilograma svog komšije i iznenadio se kada mu je odmah na blagajni isplaćeno 41.431,70 dinara.

— Ranijih godina smo novac čekali danima. A vidi sada — predaš pšenicu i odmah dobiješ pare na ruke. Seljaku, su novci sada najpotrebniji, jer valja platiti porez, pripremiti se za jesenju sjetvu. Ako se ovako nastavi biće i veće povjerenja — kaže Vojin Koljanin.

Pero Stanišljević iz Elezagića na kredit je uzeo jesenas 450 kilograma vještaka i dug vratio se 575 kilograma pšenice

I moped sa prikolicom koristi se za transport izvršnog žita do otkupnog magazina

Pero Elezagić je vratio dug. Jesenas je na sjetvu pšenice digao 450 kilograma vještaka, a vratio je dug sa 575 kilograma žita. Kombajner **Drago Spasojević** uredno isporučuje ušur i tvrdi da nikada do sada nije bilo bolje organizovana žetva, ali pita se zašto i kombajneri ne bi mogli da dobiju avans za nabavku rezervnih dijelova.

I tako unedogled bi mogli da pišemo o najvećoj žetvenoj ofanzivi u Lijevču polju, o njenim učesnicima koji se samo plaše kiše, vjetra i grada. Jer, žito je zrelo i treba što prije smjestiti na ambare i silose.

Ratko MARIĆ
Snimio: Rastko OSTOJIĆ

LJIG

OTVOREN OLIMPIJSKI BAZEN

Za sve one koji se ove godine, iz raznih razloga neće okupati u slanoj morskoj vodi, kao i za ljubitelje takozvanog „seoskog" ili kontinentalnog turizma, jedna ohrabrujuća i radosna vijest stiže iz Ljiga: proradio je bazen sa toplom, mineralnom vodom.

Stanovnici Ljiga su mineralnu vodu „doveli" u ovaj olimpijski bazen iz jedne bušotine, udaljene sedam stotina metara od hotela. Temperatura vode na izvoru je 32° C, a u samom bazenu je za smo tri stupnja niža. **Voda je ljekovita, naročito za reumatske oboljenja.**

V. D.

IZ TURISTIČKE PRIVREDE

DOBAR POČETAK

Ako je suditi po podacima koji se odnose na poslovanje Radne organizacije „Cer" u Prnjavoru u toku maja i juna ove godine, onda bismo mogli reći da su ugostiteljsko-turistički radnici spremno dočekali glavnu sezonu. Hotel „Nacional", na primjer, imao je u tom periodu 2365 noćenja, čime je iskorišćenost kapaciteta povećana na 65 odsto, dok je ukupna realizacija iznosila nešto više od 14,6 miliona dinara ili za 11,4 procenta iznad plana.

STUDIJA ZA BANJU

Ekonomski fakultet iz Zagreba, tačnije njegov Institut za ekonomska istraživanja privreo je kraju radova na izradi studije o mogućnostima razvoja zdravstveno-rekreativnog i turističko-ugostiteljskog centra Sanske lilidže. Prema ovoj studiji ovdje bi trebao graditi kapacitete za smještaj oko 400 gostiju, odnosno, jedan hotel sa apartmanima, dok bi u rekreativno-zdravstvenom bloku trebao predvidjeti takve sadržaje kao što su zatvoreni bazen, trim kabinet, saune, dvorana za gimnastiku, kuglana, te dijagnostički centar. Predložena je takozvana etapna gradnja, a Radna organizacija „Sana", u čijem će se sastavu nalaziti ovaj centar, prihvatila je pomenutu studiju.

D. M.

MEĐUNARODNA UNSKA REGATA

SAMO ZA ISKUSNE KAJAKAŠE

● Dionice od Strbačkog buka do Loskuna, u drugoj etapi, vozili samo najiskusniji kajakaši, mada su se pojedini učesnici regate upustili u avanturu, koja je sretno završila, jer su ipak savladali talase i brzake ove rijeke

Nakon što je u četvrtak startovala iz Martin Broda ovogodišnja međunarodna unska regata u kojoj učestvuje 150 kajakaša i kajakašica iz naše zemlje i Italije u drugoj etapi od Strbačkog buka do Bihača prevalila je vođeni put dug 27 kilometara. Od Strbačkog buka do Loskuna u dužini od sedam kilometara zbog težine staze vozili su samo najiskusniji kajakaši. Ipak, mnogi sudionici regate upustili su se u avanturu i uspjeli da savladaju đudljive talase rijeke.

U Ripču, nedaleko od Bihača, kajakaši i kajakašice toplo su dočekani i bili su gosti ove mjesne zajednice koja im je priredila bogat kulturno-zabavni program. Sinoć je kajakaški karavan stigao u Bihać gdje su mu stanovnici ovog grada priredili srdačan doček. U kampu Ortjani priređeno je i drugarsko veče uz logorsku vatru.

Danas kajakaški karavan kreće iz Bihača na drugu etapu dugu 38 kilometara, a cilj će biti u Bosanskoj Krupi.

D. M.

U DALMATINSKIM HOTELIMA

Bolje nego lani

SPLIT, 12. jula — Zahvaljujući izuzetno povoljnim rezultatima ostvarenim u prošlom mjesecu u prvom polugodištu ove godine hotelijerske radne organizacije na području Dalmacije ostvarile su 3,077.000 noćenja, što je za 13 posto više nego u istom razdoblju prošle godine.

Pri tome ne samo da je ostvaren znatan porast noćenja inostranih turista od 23 posto (1,752.000 noćenja), nego su unatoč pesimističkim prognozama i domaći gosti u damlatinskim hotelima bili brojniji nego u prvom polugodištu 1983. Oni su ostvarili 502.000 noćenja ili za 7 posto više nego u prvoj polovini prošle godine.

SVE VIŠE DOMAĆIH TURISTA

BEOGRAD, 12. jula — Turistička sezona, koja danas počinje, pokazade da li će se ovonedjeljni porast broja domaćih gostiju nastaviti ili je to privremena pojava.

Sada se, prema procjenama Turističkog saveza Jugoslavije, odmara ukupno oko 360 hiljada domaćih gostiju ili znatno više nego prošle sedmice. Najviše ih je u radničkim odmaralištima, privatnom smještaju i kampovima. U primorskim hotelima su malobrojni.

GLAS—SENATOR

DODATAK ZA GODIŠNJI ODMOR

Nosilac zlatne medalje sa Olimpijskih igara iz Los Anđelesa **Zlatan Arnautović**, čuvar mreže rukometaša „Borca", izvukao je dobitnike drugog kola naše nagradne igre „3,2,1 — dodatak za godišnji odmor". Tri stara miliona pripala su **Velinki Skenderlji, dva Adnanu Spahiću**, a milion starih dinara **Vladimiru Malkiću** — svi su iz Banjaluke. **Pozivamo srećne dobitnike da u ponedjeljak dođu u redakciju po nagrade.**

Treće kolo naše nagradne igre je u toku. Danas objavljujemo drugi kupon. Kao što vidite, sponzor je SENATOR. Šta je i ko je SENATOR. U njegov kvalitet treba da se uvjerite sami. SENATOR je nešto novo na našem tržištu. Potražite ga u kioscima, prodavnicama, kafanama. Tamo je uvijek prisutan.

Senator

NAGRADNI KUPON 2

GLAS

Za one čitaoce koji su se tek u ovom kolu uključili u našu nagradnu igru upozorenje — treba da sakupite dvanaest kupona, isječete ih i pošaljete na našu adresu — NIGRO „GLAS", AVNOJ-a 93, 78000 Banjaluka sa naznakom „za nagradnu igru 3,2,1".

NAGRADE:

● I NAGRADA 3,000.000 starih dinara

● II NAGRADA 2,000.000 starih dinara

● III NAGRADA 1,000.000 starih dinara

PRAVILA IGRE:

Pravo učešća imaju svi čitaoci „Glasa" izuzev onih koji su zaposleni u NIGRO „GLAS", članova njihove porodice i bliže rodbine

UČESNICI TREBA DA SAKUPE SVE KUPONE (DVANAEST) ILI DVANAEST DŽOKERA I U KOVERTI IH POŠALJU NA ADRESU: NIGRO „GLAS" (za nagradnu igru 3,2,1) AVNOJ-a, 93, 78000 BANJALUKA.

RESNIK

BUNGALOV — KAO VLASTITI DOM

● Banjalučka porodica Lovšin odlučila je da godišnji odmor provede u Resniku kod Splita ● Umjesto u hotelu, auto-kampu ili privatno — smještaj su obezbjedili u naselju bungalova ● Cijena iznajmljenog bungalova dnevno koštala je ovu porodicu 3.000 dinara, što prema njihovim riječima nije uopšte mnogo s obzirom na komfor i uslove za odmor

Kada je tročlana banjalučka porodica Lovšin odlučila poći na ljetovanje imala je samo dvije želje — dobro se odmoriti proći što je moguće jeftinije. Nimalo skromno, pogotovo u trenutku kada je ljetovanje na moru za mnoge Jugoslavene samo san koji je gotovo nemoguće ostvariti. Ipak, Darko i Snježana prihvatili su se prelistavanja prospekata, iskalkulisali cijene prema svojoj ušteđevini i odlučili se. Njihov cilj bio je bungalov-naselje Resnik u okolini Splita.

— Sve smo dobro proračunali i ocijenili da nam se najviše isplati doći ovdje — priča nam Darko, dok sjedimo ispred kućice koju su zakupili u Resniku. Uplatili smo boravak od 14 dana po dnevnoj cijeni od 3.000 dinara, nauživali smo se sunca i mora i u pravom smislu odmorili. Vjerovali smo da će biti dobro, ali sve je znatno premašilo naša očekivanja.

O prednostima, onim ekonomskim prvenstveno, nešto više rekla nam je supruga Snježana. Ona i kod kuće brine o finansijama, pa je logično da joj računanje i ovdje spada u zadatak.

— Za tih 3.000 dinara dnevno mi imamo na raspolaganju kućicu u kojoj ima sve što je potrebno-kaže Snježana. Sav pribor za kuću, frižider, kuhalo, čaše, viljuške. Moje je jedino da brinem o hrani i pću. Opskrbljujemo se u obližnjoj samoposluzi, odlično opremljenoj, a dnevni tročak za namirnice varira i otprilike je kao kod kuće. Za ove pare, vjerujem teško da bismo bilo gdje našli mjesto za odmor.

Sve nam je pri ruci a mora, sunca i tišine ima u izobilju — kaže Darko. Osim toga, imamo i puni komfor, oslobođeni smo nesporazuma sa susjedima ili gazdaricama, a ni mali Matija svojim plačom ne izaziva ničije nezadovoljstvo. Osjećamo se zaista kao kod kuće.

Koliko god bio povoljan, ovaj „boravak kao kod kuće", ipak izaziva određene troškove. Koliko? Lovšinovi su izračunali da im za 14 dana boravka i put vlastitim automobilom treba oko 6,5 starih miliona.

Ovakav način ljetovanja, međutim, može biti još jeftiniji. U kućicama u Resniku ima po četiri ili pet kreveta a zakup bungalova je „fiksan". Dakle, planiranjem i dogovaranjem, nekoliko prijatelja može boraviti ovdje čak i za manje od 1.000 dinara dnevno. Pogodnost je tim i veća kad se zna da u vremenu presezone i nakon perioda od 11. jula do 25. avgusta, onaj ko ljetuje 14 dana ima pravo na besplatni sedmodnevni boravak. Time su se uostalom poslužili i Lovšinovi.

U punoj sezoni cijene su nešto veće, ali čak ni tada tolike, da ovdje ne bi mogio biti mjesta i za Jugoslavene. Veći problem je u tomešto su tranci gotovo sve zakupili. Kroman koje primjer Lovšinovih potakne na izbijlno razmišljanje ostaje da pokušaju nakon 25. avgusta. To neće biti tako teško, jer ljeto i sezona kupanja ovdje znaju potrajati i do kraja oktobra.

Dražen GUDIĆ

LJETO U GRADU NA VRBASU I PLIVI

SAMO PROLAZNI GOSTI

Za Jajce se može reći da je, po mnogo čemu, atrakcija za domaće i strane turiste. Staro, istorijsko jezgro grada, meta je njihovih posjeta, ali je posljednjih godina učinjeno veoma mnogo i na osmišljavanju ostalih sadržaja, pa je tako grad na Vrbasu i Plivi dobio dva centra, zanatski i sportski, saobraćajnu zaobilaznicu, uređeni su i adaptirani svi mlinovi na jezeru. O Muzeju AVNOJ-a, kao i njegovoj novoj „Galeriji '43" da se i ne govori, o kulturnim priredbama, izložbama, manifestacijama također.

Ukratko: život ovom gradu tokom juna, jula, avgusta, pa i septembra, daje svoj poseban pečat. Sve je ovdje u pokretu, na uskim ulicama i sokacima prolazi stotine vozila sa registracijama iz Zapadne Njemačke, Austrije, Italije, Francuske, Švajcarske, Poljske, Čehoslovačke. U dva postojeća autokampa svakog dana dolazi između šest stotina i hiljadu, pretežno stranih gostiju. Oni se ovdje — osim Holanđana koji su, kako kažu, otkrili Plivska jezera — veoma malo zadržavaju. Najčešće, boravak se svodi na dan-dva, a onda se ide dalje, put mora, na Jadran.

Jajce je tranzitno turističko područje. Ima šta da pruži strancu, od mogućnosti za bavljenje rekreativnim aktivnostima do posjete mnogobrojnim istorijskim objektima (ima ih tako mnogo da bi se mogao organizovati foto-safari), ali to, ipak, izgleda nije dovoljno i turistički radnici su ovdje nezadovoljni sadašnjim stanjem. A evo i zašto: malo deviza ostaje u kasi ovdašnjih ugostiteljsko-turističkih i hotelijerskih organizacija.

Kako Jajce izgleda — u ove ljetne dane — najbolje pokazuju naše fotografije.

Tekst i snimci: Duško MOMČILOVIĆ

U Zanatskom centru nema mnogo kafića samo dva u privatnom vlasništvu, a jedan manji objekt pripada društvenom sektoru. Svi ostali sadržaji prilagođeni su potrebama stanovnika ovog grada, ali i domaćim i stranim turistima.

Prije nekoliko godina sagrađen je Zanatski centar u kome se osim restorana, prodavnice odjeće i obuće nalaze prodajne galerija, prodavnice gramofonskih ploča, filmova, suvenira...

Na gradskim ulicama, u julu kada temperatura dostiže 30 stepeni, ovako živo je samo u juternjim ili večernjim satima

MLADI U KULTURI

MARGINALCI, MARGINALCI...

Mladi u kulturi (a šta je to kultura za mlade) već su godinama, ovdje u Banjaluci, na margini - usputni zapis u materijalima i dokumentima „gradskih i omladinskih otaca". Povik i usklici - hoćemo mlade! zaustavljen je na uskliku, poslije toga ravnodušnost i praznina. Neka se snalazi kako ko zna i umije. Rezervat zvani alternativna kultura ili još gore „amaterizam ala Banjaluka" jedino je utočište. Zašto ovo dvoje?

Godinama jedino alternativna kultura nosi u sebi nove ideje i nastoji kako-tako da osmisli i načini presjek u životu omladine i da izrazi dileme čovjeka sa petnaest, sedamnaest i dvadeset pet godina. No, i ona je rezervat, jer se već tačno zna koliko, gdje i kada ona može prisustvovati. Njen opseg i doseg, njena prognanost u takozvano omladinske bašte, kafane, podrume, njena masovnost kojoj se po pravilu negira svaki kvalitet, njeno neozbiljno tretiranje.

„Amaterizam ala Banjaluka" je za drugu stranu utočište mladih ljudi, a ovaj ovdje je odavno izgubio svoju osnovnu svrhu. Kad je prije nekoliko mjeseci, pišući o amaterizmu, potpisnik služeći se metodom slučajnog izbora razgovarao sa petnaestak mladih ljudi - članovima amaterskih društava (folklornih ansambala) o igrama koje igraju, nijedan od ispitanika nije ništa znao o kolu kojeg igra o njegovim osobenostima, porijeklu i slično. Amaterizam je dio kulturnog stvaralaštva i nasljeđa i začuđujuće je da se u kulturno-umjetničkim društvima tretira kao što se tretira.

I tako mladi u Banjaluci ostaju, godinama, bez bitnog uticaja na razvoj kulture i kulturnih djelatnosti. Oni, koji po pravilu u sebi nose svu jurodivost kulturnog čina, energetski stvaralački napon daleko su od toga da ga na pravilan način i izraze i izgovore. Vrata kulture su zatvorena, a mladi umorni od čekanja okrenuli su im leđa i stvaraju svoju, kakvu - takvu kulturu. Pa nije ni čudo što ih ne razumiju. Kako, kad ih i ne slušaju.

N. G.

IZ NASELJA „MLADOST"

BRIGADIRSKO KULTURNO LJETO

Rok-muzika za akcijaše-grupe „Dinar"

Popularnost Halida Muslimovića je podigla „vruću" atmosferu među mladom publikom

Na svečanosti povodom otvaranja SORA Banjaluka 85 u srijedu naveče nastupili su, u okviru kulturno-zabavnog programa, orkestar vojnika banjalučkog Garnizona, Književna omladina, grupe „Radio" i „Dinar", te izvođači novokomponovane narodne muzike Kemal Malković i Halid Muslimović uz pratnju grupe „Sezam". Za nekoliko stotina mladih, okupljenih u brigadirskom naselju „Mladost", bila je ovo odlična prilika za zabavu. Jer, bilo je ponešto za svačiji ukus, od recitala do rok-muzike i narodnjaka. Atmosfera je bila veoma vesela, a u trenucima između nastupa brigadisti su i sami znali povesti pjesmu.

Svečanost je bila prilog siromašnom banjalučkom kulturnom (odnosno zabavnom) ljetu. Vjerujemo da će, uz već popularni skučeni, ali zanimljivi prostor Studentskog pozorišta i baštu „Mladost" i naselje akcijaša SORA Banjaluka biti poprište zanimljivih događanja.

D. RELJIĆ

KAMERNO VEČE POEZIJE

U organizaciji Književne omladine Banjaluka i Sekcije za društvene aktivnosti ORA „Banjaluka 85" u četvrtak je održano veče poezije u Studentskom domu „Veljko Vlahović". Svoje pjesme brigadistima su recitovali banjalučki pjesnici: **Ranko Pavlović, Stevan Martinović, Nikola Guzijan,** te članovi Književne omladine: **Vasvija Dedić, Zdenko Ćurković, Draško Radulj** i dr.

Pred književno veče pjesnici su prisustvovali spuštanju zastave nakon prvog, udarnog radnog dana provedenog na uređenju obala Vrbasa. Članovi pjesničkog karavana osjetili su draži brigadirske atmosfere kada su se nakon izvještaja o „borbi" s radnim časovima i ocjena rada - brigade oglasile pozdravnim pjesmama, malim brigadirskim himnama. U kamernoj atmosferi, počelo je i dobro posjećeno književno veče koje je, svojim pjesmama o Titu, otvorio Ranko Pavlović. Spontani aplauzi pratili su svaku ljubavnu i svaku revolucionarnu pjesmu. Svečarski su „upijane" i pjesme najmlađih književnih stvaralaca, nekim od njih je ovo bilo „pjesničko vatreno krštenje".

Od stiha do pjesme

Književno veče s brigadistima zaista je bilo „pokazno" veče. Spontano, bez protokolarnog konferansjea, svojim su se pjesmama oglasili i mladi pjesnici, brigadisti iz Novog Sada i Kragujevca. Tako su se „slijevale" u uši kamerne pjesničke atmosfere i pjesme izvođača i pjesme slušalaca. Vrhunac atmosfere je bio trenutak kad su dvije brigadistkinje uz pratnju harmonike, otpjevale „Bilećanku" - nije, čini se, u sali bilo usana s kojih se nisu orile riječi popularne pjesme...

Na kraju su dogovoreni još neki susreti ovakve vrste u okviru dugog, toplog brigadirskog ljeta.

Milenko STOJIČIĆ

DILETANTSKO PERO

HLJEBA I INDEKSA

Ove proste 1985. mnogi fakulteti su smanjili broj slobodnih mjesta za upis novih ljudi na prvu godinu studija, a neki čak neće ni imati brucoša. Samim tim se trka za indeksom zakomplikovala i pojačala. Uz pomoć te administrativne cake, na površinu bi trebalo da isplivaju najbolji i najsposobniji, i da upravo oni postanu akademski građani. Da li će se to dogoditi, ili će se tom stvari učiniti samo to da za upis treba još deblja i sigurnija veza, bog zna (a boga nema). Jako zanimljive situacije su na umjetničkim akademijama, gdje se traži posebna nadarenost kandidata. Otežavajuća okolnost je to da su upravo ti fakulteti postali utočišta djece poznato-bogatih i rukovodeće-zaslužnih trudbenika, koji još uvijek ne osjećaju pad standarda i inflaciju. Poznanstva i uticaj (istina, vrlo rijetko), (ne)prave zbrku na prijemnim ispitima. Lista elitnih fakulteta je povećana, i ima tendenciju ka novom i skorom proširivanju.

U čitavoj toj stvari čovjek sebi najviše može da pomogne ako, poslije dužeg i dubljeg razmišljanja, izabere fakultet koji mu po sposobnosti i psihičko-fizičkoj konstituciji odgovara. Ukoliko izbor uspješno obavite, otvarate si mogućnost da poslije prijemnih ispita upadnete u sekretarijat i tražite objašnjenje zašto ste pali. Ako odgovor bude nezadovoljavajući, vi, odmah, tu demonstrirajte svoje znanje i gore navedenu sposobnost. Nikad ne zaboravite da neki fakulteti mogu da prime i više od planiranog broja. U suštini, sve ovo se dešava svakih 76 godina, ali vi morate biti naoružani znanjem i potpuno spremni za ispit, jer je možda baš 1985. godina konkursnih malverzacija.

Nikola T. PEJAKOVIĆ

LJETO U STUDENSKOM CENTRU

Ispiti, praksa, druženje...

Tanja, Slavko, Remzo i Miro u Domu i preko ljeta

U Studentski centar „Veljko Vlahović" ovog su se ljeta uselili brigadisti. Ostalo je još studenata, koji će ovdje provesti neki cijeli, neki polovinu raspusta.

-Najviše je ostalo nas sa medicine, priča Slavko Manojlović, jer u sklopu studija postoji ljetna praksa. Tako nas u Domu sad ima 120, ali će cijelo ljeto ostati najviše 40 studenata.

Miro Arambašić objašnjava da su cijene recepcijske, što će reći dosta veće od onih koje su za vrijeme školske godine.

-Malo se ispiati i zaposlenim preko Student-servisa, kaže Remzo Samardžić, jer se troškovi stanovanja i ishrane teško pokrivaju zaradama.

Posebno „šlager" je što studenti sami sebi kuhaju i spremaju hranu, a i nestašica je tople vode.

Tanja Knežević priča o zabavi:

-Tokom juna su bile organizovane disko-večeri, a sada je to zamrlo. Prestao je i izlaziti list „Stil". Druženje se svelo samo na bife.

U šali dobacuju (muški dio) da je najozbiljniji problem to što među „komšijama" brigadistima nema baš puno djevojaka.

Igor SEGEČIĆ

VAŠA PISMA

Amelin poziv

Dragi drugovi

Šaljem vam sastav o Etiopiji u želji da objavite i time „raspalite" ljude da pomognu gladnim toj afričkoj zemlji. Imam 13 godina i odličan sam đak. Nastavnica srpskohrvatskog jezika FEHIMAMA Miljević (moja razrednica) mi je rekla da imam dara za pisanje i poželjela sam da bar nečim pomognem gladnima Etiopije. Nadam se da će moj sastav pomoći:

Pomoć, znači život

Etiopija - nepresušan izvor gladi. Dani provedeni u neizvjesnosti. Noći pod vedrim nebom. Samo teški slučajevi su u šatorima, a svi ostali spavaju na užarenom pijesku. Vrijeme prolazi. Svaki minut ispunjen je nečijom smrću. Dani topli, sa neizdrživom vrućinom koja ubija i posljednji tračak nade da će biti bolje sutra. A sutra, je sve isto, sve teče starim tokom. Ljudi umiru. Stiže pomoć u hrani, lijekovima, odjeći, ali to nije dovoljno da podmiri sve potrebe. Majke odvajaju od usta i daju djeci, koja zbog bolesti i iznemoglosti nisu u stanju da gutaju. Dva puta dnevno dobijaju kukuruznu kašu. Ljudi umiru, gase se životi kao plamičci svijeće pod naletom vjetra i ponor počinje da uzima svoje žrtve.

Koliko samo doktora i medicinskih sestara čeka na posao! Zašto ih ne pošalju u Etiopiju, da pomognu onim iznemoglim ljudima? Dugi sati njihovog čekanja drugima znače život.

Amela DŽELIĆ
Fahreta Dedića 7
BANJALUKA

TOP LISTA

DOMAĆA:

1. ZAŽMURI — Bajaga i „Instruktori"
2. ZA MILION GODINA — „YU rok-misija"
3. LAŽLJIVICA — „Denis i Denis"
4. CIGANKA — „Divlje jagode"
5. LOŠE DEVOJKE — „Hladna braća"

STRNA:

1. IMAGINATION — Belous Some
2. CALL ME MR. TELEPHONE — Cheyne
3. I WONDER IF YOU TAKE ME HOME — Lisa Lisa 'Cult' Full
4. RASPBERRY BERET — Prince' The Revolution
5. IN MY HOUSE — Mary Jane Girls

NARODNA:

1. NOĆAS MI SE S TOBOM SPAVA — Šaban Šaulić
2. JEDAN DAN ŽIVOTA — Brena i Miroslav
3. MAGDALENA — Ferid Avdić
4. TRAŽIM TE, ZUMBULI CVATU — Zorica Marković
5. ŠTA MI RADIŠ TO — Safet Cimirović

PET NEZABORAVNIH:

1. MA BELLE AMIE — Tee - Set
2. POPPA JOE — The Sweet
3. HE AIN'T HEAVY... HE'S MY BROTHER — The Hollies
4. MIRJANA — Milan Bačić
5. I CAN'T TURN YOU LOOSE — Otis Redding

RADIO — BANJALUKA

ZABAVNA:

1. DVADESETI VEK — Bajaga i „INSTRUKTORI"
2. SHOUT — Tears For Fears
3. IMALA JE MALU RUPICU NA BRADI — Oliver Dragojević
4. BOLJE BITI PIJAN NEGO STAR — „Plavi orkestar"
5. HEART BEAT — „Wham"
6. TO ŠTO DIŠE IZMEĐU NAS — „Magično oko"
7. ALL CRIED OUT — Alison Moyet
8. TIGRICA — Doris i „More"
9. TI SI MI U KRVI — Zdravko Čolić
10. ZA MILION GODINA — „YU rok-misija"

NARODNA:

1. PRIČALI SU, PRIČALI — Brena i Miroslav
2. I ZANESEN TOM LJEPOTOM — Halid Bešlić
3. IZAĐI MALA — Ferid Avdić
4. MENE JE UČILO VRIJEME — Halid Muslimović
5. SRCE ĆU TI DATI — Šemsa Suljaković
6. ZNAŠ DA TE VOLIM — Duško Kuliš
7. RECI SVE ŽELJE — Sinan Sakić
8. BLAGO ONOM S KIM SI SADA — Kemal Malovčić
9. NEĆU TEBI DA SE VRATIM — Vida Pavlović
10. SAMO ME POTRAŽI — Marinko Roković

PRIPREMIO:
Miralem PERVIZOVIĆ

TELEKS

-Prva top-lista najbolje prodavanih singl-ploča objavljena je 20. jula 1940. godine u američkom časopisu BILBOARD. Tada je na prvom mjestu bila pjesma NIKAD SE VIŠE NEĆU SMIJATI u interpretaciji slavnog TOMI DORSIJA. Od tada su na počasnom, prvom mjestu najčešće bili BITLSI, i to 20 puta za vrijeme svoje vladavine roken-rol scenom šezdesetih godina.

-Grupa BLACK ' WHITE je za austrijsku kuću RPM MUSIC, snimila kasetu s programom svjetskih hitova 84/85, a koju će i kod nas objaviti PGP RTB.

-Grupa THE QUEEN je trenutno prestala rad dok su njeni članovi prezaposleni na samostalnim projektima: pjevač FREDDIE MERCURY žanje uspjeh sa svojim debitantskim albumom MR. BAD GUY i singl-pločom s pjesmom I WAS BORN TO LOVE YOU; ROGER TAYLOR ima pune ruke posla s produciranjem albuma JIMMYJA NAILA, FEARALA SHARKEYA i škotske grupe SIDEWAY LOK, zajedno s JOHNOM DEALONOM je gost na novom albumu ELTONA JOHNA; BRIAN MAY promoviše vlastitu izradu gitare BM.

-Izašao je dvostruki album sa 25. jubilarnog festivala „Split 85" na kome se nalaze 24 kompozicije.

-Tomislav IVČIĆ poslije dvije uspješne „italijanske" ploče prešao je na francuski i na albumu MONIA skupio francuske hitove posljednjih godina.

-MIODRAG NELIĆ alijas GARI GARINČA dobio je ovo svoje estradno ime po glumcu GARI KUPERU i čuvenom fudbaleru GARINČI, jer je i sam nekada igrao nogomet.

-Nakon solističkog albuma prvenca MENE TJERA NEKI VRAG, ŽELJKO BEBEK kreće s novim albumom. Radni materijal će praviti u svom domu snimajući na vlastitom višekanalnom magnetofonu.

-Iako joj trenutno ne ide baš najbolje, ekstravagantna LEPA LANA nada se većem uspjehu, a razlog dosadašnjem tavorenju, kako sama kaže je njena iskrenost i dobra duša što na našim estradnim vodama nije baš poželjno.

PRIPREMIO:
Miralem PERVIZOVIĆ

KINA — ZEMLJA PROMJENA:

ZMAJ KOJI SE BUDI

6

Piše Ivan PROTIĆ

Zajedničko kupatilo i kuhinja

U Bejdinu (Pekingu) se, kao i u drugim velikim kineskim gradovima, posljednjih godina gradi mnogo i brzo. Tempo kojim se završavaju stambene višespratnice je zaista zadivljujući. Međutim, kada uđete u neki od novih stanova ostajete neprijatno iznenađeni.

U najvećem broju novih zgrada, uključujući i hotele, dupli prozori su nezamislivi luksuz. Taj jedan prozor na stambenim zgradama Bejdina je slaba zaštita od vjetra, pijeska koji on donosi i hladnoće. Ako tome dodamo i da je zimus u novim stanovima temperatura bila samo plus 13 stepeni, biće vam jasno zašto su mnogi žitelji Bejdina TV program uveče gledali uvijeni u ćebe.

Nisam vidio stan, osim jednog, u kome je pod bio od nekog drugog materijala a ne od običnog betona. Osnovni razlozi za to su, po svjedočenju mojih kineskih prijatelja, siromaštvo Kine u drvetu i lakše održavanje. Djeluje i tužno i smiješno kada u sobi čiji je pod od betona, i to ne naročito dobrog, vidite recimo veliki muzički centar SONI, kolor-televizor TOŠIBA i mašinu za pranje rublja MICUBIŠI. Uz sve to ide i namještaj od skaja živih boja, zastario po dizajnu i ružan ali vrlo skup jer je popularan u Kini. Čak ni ljudima koji imaju velike stanove i dosta novaca ne pada na pamet da postave na pod pločice ili neke prostirke od slame koje se u Kini mogu kupiti za bagatelu. Tako je, na primjer, bračni par iz komune Huan Tu Gan (Brdo žute zemlje) na južnom obodu Bejdina, u svom stanu na dva nivoa od 80 kvadrata imao sve moderne tehničke uređaje, ali je beton na podu bio nepokriven. Na moje pitanje zašto ga nisu pokrili da bi bilo prijatnije i toplije, oni su slegli ramenima i rekli mi da to nije uobičajeno i da o tome nisu razmišljali. Slično je i sa kućama bogatih seljaka koje ponekad imaju i 140 kvadrata. Samo u jednoj takvoj kući vidio sam pločice na podu koje je samoinicijativno postavio domaćin.

U Kini, po nekim podacima, na jednog stanovnika dolazi oko šest kvadratnih metara stambenog prostora, pa u takvim uslovima nije nimalo čudno da četvoročlana porodica živi u dvije male sobe koje se u ovoj zemlji nazivaju dvosobnim stanom

Zavjesa — buržoaska predrasuda

Stanovi sa zavjesama su takođe rijetkost. Po riječima nekih mojih kineskih prijatelja zavjese su, kao buržoaska predrasuda, bile na meti naročito u vrijeme „kulturne revolucije". Istini za volju, mora se reći da sam u godinu dana svog boravka u Kini vidio da se zavjese sve brže i brže vraćaju na prozore kineskih stanova.

Veličina stana ili kvadratura po čovjeku je u Kini daleko manja nego u Evropi. Po nekim kineskim podacima na čovjeka dolazi oko 6 kvadrata. U takvoj situaciji nije ni najmanje čudno da četvoročlana porodica živi u dvije male sobe koje se u Kini nazivaju dvosoban stan. Namjerno sam napisao dvije male sobe a ne stan jer su još uvijek daleko češći stanovi sa zajedničkim kuhinjama, kupatilima i WC-om nego oni koji su opremljeni na naš način.

Istina, treba pomenuti da Kinezi i pored sve kontrole i svih restrikcija doseljavanja u velike gradove u njima imaju velike stambene probleme. Osim toga, ne treba zaboraviti da je u 10 godina „kulturne revolucije" stambena izgradnja bila skoro zaustavljena a da se u to vrijeme stanovništvo Kine povećalo za čitavih 300 milijuna ljudi. Sve to, kao i razlozi štednje, diktiraju takvu izgradnju stanova u gradovima. No, postavlja se pitanje da li je to ekonomski opravdano jer ti stanovi će trajati decenijama a njihovi stanovnici će već za desetak-petnaest godina tražiti veći standard. Tada te stanove treba ili adaptirati ili rušiti, a i jedno i drugo je jako skupo.

No, bez obzira na sve to, Kinezi to ne osjećaju kao neki veliki problem jer i takvi društveni stanovi često imaju veći standard od privatnih. Osim toga za te državne stanove i režije su relativno male, od petnaestog do desetog dijela prosječne kineske plate od 70 juana (vrednost 5.660 dinara).

Sada, kada je počela izgradnja stanova i za tržište, prije svega za prekomorske Kineze koji žele da se vrate u domovinu kao i za bogate seljake i privatnike, očekuje se da će i standard njihovih stanova biti viši. I ne samo tih već i svih novih stanova. Istina, stanovi za tržište su dosta skupi, ali imaju kuhinje, kupatila i prilično bogatu opremu. Mali trosoban stan koji se može kupiti u naselju u širem centru Bejdina košta oko 15.000 juana (svota ravna 18-godišnjoj zaradi Kineza čija je plata prosječna).

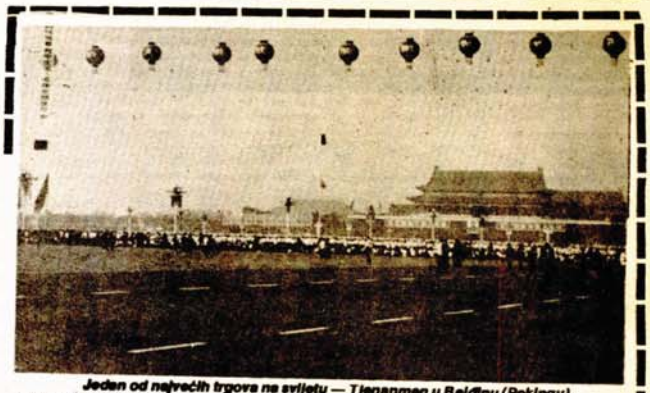

Jedan od najvećih trgova na svijetu — Tjenanmen u Bejdinu (Pekingu)

Stranac — živa reklama

Radnje u Bejdinu i drugim kineskim gradovima ne nalikuju mnogo na naše. Izuzetak su radnje za strance (u cijeloj Kini one nose ime JUJI ŠANTJEN — radnje prijateljstva — prim. autora), i poneka moderna robna kuća.

Prosječna kineska radnja je obično smještena u nekoj maloj zgradi, baraci od cigle i ima klasične rafove sa robom nabacanom bez mnogo reda. Riječke su i specijalizovane radnje. U većini kineskih radnji prodaje se sve — od namještaja i bicikla do posuda, do hrane.

Dobra je stvar što te radnje rade deset pa i više časova sedam dana u nedjelji. Rade i za praznike. Razlog za to je radno vrijeme Kineza o kome sam pisao u jednom od prethodnih nastavaka feljtona. I pored takvog radnog vremena gužve u radnjama su česte. Ne bih vam savjetovao da, ako se nađete u Kini, idete u kupovinu oko podne ili između 17 i 18 časova.

Podne je svetinja za Kineze — vrijeme za čfan (obrok) i šuši (odmor) poslije njega. Oko podne je u Bejdinu nemoguće naći taksi. I na taksi stanicama ispred velikih hotela kola ima ali ne i šofera — otišli su na čfan i šuši. Kasni poslijepodnevni časovi — 17 i 18 časova — su vrijeme povratka sa posla i tada su gužve najveće jer svi žure što prije da kupe ono što im treba i da što prije stignu kući.

Stranci u Bejdinu, pola u šali pola u zbilji, govore o svetom pravilu četiri M koje poštuju kineski prodavci. Riječi koje počinjavaju ovu skraćenicu su MAMANDA (čekaj), MEGVANŠI (nema veze), MINTJEN (sutra) i MEJO (nema). Ovo tvrđenje stranaca se zasniva na iskustvu koje nije uvijek prijatno. Kineski prodavac nije brz. On sve radi sporo i temeljno. Na ko zna koji put ponovljen poziv da vas uslužio on odgovara sa MAMANDA ili MEGVANŠI. Kada tražite recimo neki odjevni predmet u drugoj boji od one koju vam je on dao odmah će vam odgovoriti sa MEJO iako vi na rafu iza njega vidite da toga što tražite ima. Jednostavno, mrzi ga da traži.

Kinezi mnogo kupuju

Ništa nije čudno u kineskim radnjama vidjeti žene prodavce sa svježe opranim kosama ili kako u toku radnog vremena stavljaju vikiere u kosu. Da biste je prekinuli i natjerali da vas uslužiti morate više puta glasno a često i ljutito insistirati da vas čuje. Isto tako može vam se desiti da usred radnje budete poprskani vodom, zasuti prašinom ili udareni metlom. Čovjek koji je zadužen za čišćenje radnje obično za taj posao odabere vrijeme kada je radnja puna kupaca. Međutim, on se na to ne obazire. Zato je potrebno čuvati se njegovih rekvizita — kante sa vodom i vrlo grube metle od pruća.

U svakodnevnu egzotiku Bejdina sam često spadao i ja, naročito kada sam išao da kupujem u radnjama za Kineze. Kinezi su vrlo ljubopitljivi, naročito kada su stranci u pitanju. Bilo je dovoljno da pridem nekoj tezgi pa da se nekoliko desetina njih okupi oko mene. Ako sam još pritom uzeo da probam, recimo džemper, izazivao sam izuzetnu veselost kog prisutnih. Naime, kod Kineza nije uobičajeno da se odjevni predmeti probaju. Kabine za tu svrhu ne postoje ni u radnjama za strance.

Kada sam se u radnji za strance odlučio da kupim neki odjevni predmet, time sam nesvjesno postao živa reklama. Mnogi Kinezi iz gomile koja se okupila oko mene, naročito mlađi, odmah su kupovali istu stvar procjenjujući da je moj izbor pouzdan znak da je to moderno i da se to u svijetu nosi. Izuzetak su jedino stvari od najlona — košulje i drugi odjevni predmeti — koje Kinezi kupuju masovno bez obzira na strance i pored trostruke cijene. Većina Kineza će odabrati najlonsku košulju od 10 juana daleko prije od one koja je načinjena od dobrog pamučnog flanela i košta samo tri juana.

Uopšte, kada se govori o kupovini, moram reći da Kinezi kupuju začuđujuće mnogo u odnosu na svoje dosta skromne plate i to naročito posljednjih godina. Pretpostavljam da oni najviše štede na hrani. O tome svjedoče i česti pozivi kineskog rukovodstva stanovništvu da poboljšaju ishranu i da više koriste visokokvalitetne namirnice — meso, ribu i jaja.

U sljedećem broju:

DEVIZE ZA KROMPIR

KRIMI ROMAN U NASTAVCIMA (5)

R. POPINS

Ko je ubio Lentona Mejnsa

Čim su izašli na ulicu, Arion je zadovoljno rekao Fredu:

— Eto, vidiš da sam bio u pravu. Potcijenio si Džemsa... Baš mi je ćef što te je onako počistio.

— Nemoj opet da počinješ. Nije mi do prepirke. Bolje bi bilo da smislimo šta ćemo sutra reći starom Majtonu. Stvarno će nastradati zbog nas.

— Vrata, vrata... Do đavola, zaista ne mogu da shvatim — prošaputao je Arion. — Čekaj... trenutak, pa to bi bilo moguće. Tako je! — uzviknuo je i veselo se kupio po čelu. — Oh, kako mi samo tako nešto nije ranije palo na pamet.

— Da li bi objasnio šta treba da predstavlja taj tvoj impresivni monolog? Da li to pripremaš govor za starog Majtona?!

— Ne izmotavaj se. Shvatio sam ko je ubica!

— Pa mogao bi da mi kažeš, zar ne?

— Izvini, ne mogu. Želim prije toga da izvršim jedan eksperiment. Za to ćeš mi i ti biti potreban. Jedno je sigurno, Klark nije razvaljivao vrata, a bio je među prvima pored Lentonovog tijela.

— Ništa mi nije jasno, Arion.

— Pusti sad to. I mamo važnijeg posla. Sutra ćemo zakazati sastanak svima koji su bili u Lentonovoj kući. Sastanak će se održati u hodniku ispred sobe iz kojoj je izvršen zločin. Naravno, sve je još uvijek rano... ali mislim da sam na pravom putu.

ŽIŽ

Kućna pomoćnica Beti je skinula kecelju, uzela poslužavnik sa čajem i slaninom pečenom i tiho zakucala na vrata.

— Znam da ste umorni — rekla je smiješeći se. — Ovo će vam sigurno prijati.

Arion je ušao i prihvatio poslužavnik.

— Baš ste ljubazni, hvala vam!

Beti je pošla ka vratima, ali je zastala i okrenula se.

— Gospodin Lenton je bio divan čovjek. Znam da su mu mnogi zamjerali da je plahovit, ali to nije tačno. Gospodin je bio otvoren, jednostavan, uvijek je govorio šta misli. Baš bih željela da ubicu stigne zaslužena kazna.

— Naravno, gospođo. Da li su svi došli?

— Da, još prije desetak minuta.

— Odlično! Recite im da ćemo odmah početi s rekonstrukcijom i hvala vam još jednom.

Čim je Beti izašla, Arion je skočio i raspoloženo protrljao ruke.

— Krećemo, dragi kolega! Sada je vrijeme da ti objasnim šta želim.

— Dobro si se sjetio. Reci!

— Ovako, ti ćeš sada izaći i objasniti svima da treba da razvale ova vrata.

— Da razvale vrata?! — ponovi iznenađeno Fred — A ti?

— Ja ću biti u sobi. Kada budete počeli, popeću se na krov i sići s druge strane zgrade. Da ponovimo! Svi će razvaljivati vrata i ti ćeš im pomoći, a ja ću ostati ovdje.

— U redu.

Fred je izašao i pozvao prisutne. Kada im je objasnio šta zahtijeva od njih, mnogi su se pobunili.

— Ali zbog čega, inspektore? — upitao je prvi Roni.

— Okupili smo se da bismo svi zajedno rekonstruisali kako se odigrao zločin. Tada ste morali da nasilno otvorite vrata i zbog toga želim da to i sada učinite.

— A ja? — upita kućna pomoćnica.

Fred se nasmiješio i potapšao je po ramenu.

— Draga gospođo, vi nemate nikakve veze s ovim. Možete slobodno da idete i da se odmorite.

— Nije li sve ovo dio neke komedije? — upita zajedljivo Džems.

— Molim vas da uradite to što tražim od vas. Ja ću vam pomoći.

— Ja neću da učestvujem u toj budalaštini! — uzviknuo je Klark.

— Nije mi jasno šta u stvari hoćete.

— Pa da sredimo ova vratanca — odbrusi ljutito Fred. — Zar je to toliko komplikovano, gospodine Klark.

— Nije, ali želim da znam šta time želite da dokažete?

— Klark je u pravu — umiješa se Mirej, supruga ubijenoga.

— Gospođo, vi ste u vrijeme zločina spavali snom pravednika, mogli biste to i sad da učinite. Molim vas, skinite se i dozvolite mi da radim na miru.

Mirej Mejns ga je uvrijeđeno pogledala, a zatim se bez riječi okrenula i otišla.

— Nadam se da je sada sve u redu. Gdje je Smit?

— Tu sam, gospodine — uzviknuo je, pomjerivši se u stranu.

— Znači, svi ste tu. Možemo da počnemo.

— Možete, ali bez mene — reče Klark.

Fred je pokušao još nekoliko puta da ga ubijedi, ali je Klark odlučno odbio da ga posluša.

— Kako hoćete, svejedno mi je — rekao je na kraju, a zatim se obratio ostalima. — Krenimo.

Svi su pošli ka vratima i počeli nasilno da ih otvaraju. Roni je pokušao da ih razvali ramenom, a Smit je više puta udario nogom u visini brave.

— Popustila su — dobaci Džems.

— Pokušajmo sada svi zajedno — predloži Fred. — Udaljićemo se od njih i istog časa potrčali.

Djelić sekunde kasnije vrata su pod snažnim naletom popustila. Utrčali su u sobu i zastali na sredini.

— Hej, šta je ovo? — upitao je Smit, primjetivši gomilu čebadi na podu. — Ko je to stavio tu?

— Arion, otkud ti ovdje? — uzviknuo je Fred. — Kad si prije uspio da se popneš preko krova?

Arion se glasno nasmijao i potapšao ga po ramenu.

— Fantastično! Rekonstrukcija je potpuno uspjela. Gospodo, ako želite mogu vam reći ko je ubio Lentona Mejnsa.

Svi su ga zbunjeno pogledali, ne mogavši da shvate o čemu se radi.

— Arion, kako si uspio tako brzo da pređeš preko krova? — upita nestrpljivo Fred. — Dosta mi je svega!

— Fred, ja nisam ni bio na tom krovu.

— Šta kažeš... Pa, gdje si bio, čovječe?!

— Tu iza vrata! Da, da... nemoj tako da me gledaš — okrenuo se ka ostalima. — Sjedite, sve ću vam objasniti. Ovo s vratima smo učinili da bih vam dokazao da je onog dana kada je izvršen zločin ubica sve vrijeme bio iza vrata. Čekao je da ih vi provalite i da uđete. Tada vam se pridružio.

— Ali kako je moguće da ga nismo vidjeli? — upita Džems zapanjeno.

— Lijepo. Čim ste provalili vrata, prirčali ste Lentonu. Bili ste uplašeni, niste zagledali okolo. Uostalom, i sada ste učinili to isto. Svi ste utrčali u sobu i niko nije primijetio da stojim iza vrata... Čak ni moj kolega Fred. Da li vam je sada jasno?! Kad god samo se u razgovorima vraćali na ta vrata, svi ste pomislili da je Klark bio tu negdje, pazite... tu negdje, ali niko nije tvrdio da je i on učestvovao u obijanju. Tada... — Arion je naglo učutao i preletio pogledom po prostoriji. — Gdje je gospodin Klark?

— Nije želio da učestvuje u rekonstrukciji — objasni Fred. — Ubjeđivao sam ga, ali nije htio da pristane.

— To me ni ne čudi — odgovori Arion. — Hajde, Fred. Vrijeme je da ga uhapsimo. — Pošli su, ali je Džems potrčao za njima.

— Izvinite, samo trenutak. Da li biste mi objasnili šta je s konopcem?

— Taj dio igre je bio namijenjen upravo vama — odgovori Arion. — Klark je uspio da nabaci konopac na krov, znajući da će nas taj trag dovesti ka vama.

— Pa skoro da je uspio u tome. Dugo ste sumnjali na mene.

— Da. Naši susreti nisu bili nimalo prijatni — dobaci Fred. — Ali sad nema razloga da ne popijemo zajedno po čašicu viskija.

— Biće mi zadovoljstvo, inspektore Fred — reče Džems ljubazno.

(Nastavlja se)

NEMIRNO RUKOMETNO LJETO

Potres s amortizerom

Narušen mir: Abas Arslanagić, Ratko Trifunović, Miro Bjelić

(U Rukometnom klubu Borac, uvijek jedinstvenom i kompaktnom, zavladala je neka čudna klima - povod je „slučaj trenera Arslanagića")

U ovom rukometnom trenutku, o **Borčevom je riječ**, nakon izvanrednog uspjeha u proteklom prvenstvu i Kupu Jugoslavije, očekivalo se da će se mirno i trezveno dokati sezona novih bitki, za ovu generaciju prvog velikog iskušenja. Naizgled tako i jeste. Klub je u prelaznom roku rukometaša sve karte bacio na angažovanje sigurno budućeg asa Iztoka Puca, stručna komisija zajedno sa trenerom Arslanagićem sačinila je plan priprema, ogromne aktivnosti su vođene na obezbjeđenju novih radnih uslova najboljeg bosanskohercegovačkog sportskog kolektiva...

Priznanja su počela da stižu sa svih strana. Ona sportska pogotovo: uz Zlatana Arnautovića, reprezentativac je postao Zlatko Saračević. Puc je također na vratima naše najbolje selekcije. Studentski reprezentativci Uzejrović i Smajlagić skrenuli su pažnju na sebe. Za pomoćnika saveznog selektora Živkovića izabran je Abas Arslanagić...

Tu je došlo do kuršlusa?! Zašto? Zbog čega?

Izbor u stručni štab reprezentacije Jugoslavije neosporno je ogromno priznanje i za klub i za samog Arslanagića, a pogotovo za sportsku Banjaluku.

Onda su se rodile sumnje da li će Arslanagić dovoljno uspješno moći da objedinjuje obje funkcije: trenera u klubu i Živkovićevog pomoćnika.

- **Nacionalna selekcija u narednom periodu ima obiman program rada i takmičenja** - kazuje Miro Bijelić, sekretar Predsjedništva Borca. **Zbog obaveza da bude sa reprezentacijom Jugoslavije, bilo na pripremama ili utakmicama, opravdano smo postavili pitanje Arslanagićevog pomoćnika. Ovo tim prije što je Bracika Vujinović, koji je u prošlom prvenstvu pomagao prvom treneru, potpisao jednogodišnji ugovor sa prvoligašem SR Njemačke Ginzburgom. Do ovog momenta nismo riješili koja bi to ličnost mogla da bude, ali Arslanagićevog pomoćnika obavezno moramo da pronađemo.**

- Sve ono što je Arslanagić kao trener činio za klub i ekipu u Predsjedništvu smo pohvalili - ističe Ratko Trifunović, predsjedavajući Predsjedništva Borca. **On je, pogotovo ove sezone, učinio ogromne stvari, posebno na takmičarskom planu. Tu pogovora nema, niti smije da bude. Za nas u Borcu i Banjaluci je čast što je Arslanagić uključen u stručni štab reprezentacije Jugoslavije. Nije to priznanje samo njemu no i nama. Raspravljali smo o njegovom dvostrukom angažovanju sa aspekta potreba kluba i došli do zaključka da je neophodno da imenujemo njegovog pomoćnika. Nije riječ o zamjeniku, već o, naglašavam, pomoćniku.**

Tek bilo kako bilo, na četiri sjednice Predsjedništva jedna od glavnih tačaka dnevnog reda bila je upravo ova. Na posljednjem sastanku odlučeno je da se obave razgovori sa Borom Golićem, koji se trenutno nalazi na godišnjem odmoru, da se on angažuje kao pomoćnik prvog trenera. Ukoliko on ne prihvati ovu ulogu, Predsjedništvo će morati da donese novu odluku, pa čak, kako kaže Miro Bijelić, raspiše konkurs za angažovanje profesionalca trenera, u ovom slučaju pomoćnika Arslanagića.

Suočen sa svim ovim što se u klubu dešavalo posljednje vrijeme Arslanagić je u razgovoru sa Živkovićem pomenuo i eventualne nesporazume u budućem radu na relaciji Borac - reprezentacija.

- To što sam razgovarao sa Živkovićem je u velikoj mjeri u štampi predimenzionirano. Želio sam samo da se ogradim od eventualnih nesporazuma. Uostalom, ja i sada imam utisak da je u ovom slučaju na mene vršen pritisak. Siguran sam jedino da obje ove funkcije trenera u Borcu i rada u Reprezentaciji Jugoslavije,, mogu uspješno i dobro da obavljam - zaključio je Abas Arslanagić.

Početni koraci na rješavanju ovog problema su učinjeni. Arslanagić je kao pomoćnike predložio Velimira Petkovića, dosadašnjeg prvotimca i Boru Golića. Ovog drugog trenutno nema u Banjaluci. Prvi, Petković, je po opštem mišljenju još uvijek nedovoljno stručan i iskusan za ovako značajnu funkciju i ogromne obaveze.

Golić je na godišnjem odmoru. Predsjednik Trifunović i Arslanagić, takođe. Možda je u ovom momentu tako i najbolje.

Treba prespavati, kaže narod. Do jutra će se sigurno jedno od povoljnih rješenja roditi. No ne smije se zaboraviti da ta „noć" traje samo još desetak dana. Pripreme ekipe su zakazane za 25. juli. Od prvog trenutka treba dobro zapeti.

Izlet u Evropu ne bi smio da bude samo izlet. Nacionalno prvenstvo, takođe.

A u Borcu, uvijek kompaktnom i jedinstvenom, zavladala je neka čudna klima. Ni malo svojstven ovom Klubu.

Momo JOKSIMOVIĆ

RUKOMETAŠI SLOGE IZ PRNJAVORA NA KRAJU PRVENSTVA

Da su uslovi povoljniji...

● Igračkim kadrom i organizacionom situacijom ekipa sazrela i za borbu oko najvišeg plasmana, ali su uslovi velika kočnica ostvarenju šampionskih ambicija ● Finansijska sredstva nedovoljna

Rukometni klub Sloga iz Prnjavora ove godine je pratilo nezavidno organizaciono stanje. Ekipa je životarila, sa rukovodstvom koje je postojalo samo na papiru, u nekoliko navrata prijetila je opasnost da se klub čak i rasformira, ali je zahvaljujući entuzijazmu nekoliko igrača Sloga nastavila takmičenje započeto u ligaškoj konkurenciji 1972. godine.

Prije godinu i po dana stvari su se izmijenile. Dolaskom u klub vrijednog aktiviste Ivana ŠIMIĆA ovaj kolektiv staje na čvršće temelje. U organizacionom smislu normalizuje se stanje, pa ni takmičarski rezultati nisu izostali. Nije bez razloga Sloga izabrana za najuspješniju sportsku organizaciju na području prnjavorske opštine u protekloj godini. Ekipa je jesenju dionicu završila na četvrtom mjestu, a da nije bilo već poznate suspenzije terena u Prnjavoru, zimsku pauzu bi bila provedana i na boljoj poziciji.

- Ostaće zapamćeno da smo kao domaćini u proteklom prvenstvu igrali osim u Prnjavoru, još i na terenima u Derventi, Srpcu i Banjaluci. Maleri koji su nas pratili, kao i sudijske „radnje", zbog kojih smo jesenas ostali bez bodova u Bosanskoj Dubici i Bihaću uticali su na naš konačni redoslijed. Međutim, i ovo što smo postigli nije zanemarljivo. Ako se zna pod kakvim uslovima klub djeluje, uspjeh još više dobiva na vrijednosti. Nemamo klupskih prostorija, postojeći teren je takođe u lošem stanju, a i finansijska situacija je takva da ćemo na jesen morati da se snalazimo kako znamo i umijemo - kaže predsjednik kluba Ivan Šimić.

Zbog suspenzije terena i nedolaska gostiju, rukometaši Sloge su proljetos odigrali svega dvije utakmice pred svojim navijačima. Iako nisu imali priliku da često prate svoje ljubimce, navijači su i dalje uz klub. To je samo dokaz više da je nekada neprikosnovni fudbal sve više ugrožen izraženijom popularnošću rukometa.

Bilo bi nepravedno ne pomenuti sve one koji su zaslužili pohvale zbog jedne uspješne sezone. Uz agilnog predsjednika Šimića veliki dio zasluga pripada i ostalim članovima Predsjedništva, Tani PEULIĆU, Ilijazu BRĐANINU, Marku PEKEZU, Mehmedu BOŠNJAKU, Andriji SVATOKU, kao i „neposrednim proizvođačima", igračima Senadu MEŠIĆU, Izudinu MUJAKOVIĆU, Fikretu KOLARIĆU, Asimu ĆURANU, Murisu HUSAKIĆU, Nikoli PROĆU, Enisu SOFTIĆU, Mirsadu ĐOĐIĆU, Enveru GRBIĆU, Mehi ODOBAŠIĆU, Draganu PAJEVIĆU, kao i ŠAHOVIĆU, CRNATKU, M. MUJAKOVIĆU, HALILOVIĆU i HRUSTANOVIĆU.

Steknu li do početka novog prvenstva povoljnije uslove i obezbijede li potrebna finansijska sredstva, rukometaši Sloge će jurišati na najvišu poziciju. Svjesni su u prnjavorskom ligašu vrijednosti ekipa Srenjoškolca, Mladosti i „Rade Ličine", ali ističu da i oni „konja za trku imaju". Najbolje su to potvrdili u protekloj" sezoni.

Brane RADULOVIĆ

Rukometaši Sloge iz Prnjavora

ZABILJEŽENO U PROLAZU

Elkaza u Borac

● Osman Spaho uspio je da načini čudo sa fudbalerima Naprijeda i izbori opstanak u MFL Banjaluka

Nakon prvog dijela prvenstva u MFL Banjaluka Naprijed se našao na začelju tabele. U klubu su znali da samo iskusan i provjeren stručnjak može spasiti tim od ispadanja, pa je za trenera angažovan Osman Spaho. Svjestan situacije u kojoj se našao, dugogodišnji trener pionira Borca prihvatio se teškog zadatka. Marljivim radom i pored brojnih teškoća i male zalihe bodova, Spaho je uspješno doveo ekipu sa Mejdana do „luke spasa".

● Naprijed se nalazio u teškoj situaciji?

- Preuzimajući ekipu znao sam da me očekuje težak posao, Međutim, moram istaći da su se svi u klubu maksimalno angažovali da se ekipa što bolje pripremi za nastavak prvenstva. Igrači su redovno dolazili na treninge i oni su iznijeli najveći teret Trebalo je doći i vidjeti te mladiće kako po hladnom vremenu marljivo i savjesno ispunjavaju sve zadatke. Zahvaljujući najviše njima Naprijed je obezbijedio opstanak.

- Ostajete li i dalje na Mejdanu?

- Hoću li u narednoj sezoni trenirati Naprijed ne zavisi od mene. Ja sam Borčev trener i moram da radim ono što mi u klubu kažu. Moja je želja da i dalje vodim Naprijed, jer sam ubijeđen da ova ekipa može daleko više nego što je pružila u proteklom prvenstvu. Uz dva-tri pojačanja i bolje uslove rada siguran sam da bi se iduće sezone borio za ulazak u Regionalnu ligu.

● Ima li talentovanih igrača u Međuopštinskoj ligi?

- Vodio sam Naprijed polusezonu, ali mi je to bilo dovoljno i da se uvjerim da u ovoj ligi ima kvalitetnih fudbalera. Borac bi o ovom rangu morao da obrati posebnu pažnju, jer su neki igrači svojim kvalitetom prevazišli one koji se nalaze na njegovom spisku. Evo, uzmimo za primjer Elkaza. Tvrdim da bi Elkaz već sad mogao da najozbiljnije konkuriše za prvu ekipu Borca. Takvih talentovanih fudbalera kao što je on ima još u Međuopštinskoj ligi Banjaluke.

● Uporedo sa Naprijedom vodili ste i pionire Borca?

- Za mene je uživanje raditi sa mladima. Istina, taj se posao danas ne cjeni. U sadašnjoj generaciji pionira ima veliki broj talentovanih igrača i oni su Borčeva budućnost.

Željko TICA

S FARUKOM HUSEINBEGOVIĆEM, PREDSJEDAVAJUĆIM PREDSJEDNIŠTVA FK BORAC

Voda do grla — plivaj dalje

Protekle dvije godine u vrijeme kada je Fudbalski klub Borac proživljavao krizu na čelu Predsjedništva kluba nalazio se Faruk Huseinbegović. Nakon, prve godine Huseinbegoviću je produžen mandat. Prije toga bio je član Predsjedništva kluba i predsjednik Udruženja klubova Druge savezne lige — Zapad. U razgovoru za „Glas" Huseinbegović otvoreno govori o slabostima unutar kluba, ali i o objektivnim teškoćama i neravnopravnoj borbi u fudbalskom susretu.

● Kako ocjenjujete rezultate Borca u protekle dvije sezone za vrijeme dok ste bili predsjedavajući?

— Za četiri godine, koliko sam u Borcu, prvo kao član Predsjedništva, a potom i predsjednik, nismo učinili mnogo. Nismo uspjeli u osnovnoj zamisli da stvorimo jaku ekipu koja bi se mogla ravnopravno upustiti u borbu za sam vrh prvenstvene tabele. Razloga takvim rezultatima ima više.

● Koji od njih se ističu?

— Nismo naišli na podršku grada, odnosno društveno-političkih i radnih organizacija Banjaluke. Izostala je prava pomoć, tako da se nismo mogli upustiti u ravnopravnu borbu sa ostalim ekipama pretendentima za prvo mjesto. Pored toga, klub nije bio dobro postavljen organizaciono tako da nismo bili u mogućnosti iskoristiti sve šanse za bolje materijalno poslovanje FK Borac.

● Na što konkretno mislite?

— Još uvijek glavni izvor prihoda je tombola, kojom pokrivamo 75 posto troškova kluba. Željeli smo restoran i kuglanu na Gradskom stadionu uvrstiti u naš program, a ne iznajmljivati SOUR—u „Kontinental". Međutim, nismo imali ljude koji bi to znali i željeli raditi.

● Finansiranje je i dalje problem broj jedan?

— Za narednu sezonu Borcu će biti potrebno oko sedam milijardi (starih) dinara i to za normalan drugoligaški život, a ne trku za prvo mjesto. Sačinjen je program povratka Borca u Prvu ligu i prijedlog samoupravnog sporazuma drugoligaša i radnih organizacija. Jedino ukoliko dođe do njegove realizacije, ta sredstva će biti obezbijeđena. U suprotnom Borac se vrlo lako može preseliti u Republičku ligu.

● Kako su to pitanje riješili u drugim klubovima?

— U Rudaru, na primjer, troškove putovanja, odnosno autobusa, koji nisu mali, snose ljubijski rudnici, gostovanja Spartaka plaćaju OUR po ranije utvrđenom redoslijedu, u OFK Kikindi, Leotaru, Čeliku... fudbaleri su na platnom spisku nekih RO, primaju lični dohodak, a da uopšte ne znaju gdje im je radno mjesto...

● Znači troškovi samih klubova su manji nego vaši?

— Mi smo prošle godine potrošili pet milijardi, a Čelik recimo tri. „Kako tri, a prvo mjesto? Tako što su teret preostale četiri „podnijele" radne organizacije i grad Zenica. Čelik nije usamljen, skoro u svim klubovima Druge lige situacija je ista. Za to vrijeme mi u Borcu sve troškove snosimo sami fudbaleri su zaposleni u našoj Radnoj zajednici, koja, inače, broji više članova nego što je to zaista potrebno?

● Zbog čega niste smanjili taj broj?

— Ne može amatersko Predsjedništvo kluba rješavati egzistencionalna pitanja radnika u FK Borac. Kada se ovo zna, onda je slika jasnija zašto nemamo svoj restoran, kuglanu, ili magacinski prostor ispod tribina.

● Gdje zapravo pripada drugoligaško takmičenje, u profesionalizam ili amaterizam?

— Prema važećim propisima Fudbalskog saveza Jugoslavije takmičenje drugoligaša je amatersko. Međutim, po svemu ostalom to spada u profesionalna nadmetanja. Ako jedan fudbaler trenira svakodnevno, odlazi dva puta godišnje na duže pripreme, odigra po 50-tak utakmica, godišnje jasno je da ne može biti zaposlen u radnoj organizaciji, već živjeti isključivo od fudbala. Sve ono što prati prvenstvo takođe ne spada u amaterizam.

● Mislite transferi, sudije?

— Nije tajna da sudije i kontrolori igraju glavnu riječ u našem fudbalu. Ukoliko sa njima dobro ne „radite" od rezultata nema ništa. Mi smo izgubili u prošlog godini devet bodova kod kuće, što se jednom Čeliku, Spartaku, Jedinstvu iz Brčkog ili Bihaća, Leotaru... ne može desiti. Igrači su opet priča za sebe.

● Aktuelan je prelazni rok za fudbalere?

— Kada čujete što sve igrači traže, pamet da vam stane. Fudbaler prosječnog kvaliteta iz Republičke lige traži čak 200 miliona starih dinara i ostale prinadležnosti. Iole jači igrač za „ljubav" hoće dvosoban i veći stan, ili adekvatan novčani iznos...

● Činjenica je da iz Borca odlaze igrači?

— Sredstvima koja imamo na raspolaganju ne možemo zadržati Đurđevića, Sredojevića, Oroza... Na primjer, Đurđeviću sam lično potpisao ugovor za dvosoban stan, a ipak je odmah sutra prešao u Čelik.

● To je razlog zbog kojeg će se Borac u narednoj sezoni osloniti isključivo na vlastiti kadar?

— Drugog izlaza nemamo, tim prije što su iskustva iz prethodnih sezona pokazala da nam je jedino to preostalo da pokušamo napraviti dobar rezultat. A da bi se u tome uspjelo, trebaće i te kako velika podrška navijača sa još većim i dužim strpljenjem.

● Da ne bude mač sa dvije oštrice?

— Šta je-tu je! Iz ove kože u drugu ne možemo.

● Kakva su Vaša iskustva u vođenju kluba?

— Nije mi jasno zašto Borac ima opoziciju sačinjenu od bivših fudbalera i pojedinih članova uprava ili predsjedništva kluba. Isto tako zbog čega su treneri stalno u nekakvom „ratu". Sve činimo da ne bude tako, a ipak je drugačije. Jednostavno kao da niko ne zna s kakvim se objektivnim i subjektivnim teškoćama susrećemo. Priznaćete nije lako plivati u fudbalskim vodama, koje začas dođu do grla, tim prije što znate da iza vas niko ne stoji. Zaista mi nije žao provedenog vremena u Borcu, samo da je podrška bila veća. I sutra kada dođu novi članovi i zamjene nas, opet ću doći na stadion i pokušati pomoći koliko mogu.

● Na kraju može li Borac kada sve sabere i oduzme ponovo računati na ulazak u prvoligaško društvo?

— Banjaluka mora imati prvoligaša. Da ne ponavljam, ukoliko dođe do realizacije samoupravnog sporazuma, kojom bi Borac radnim organizacijama, kroz organizovanje RSI, rekreaciju radnika, stručnu pomoć, besplatne ulaznice vratio dio sredstava, na Gradskom stadionu nagovijestilo bi se bolje sutra. Tribine bi ponovo bile popunjene, a zar to nije želja svih nas.

Razgovor vodio: Uzeir PAŠALIĆ

POSEBNA PODRŠKA

Nedavno je u intervjuu za Sportski pregled na tv ekranima kapiten OFK Beograda Božidar Milenković rekao otprilike ovako:

— Da bi se osvojilo prvo mjesto u Drugoj ligi, nije bitan kvalitet tima, već sve ono što prati drugolitaško takmičenje. Ne bismo uspjeli da nismo imali svestranu podršku...

— Da je baš tako reći će vam sve i jedan sportski radnik iz drugoligaških klubova, dodao je Huseinbegović. Imao sam prilike za vrijeme mandata predsjednika klubova Udruženja klubova Zapada, čuti zaista mnogo sličnih izjava. Na kraju i sam se pitam kako doći do te podrške, kada se uz nju svjesno krše propisi i zakon. Grad hoće jedno, a mogućnosti su drugo. Ostaje stalna dilema da li se upustiti u takvu podršku, ili se vratiti dva stepena u niži rang takmičenja, gdje opet takođe, kako kažu i tvrde, nije regularno.

SLUČAJ ĐURĐEVIĆ

— Koliko smo nemoćni, ili bolje reći, koliko su drugi moćni i bahati, pokazuje i posljednji primjer transfera Đurđevića u Čelik — kaže Huseinbegović. Niko iz Zenice do danas nije ni pokušao da stupi s nama u kontakt i zatraži dozvolu za angažovanje našeg fudbalera. Govori se da je Đurđević dobio 300 miliona starih dinara i da se ni po koju cijenu neće vratiti u Borac. Štaviše, ni sam Đurđević nije zatražio ispisnicu. Sigurno je da nakon svega ovog nećemo tako lako dati „papire". Plašim se da ne dođe do novog slučaja poput „slučaja" Zjajo.

FUDBAL NAŠ SVAGDAŠNJI

SITOM PROTIV VJETRA

Juče je „Glas" objavio:

„U fudbalu je sve moguće. Kako, onda, nije moguće da prvenstvo bude regularno, bez režiranih susreta. Dakle... sve nije moguće".

Moguće ili nemoguće tek, prvenstvo u Međuopštinskoj fudbalskoj ligi Bihać je završeno, fudbaleri su na odmoru, a lome se koplja — ko je prvak? Grahovo ili Omladinac? Traju rasprave u Udruženju klubova, „zaratila" dva kluba; traže se tumačenja od Fudbalskog saveza Bosne i Hercegovine, čak od Fudbalskog saveza Jugoslavije.

Ko tu da presudi?

Oni što su zamrsili — klubovi i udruženja — traže da razmrsi neko sa strane.

Sad taj treba da kaže: da li je regularna pobjeda od 24:0, može li igrač nastupati sa kaznom, ili šta znači „fizički napad na sudiju".

Vjetar bi se zaustavljao sitom!

Tužna krajiška fudbalska storija iz 1985. godine koja je započeta u Regionalnoj, nastavljena u Međuopštinskoj fudbalskoj ligi Banjaluka, zaokružena je sada događajima u Međuopštinskoj fudbalskoj ligi Bihać.

Ima li sve ovome kraja? Za sada nema, jer niko ne snosi konsekvence za svoje ponašanje u sportu, društvena odgovornost je citat iz dokumenta, a ne životni smisao rada u sportu.

Uskoro će se održati konferencije udruženja klubova svih pomenutih liga. Već sada se zna i tok tih skupova: analiza minulog prvenstva trajaće najkraće, ko mari za onim što je prošlo i zbog čega mu se vraćati; vodiće se duge i besmislene diskusije ko će biti zastupljen u ovom ili onom organu, odmah će se sačiniti i lista „svojih sudija", vodiće se borba za što bolje pozicije u Udruženju. Nastaviće se stara praksa, a posljedice se poslije znaju u toku prvenstva: nesportsko ponašanje, optužbe, sumnje, lažiranja...

I tako već godinama.

Tomo MARIĆ

KOMENTAR KARIKATURISTE

Rajko PUŠIĆ

SPORT U ANEGDOTAMA

MRAK

U vrijeme „zlatnog doba" Borca, član Predsjedništva kluba bio je i **Drago Bilbija**, svojevremeno fudbaler pa trener.

Jednog jutra, na ulazu u Gradski stadion **Smajil Alagić** i popularni **Sulejman Hrgić Hrga** sreli su se sa **Dragom Bilbijom.**

— Dobro veče! — pozdravio je Hrgić Bilbiju.

— Zdravo mladiću! — odgovorio je član Predsjedništva.

Kada su se fudbaleri malo odmakli, Alagić će iznenađeno:

— Hrga, pobogu, šta ti bi: u po bijela dana čovjeka pozdravljaš sa dobro veče?

— Kada njega vidim, odmah mi padne mrak na oči! — kao iz topa će Hrgić.

ŠAHOVSKI ZADATAK

Broj 902
Priprema: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Bijeli: Kg1, Df3, Tb6, Te6, Lc3, Lc2, pješaci a2, d4, f5, g2, h2 (11)
Crni: Kc7, Df7, Ta8, Th8, Lc6, Ld6, pješaci a6, c4, d5, g7, h7 (11)

Bijeli vuče i dobija!

U poziciji na dijagramu bijeli je zabilježio neobično lijepu pobjedu nakon svega tri poteza (Tejer — Bredli, Birmingen, 1963).

Rješenje prošlog zadatka: 1...g5 2.fg5 Th3 3.gh3 Df2 mat! Postojala je i druga mogućnost matiranja: 1...Th3 2.gh3 Df2 3.Kg5 f6 mat!

AZB(R)UKA

novih zanimanja

A

AUTOBIOGRAF

Nismo znali da je
tako hrabar bio
i nije nam jasno
gdje se dosad krio.

U njegovoj knjizi
svak' mu kapu skida,
samo čitaoci
— crvene od stida.

Miloš APRILSKI

PROBLEM

Sasvim slučajno svrati bog do jednog direktora, koji se upravo spremao za jednu važnu sjednicu. Direktor odmah s vrata primijeti o kome se radi, s obzirom na to da je ovaj ušao bez najave njegove sekretarice, a prethodno je dogovoreno sa sekretaricom, da mu jedino boga može upustiti bez najave, skoči i stade mirno. „Ostavi!" Reče bog. Bez kape se ne pozdravlja. Sreća pa direktoru bi kapa pri ruci i brže bolje nabi je do ušiju, a ovaj tek onda komanduje da sjedne.

„Imaš li kakvih problema?" — upita bog.

— Imam bože ne jedan nego stotinu.

— Dobro, reče bog. Uzmi papir i piši. Ako ih ne nabrojiš svih stotinu, neću ti pomoći. Redaj ih prema težini. Jesi li pismen?

— Pa bože moj nisam najbolje.

— Eh, taj problem stavi na prvo mjesto.

I direktor pod broj jedan stavi; slabo pismen i zastade. Dalje reče bog.

— Imaš li kuću ili društveni stan?

— Pa imam i jedno i drugo.

— Lijepo, reče bog. To stavi pod broj dva. Sada redaj dalje. — Šta je, ne ide? Pa, evo na primjer, imaš li vikendicu?

— O, da.

— Eh, vidiš kako znaš. To piši kao problem broj tri. Šta je? Opet ne ide. Stao mozak. Opet te ja moram podsjetiti. Šta je sa platom? Kolika je?

— Pa, oko osam miliona.

— Tako. To ti je četvrti problem. Sad valjda možeš i sam nastaviti.

— Eh, bože!

— Šta je direktore?

— Ma, znate šta. Meni sve ove stvari kuca sekretarica, pa ako bi' mogao da nju pozovem, a vi da navratite, biće sutra gotovo.

— Navratiću druže direktore dok ja sada riješim jedan svoj problem.

— Oho! pa, zar vi možete imati problema?

— Pa znaš do sada nisam imao. Sada si mi ga ti stvorio.

— Ama, ko sam ja da vama stvorim probleme.

— MOJ PROBLEM JE DA TI NAĐEM ZAMJENU DRUŽE BIVŠI DIREKTORE.

Safet AHMETOVIĆ

POSTSKRIPTUM

NAŽALOST

Za dobijanje građevinske dozvole u Prnjavoru je potrebno priložiti čak 10 raznih potvrda i uvjerenja. Inače, zaposleni u urbanizmu, građevinarstvu i stambeno-komunalnoj djelatnosti u prvih šest mjeseci su od pristiglih 720 riješili svega 480 zahtjeva.

Kad bi bar toliko kasnilo sa izdavanjem dozvola za gradnju nekih fabrika.

PRIJEDLOG

Proteklih dana su prve lubenice stigle i na prijedorsku „zelenu" pijacu. Za njih prodavači traže od 150 — 200 dinara po kilogramu i po tome bi se reklo da bostan uspijeva jedino na Grenlandu.

S obzirom na cijenu, a i zbog preciznije vage, bostan bi trebalo prodavati u apoteci.

Himzo SKORUPAN

UMJESTO PROGNOZE

O METEOROLOŠKIM ASPEKTIMA OVOG VREMENA

Prateći svakodnevne meteorološke izvještaje, koji se na razne načine prezentiraju javnosti, u narodu je zavladala navika da se za sve vremenske neprilike, uglavnom okrivljuju izvjesni i nadasve skromni sinoptičari ovog vremena. Ima mišljenja da su sada neke prognoze do te mjere postale nepouzdane da se vrijeme, buduće, sadašnje, pa čak i prošlo, razmatra isključivo sa stanovišta onih sa išijasom, reumom, glavoboljom i drugim fiziološkim indikatorima.

No, uprkos svim tim oportunim istupanjima, u praksi se pokazalo nešto sasvim drugačije. Naime, primijećeno je da su upravo te osobe, i glavnom i bradom, sklone pomnom praćenju meteoroloških izvještaja na radiju, televiziji ili u novinama.

Elem, sagledavajući navedenu pojavu sa šireg aspekta, kao i sve okolnosti koje su je uslovile, postaje evidentno da su ipak za toliki broj netačnih prognoza u pogledu vremena, najmanje, dakako, krivi oni na koje redovito bacamo drvlje i kamenje, a nerijetko i drugi skupi i deficitarni građevinski materijal. Može se sasvim pouzdano tvrditi da bi naši prognostičari uživali sasvim drugačiji renome u društvu kada bi javnost ili neko drugi našao snage da da odgovore na neka vitalna pitanja koja se u ovom vremenskom trenutku neminovno nameću.

Dakle, kao prvo: Koliki se dio odgovornosti zbog netačnih prognoza može pripisati: nekim investicijama, planovima, programima i elaboratima, koji su bili ili su još uvijek u oblacima?

Dalje: Zašto tako pada standard i sve njegove komponente, s obzirom na to da je vlažnost relativna?

Da li će se stišati neke nepogode i hoće li temperatura oko nekih vrućih stvari biti u stagnaciji?

Sa koje strane vjetar duva i je li prestao pritisak?

Postoji li mogućnost da nastupi razvedravanje u nekim oblastima i sl.

I napokon: Koliku ulogu u tome imaju oni koji su na glasu da vedre i oblače?

Imajući na umu složenosti, odnosno delikatnosti svih ovih pitanja neće biti ni malo čudno ako se jednoga dana na kioscima lutrije pojave i tiketi za popunjavanje vremenske prognoze. Možda bi se tek tada razjasnilo: kome je naklonjeno vrijeme, kome prognostičari a kome pak sinoptički uslovi ovog mjestimičnog vremena.

Jovo NIKOLIĆ

IZ DNEVNIKA BUDUĆEG LUDAKA

I DAN
Izgubio sam povjerenje u avangardu.
Slijedi nagrada poštenom pronalazaču!
II DAN
Citat:
Jeo u menzi i završio na operativnom stolu!
III DAN
Neki toliko pričaju da se nameće pitanje kako im se usta ne zapuše?!
IV DAN
Tako je avangardo.
Ti si moj mozak.
Ja nemam čime misliti.
(Ja nemam mozak!)
V DAN
Nema kod mene zamora.
Revolucionarna svijest mi je i sada nova.
Ko ispod-pečata!
VI DAN
Upoznaj svoju domovinu da bi je više volio!—reče taksista.
VII DAN
Imajmo razumijevanje za prosjake.
Svi mi možemo doći u njihovu društveno-političku situaciju!
VIII DAN
Tako je drugarice i drugovi
Moje prvo JA i moje drugo JA mi nalažu da kažem MI!
U SIZ—u za zapošljavanje:
Nismo nadležni, do viđenja!
IX
U SIZ-u penziono-invalidskog osiguranja:
Plaćaš nam unaprijed a za ostalo nismo nadležni!
I na kraju, kod ljekara:
Nismo nadležni, zbogom!
Dakle, običan Jugosloven je beznadležan slučaj!
X DAN
A sudeći po ovome što se dešava neki revolucionari su svojevremeno uzvikivali:
Bolje snob nego rob!
XI DAN
Koliko vi zakonskih članova izdržavate!
XII DAN
Situacija je teška ali ohrabruju pravci razvoja naše novokomponovane muzike!
XIII DAN
On ima svoj okrug prijatelja!

Rade PETKOVIĆ

ŠTA JE ŠTA

SELJACI

Rasprodaju zemlju
I sve kroje nadu.
Hvale svoje selo,
A žive u gradu.

TITULA ASA

Postade Vasa
Nedostižni dasa.
Osvoji u bolovanju
Pravu titulu asa.

ŽENA

Lijepa žena je blago
Svima i svakom drago,
A žena bogata
Ko vrag je rogata.

PAMET

Gdje su svi pametni
Znači, glupih nema.
Kome glupost krene
Gadno mu se sprema.

FRAZE

Na svim sastancima
Riječi Frazić Laze
UVIJEK SU ONE PRAVE,
A NE TEK PRAZNE FRAZE.

Franjo KRIZMANIĆ

Milenko KOSANOVIĆ

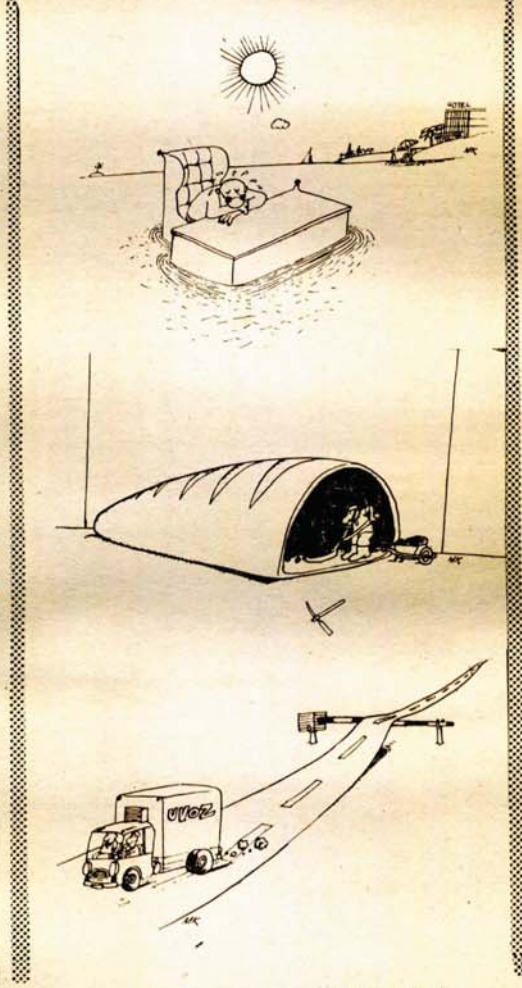

EPIGRAMI

MINIPRODUKTIVAC

Ni svjetska produktivnost
ne može mu ništa
jer on koristi naivnost
lakomog tržišta.

PODSJETNIK DUGA

Vracanje duga je stvar rigorozna
kad se na fabriku otplata navadi
a mašinu uvoznu niko da prepozna
prekrivenu rđom na livadi.

PSIHOTREND

Kad je uvoznika bolnog pregledao
psihijatar mu je dijagnoznu dao:
— U mentalnom smislu otanjili ste
zbog ovisnosti od kursne liste!

Milan BOROVNICA

AFORIZMI

● Čovjek se uči dok je živ a na kraju umre - k'o budala...

xxx

● Eh da mi je „Otac na službenom putu"...

xxx

● Bila je djevojka njegovih snova. Sad kad je pored njega, on nikako ne može da zaspi.

xxx

● Napravio je nekoliko gluposti a najveća mu je dijete.

xxx

● Evo ti digitron i nemoj više da računaš na mene!

xxx

● Sve će to narod... pretrpjeti.

Muhamed DŽINIĆ

HUMORESKA

KURSISTA

Mile S. je bio jedan od onih ljudi koji u životu ništa ne prepuštaju slučaju. Radio je u preduzeću kao službenik, i svi su ga smatrali čovjekom sa najviše pedantnosti u poslu. Uostalom, nisu ga uzalud prozvali Mile-pedancija.

No, Mile je imao jedan drugi problem. Sa svojih četrdeset osam godina šest mjeseci i osam dana momačkog života, uviđao je da je krajnje vrijeme da počne ozbiljno razmišljati o ženidbi. Doduše, on se već godinama, na svoj način spremao za taj sudbonosni trenutak. Naime, Mile S. je godinama pohađao i završavao sve vrste kurseva, koji bi mu, kako je on običavao reći, mogli trebati u bračnom životu. Nije bila nikakva tajna da je već završio kurs za vezilje, za daktilografa, kuhara, vatrogasca, vodoinstalatera, a upravo je završavao kurs za molera i vozača.

Ukratko, jedna godina-jedan kurs. Kad je položio vozački ispit, svečano je izjavio da mu je to posljednji kurs, i od nas kancelarijskih kolega je počeo tražiti savjete kako da se najprije oženi. Dakle, imao je posao, stan, kola, što bi se reklo, bio je dobro situiran, i dobra partija za ženidbu.

Padali su razni predlozi, neko je preporučivao poznanicu, neko rodicu, ili komšinicu, ali smo se složili da Mile izvuče na matrici jedan tekst sa svim podacima o sebi i završenim kursevima, i to pošalje u novine. I, da vidite, počele su stizati razne ponude, zakazivali su se sastanci, Mile je obilazio uveče razne kafane i kafiće, no bez rezultata.

Jednog jutra, svi smo odmah primijetili da ima nešto novo. Mile je imao tako nasmijano lice da smo i mi počeli sijati od sreće, kao da smo upravo imali povećanje plate.

Nismo ga morali nagovarati da nam sve ispriča o Marti. Bila je divna, kao stvorena za našeg Mileta, ali...

To prokleto „ali". Jedini uslov koji mu je Marta postavila, bio je da Mile završi još jedan kurs.

Tako je Mile dao novi oglas u novine: Pod hitno tražim informaciju gdje se mogu upisati na kurs za podmlađivanje"!

A. DAUL

● Teret odgovornosti je lako nositi, na tuđim leđima.
● Dok nađeš svoje mjesto pod suncem, pade mrak.
● U rijeci života najbolje plivaju balvani.
● I on je na bolovanju. Povrijedila ga je odluka radničkog savjeta.
● Da bi izišli iz dugova, treba prvo da izađemo iz kafane za vrijeme radnog vremena.
● Poslije bonova za deficitarnu robu mnogi trgovci razmišljaju o bonovima za deficitarne potrošače
● Narod je spreman na odricanja da bi se isplivalo iz dugova. Prvo bi se odrekao mnogih rukovodilaca.

Zlatko ROGIĆ

REBUS
(4,2,3)

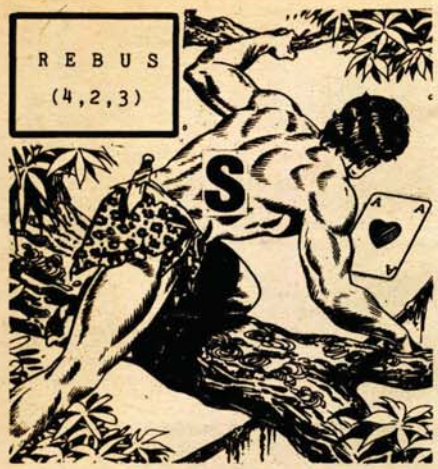

— Mama, dođi vidjeti...

FUDBALSKA UKRŠTENICA

VODORAVNO: 1. Novi (i jedini) slovenski fudbalski drugoligaš, 5. Jedan od dalmatinskih fudbalskih prvoligaša, 10. Rimska boginja plodnosti (Opa), 11. Duhački muzički instrument, 13. Južni plod, morganj, 14. Vojnički hljeb, 15. Automobilska oznaka Svetozareva, 16. Donji dio noge (mn.), 17. Atletski klub iz Splita, 18. Automobilska oznaka Danske, 20. Savez komunista Srbije (skr.), 21. Lična zamjenica, 22. Neophodan začin, 23. Niz, serija, 25. Konj u narodnoj pjesmi, 26. Naš novi fudbalski prvoligaš iz Beograda, 31. Naš novi fudbalski šampion, 33. Hemijski simbol za litij, 35. Uz, pri, 36. Hemijski simbol za natrij, 37. Automobilska oznaka Čačka, 38. Muško ime. Esad, 40. Inicijali b. pjevačice Tmine, 41. Mjesto blaženstva po religioznom vjerovanju, 42. Briga, staranje, 43. Hemijski simbol za platinu, 44. Ime njemačkog fudbal. reprezentativca Milera, 45. Papiga, 46. Pesnica, 48. Akademija likovnih umjetnosti (skr.), 49. Makedonski fudbalski prvoligaš, 50. Naš novi fudbalski prvoligaš iz Zenice.

USPRAVNO: 1. Kazan, 2. Pogibeljno, rizično, 3. Glas zmije, 4. Grčko slovo, 5. Šanac, kanal, 6. Andrićevi inicijali, 7. Muslimansko muško ime, 8. Ponekad, 9. Zatvor (str.), 12. Banjalučki fudbalski klub, 18. Poznati beogradski karikaturist, Milorad, 19. Privremeni i vladar države umjesto monarha, namjesnik, 22. Vrsta kartaške igre, 23. Skupina insekata u letu, 24. Vrsta ogrjeva, 27. Inicijali glumca i pjevača Sinatre, 28. Po grčkoj mitologiji: otac Pelejev, jedan od sudija u podzemnom svijetu, 29. Dva samoglasnika, 30. Lud, nenormalan, 32. Dalmatinski fudbalski prvoligaš, 34. Jedan od 2 kluba koja su ispala ove godine iz I. fudbalske lige, 37. Čaplinovo ime, 39. Raspored sati, satnica (lat.), 40. Poznati mađarski fudbalski klub, 41. Evropski fudbalski klub s najviše trofeja (iz Španije!), 43. Dvoje, 46. Automobilska oznaka Šapca, 47. Čehovljevi inicijali.

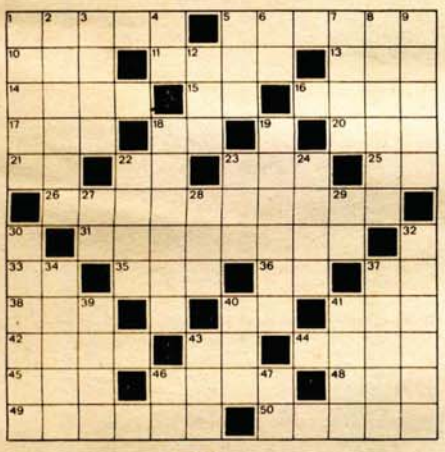

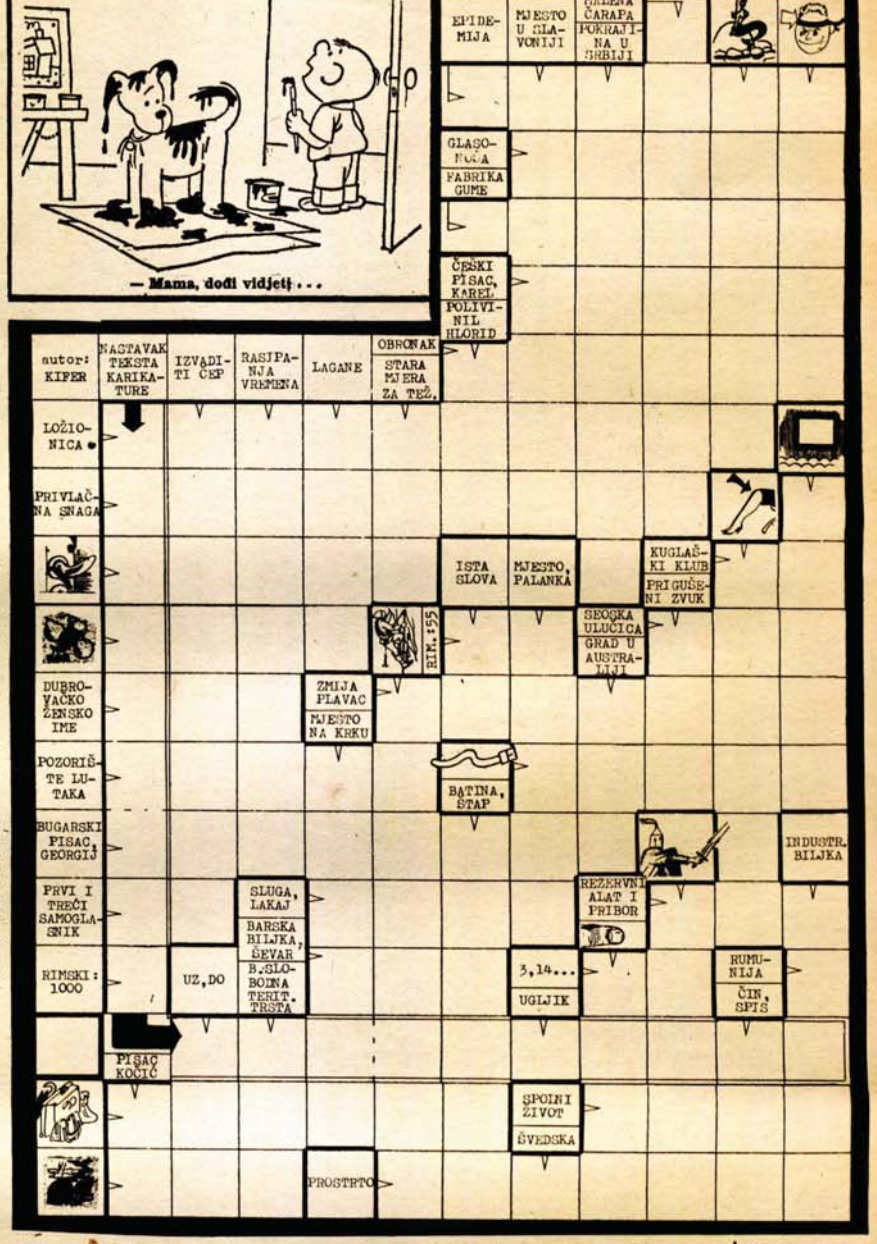

CRTEŽI 2 I 3 SE OD ONOG OZNAČENOG POD 1 RAZLIKUJU U 3 DETALJA MOŽETE LI IH PRONAĆI?

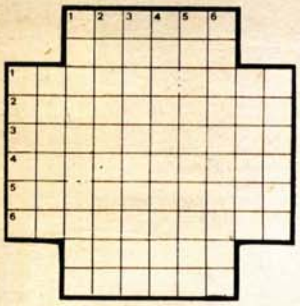

ČAROBNI LIK

CEN, IN, KA, KE, KLI, LI, NA, NEL, PA, PI, PRO, RI, RIJ, SE, SEK, SON, SPI, TA, TAR, TI, TI, TI, TI, TI, ZAM.

VODORAVNO I USPRAVNO: 1. Ime i prezime poznatog vozača formule 1. (vidi karikaturu desnoj), pobjednik posljednje utrke Velike nagrade Francuske, 2. Terarij za insekte, 3. Riječ bez akcenta koja se prislanja o sljedeću, prislonjenica, 4. Stoti dio litra, 5. Namučiti se, 6. Vjerovanje u opštenje s duhovima.

M. Spasojević

PIRAMIDA U PIRAMIDI

Kurioziteti ove piramide je u tome što se u njoj, nakon ispravnog rješavanja, pojavljuje još jedna - učahurena. Piramida se, inače, rješava tako da se pojmovi dobivaju prometanjem slova prethodnog pojma uz dodatak 1 slova. Ovdje se prvi opisi odnose na veću, a drugi na manju — onu učaurenu piramidu.

VODORAVNO: 1. Prvo slovo, 2. Pokazna zamjenica, 3. Albanska telegrafska agencija — Oznaka za tonu, 4. Papin godišnji prihod — Hemijski simbol za natrij, 5. Ledena gromada u vodi — Stari Slaven, 6. Korisnik stana — Jezero u Etiopiji, 7. Čest naziv za potrepštine lične higijene — Ime glumice Ekberg, 8. Osoba pod starateljstvom — Starinske naprave za razbijanje zidina, 9. Privola — Srpsko žensko ime.

M. Cvetković

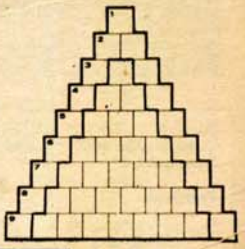

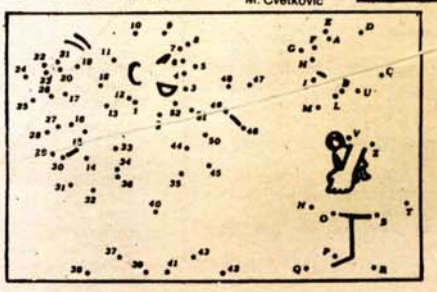

POVEŽITE TAČKE OD 1 DO 52 I OD „A" DO „Z". DOBIĆETE VINJETU KOJOJ ODGOVARA SLJEDEĆA REČENICA: „ISTINA JE, ONDA, DA IMAŠ LUTKU KOJA SE NE LOMI?"

SAMOUPRAVNA INTERESNA ZAJEDNICA STANOVANJA ČELINAC

Na osnovu odluke Skupštine SIZ-a broj: 02/I—9—90—2/85 od 27. 6. 1985 godine, RASPISUJE

OGLAS

za prodaju zemljotresom oštećenog stambenog objekta u Ul. maršala Tita bb u Čelincu

Oglašava se putem javne licitacije prodaja zemljotresom oštećenog stambenog objekta od tvrdog materijala čija je korisna površina 112 m².

Početna cijena objekta je 500.000,00 dinara.

Obavezna kaucija od 10% od početne cijene.

Kupac je dužan objekt porušiti i osloboditi građevinsku parcelu u roku od 15 dana od dana kupovine istog.

Pravo učešća imaju sva pravna i fizička lica.

Javno nadmetanje će se obaviti 25. jula sa početkom u 8 časova kod samog objekta.

Sve informacije mogu se dobiti na telefon 850—068.

SOUR „KRAJINA"
Radna organizacija „Robni promet" Bihać
— RADNA ZAJEDNICA —

Radnički savjet Radne zajednice RO „Robni promet" Bihać raspisuje

KONKURS

Za popunu poslova i radnih zadataka

a/ Radna zajednica
1. pomoćnika direktora sektora za privredno—računovodstvene poslove — 1 izvršilac.

USLOVI:

Pored opštih uslova predviđenih zakonom kandidat treba da ispunjava i sljedeće uslove:

— da ima stručnu spremu VŠS, ekonomsko—komercijalnog smjera sa 3 godine radnog iskustva na tim poslovima, odnosno poslovima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima.

Uz prijavu na konkurs kandidati su obavezni priložiti dokaz o stručnoj spremi i radnom iskustvu.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Konkurs ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Prijave sa potrebnim dokumentima dostaviti na adresu: Radna zajednica RO „Robni promet" Bihać, Ul. Ive Lole Ribara bb Bihać.

O rezultatima konkursa kandidati će biti pismeno obaviješteni.

Radna organizacija PTT saobraćaja „Banjaluka" Banjaluka Radna zajednica za zajedničke poslove na osnovu odluke Radničkog savjeta broj: 07—7—3223/85 raspisuje

OGLAS

za prijem radnika na poslove i radne zadatke na određeno vrijeme

1. Daktilografski poslovi 1 izvršilac na odr. vrijeme do povratka radnice sa porodiljskog odsustva

Pored opštih uslova koji su zakonom utvrđeni kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove.

— Škola srednjeg usmjerenog obrazovnja — III stepen složenosti.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja. Kandidati su dužni uz prijavu da podnesu:

— svjedočanstvo o završenoj školi.

Za kandidate pod tačkom 1. izvršiće se provjera putem testiranja.

AIPK RO „TRGOPROMET", BANJALUKA — OOUR „GRAĐA" BANJALUKA, Ul Akifa Šeremeta „Z"

Raspisuje

OGLAS

za prijem u radni odnos

jedan izvršilac na neodređeno vrijeme za obavljanje poslova i radnih zadataka prodavača u Banjoj Luci.

Uslovi:

KV radnik trgovinskog smjera sa jednom godinom radnog iskustva.

Prijave na oglas o ispunjavanju uslova kandidati treba da dostave na adresu: OOUR „Građa", Banjaluka, Ul. Akifa Šeremeta „Z".

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

SOUR „KRAJINATRANS"
RO „AUTOPREVOZ"
Radna organiz. putničkog saobr.
OOUR GRADSKI SAOBRAĆAJ BANJALUKA

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose OOUR-a Gradski saobraćaj raspisuje

OGLAS

za poslove i radne zadatke stenodaktilografa na određeno vrijeme do povratka radnika sa bolovanja izvršilac — 1

Uslovi: Srednja stručna sprema sa iskustvom ili bez radnog iskustva.

Oglas je otvoren osam dana od dana objavljivanja u listu „Glas" Banjaluka.

Pismene prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova dostaviti na adresu RO „Autoprevoz", OOUR Gradski saobraćaj Banjaluka, Ulica partizanskih avijatičara br. 10, za Kadrovsku službu.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće biti razmatrane.

RO „Komus", OOUR „Komunalno", B. Kostajnica. Na osnovu odluke Komisije za radne odnose objavljuje sljedeći

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na neodređeno vrijeme

i to:

1. Vozači B,C i E kategorije sa položenim državnim ispitom na neodređeno vrijeme — Izvršioca 2 (dva)

Uslovi: Pored opštih uslova kandidat treba ispunjavati sljedeće uslove i to:

— da ima završenu školu učenika u privredi ili osmogodišnju školu,

—da ima položen državni ispit za vozača i

— da ima radno iskustvo 1 godinu.

Prijave sa potrebnim dokazima o ispunjavanju uslova oglasa slati na adresu: RO „Komus", Radna zajednica Bos. Novi, Ul. M. Pijade broj 4.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave se neće razmatrati.

U nedjelju 14. jula 1985. godine navršava se 40 tužnih dana od smrti naše drage supruge, mame, svekrve i bake

CVIJETE KEKEROVIĆ

Tog dana ćemo u 10 sati posjetiti njen grob i položiti cvijeće.

Ožalošćena porodica

KEKEROVIĆ

060563

Dana 13. jula 1985. godine navršavaju se dvije tužne godine od smrti naše drage majke, punice, bake i prababe

FRANCISKE JURIĆ

Toga dana posjetićemo njen grob i položiti cvijeće.

OŽALOŠĆENI: kćerka, zet, unučad, snahe, porodice: JURIĆ, MEČAVA, i BAHUNEK

060533

U četvrtak 18. jula 1985. godine navršava se šest mjeseci od prerane smrti naše drage majke, bake, svekrve

ĐUJE SKENDERIJA, rođene GRAČANIN

Dana 14. jula 1985. godine oko 11,00 sati posjetićemo njenu vječnu kuću, okititi cvijećem i zaliti suzama. Tom prilikom pozivamo rodbinu, prijatelje i komšije da nam se pridruže.

OŽALOŠĆENA PORODICA

060541

Dana 13. jula 1985. godine navršavaju se tri tužne godine od prerane smrti naše drage kćerke, majke, supruge i sestre

MIRE DOJČINOVIĆ, rođene RADIĆ

S ponosom čuvamo tvoj dragi i plemeniti lik.

VJEČNO OŽALOŠĆENA PORODICA

060537

Dana 14. jula 1985. godine navršavaju se tri godine od smrti mog supruga

MIRKA KAŠLJEVIĆA

supruga MILKA KAŠLJEVIĆ

060481

Dana 13. jula 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od kako se ugasi život našeg plemenitog oca

JOVANA /STEVE/ ĐAKIĆA

iz Gornjih Karajzovaca

Ne možemo se pomiriti sa sudbinom da nam više neće doći. Zahvalni smo mu na svemu što nam je učinio i nikada ga nećemo zaboraviti.

OŽALOŠĆENA PORODICA:
supruga RADOJKA, sinovi: MILOŠ, MILOVAN i RADE
kćerke: SMILJA i STOJA, snahe, zetovi i unučad

060555

Navršilo se četrdeset dana od smrti naše drage majke

ZEKIJE KULENOVIĆ, rođene SELIMBEGOVIĆ

iz Prijedora

Ovim putem najtoplije zahvaljujemo svima koji su nam u teškim trenucima na bilo koji način izrazili sućut, položili cvijeće na grob i ispratili je na vječni počinak.

OŽALOŠĆENI:
sin SEAD, snaha JASMINKA, unuk DAMIR, unuka SELMA, sestre i ostala rodbina

060550

Dana 15. jula 1985. godine navršava se šest mjeseci od kada nas nakon kratke i teške bolesti napusti naš dragi otac, brat, suprug, djeda i iskren prijatelj

MIHAJLO MIKA KRAGULJ

Dana 14. jula 1985. godine u 11,00 sati posjetićemo njegov grob i položiti cvijeće. Vječno ćemo čuvati uspomenu na njegov plemeniti lik i živjeti onako kako nas je za života učio. Bio na je uzor i to će uvijek ostati.

NJEGOVI NAJMILIJI

060522

RO „BOSNA AUTO"
OOUR „AUTOTRGOVINA" SARAJEVO
POSLOVNA JEDINICA
BANJALUKA
Trg 27. marta br. 3

OBJAVLJUJE

Javnu prodaju usmenim nadmetanjem dana 15. 7. 1985. g. u 12 sati vozilo marke „LADA—1500" registarski broj BL—109—840, godina proizvodnje 1980, u voznom stanju, sa početnom cijenom 200.000,— din.

Javnu prodaju će obaviti Auto—moto društvo „Krajina" Banjaluka Ul. 4. jula bb.

Pregled vozila obaviće se na dan licitacije od 11 do 12,00 sati.

Pravo nadmetanja imaju sva pravna i fizička lica koja uplate kauciju u iznosu 20% prije početka licitacije.

Porez na promet i troškove prepisa plaća kupac.

Tužnim srcem javljamo da je 12. jula 1985. godine u 71. godini života preminuo naš dragi suprug, otac, brat, svekar, punac i djed

IVAN /IVANA/ PROSEN

Sahrana će se obaviti u subotu 13. jula 1985. godine u 16,30 sati na groblju „Sveti Marko" u Banjaluci.

OŽALOŠĆENI: supruga Mileva, kći Rozalija, sinovi: Stanko i Pepo, sestre: Milka i Marica, braća: Rudolf, Ludvik, Milan, Franjo i Edo, unučad, snahe, zet i ostala mnogobrojna porodica.

o60569

Javljamo tužnu vijest da je dana 12. jula 1985. godine u 49. godini života nakon kraće i teške bolesti preminuo član našeg kolektiva

IBRAHIM (ZAIM) GLAVAŠ

Sahrana će se obaviti 13. jula 1985. godine na grobilju Obradovac, a sprovod kreće ispred kuće žalosti u 17 sati u Ulici partizanskoj.

Smrću druga Ibre naša radna organizacija izgubila je vrijednog i primjernog radnika i dobrog i nezaboravnog druga.

RADNA ORGANIZACIJA NOVI GRAD
BOSANSKA GRADIŠKA

SLOŽENA ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA
GRAĐEVINSKO INDUSTRIJSKI KOMBINAT „KOZARA" BANJA LUKA
GRO „KRAJINA" BANJA LUKA
OOUR—a „STANDARD" BANJA LUKA
OGLAŠAVA JAVNU

LICITACIJU

ZA PRODAJU OSNOVNIH SREDSTAVA

1. Putničko vozilo fiat 132 sa početnom cijenom od 210.000,00 dinara
2. Tračna pila sa početnom cijenom od 150.000,00 dinara
3. Postrojenje za spravljanje betonske mase tip Heimer sa početnom cijenom od 150.000,00 dinara

Licitacija će se održati 22. 07. 1985. godine u Banjoj Luci u ulici Danka Mitrova bb — Rebrovac u 10 sati.

HURO „KONTINENTAL" BANJALUKA TRAŽI POSLOVNI PROSTOR ZA SKLADIŠTE HRANE I PIĆA OD DRUŠTVENOG ILI PRIVATNOG SEKTORA.

Ponude slati na adresu: HURO „Kontinental" Banjaluka. Svetozara Markovića bb, ili na telefon 31-418.

---

lesna
slovenj gradec
TO je partner!

„ELEKTRO—INDUSTRIJA „OBOD" CETINJE OBAVJEŠTAVA KUPCE DA U JULU ODOBRAVA SEZONSKI POPUST OD 10% ZA KUPOVINU HORIZONTALNIH I VERTIKALNIH ZAMRZIVAČA, KOMBINIRANIH I TEMPERATURSKIH HLADNJAKA I STROJEVA ZA PRANJE RUBLJA.

DJEČIJI VRTIĆ „25. MAJ" U LAKTAŠIMA

raspisuje

KONKURS

za jednog izvršioca na poslovima njegovateljice—pripravnika sa završenom srednjom medicinskom školom na određeno vrijeme, do povratka radnice sa porodiljskog odsustva, a najdalje do 15. jula 1986. godine i jednog izvršioca na materijalno finansijskom poslovanju sa srednjom školskom spremom, jednom godinom radnog iskustva i položenim vozačkim ispitom.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova konkursa podnose se u roku od 8 dana od dana objavljivanja konkursa.

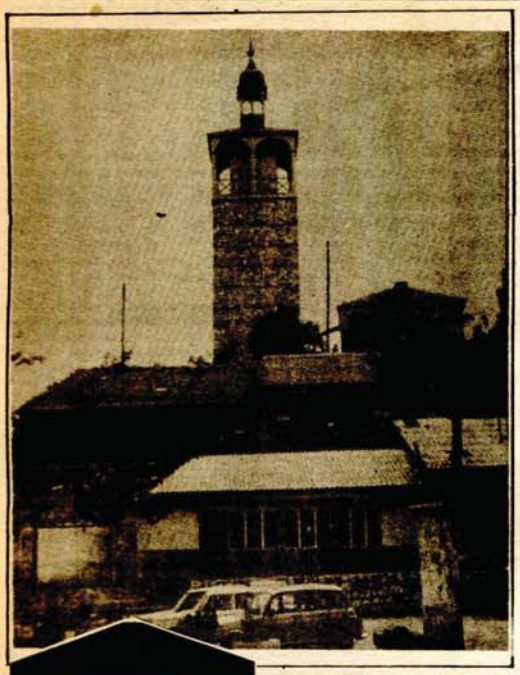

TITOV VELES

Vijekovi bez greške

Simbol Titovog Velesa stara Sahat-kula i danas kao i prije dvjestapedeset godina, tačno otkucava vrijeme. Zvono je izliveno 1735. godine, satni mehanizam nema štrafova i lagera, ali je napravljen precizno i jednostavno do savršenstva, od kovanog željeza.

(Tanjug-Foto)

IZRAEL

Pušači ne daju na sebe

TEL AVIV, - Nekoliko hiljada razjarenih i isfrustriranih pušača zamalo je polomilo ogradu oko jedine izraelske fabrike cigareta, koja je poslije trinaestodnevne pauze ponovo počela proizvodnju. Pušači su priznali da su nekako izdržali krizu, ali da neće tolerisati najavljeni štrajk prodavaca cigareta koji su tražili povećanje plata i takođe se skupili u dvorištu fabrike, prijeteći da će svojim tijelima zaustaviti kamione natovarene cigaretama, spremne da krenu širom zemlje. Policija, koju je upravo fabrika brzo pozvala, imala je pune ruke posla. Na jednoj strani su bili razjareni pušači, od kojih su neki prijetili samoubustvom ako ne stignu do cigareta, a na drugoj prodavci. Direktor fabrike je bio veoma uzbuđen prizorom i izjavio: **„Očigledno nije zdravo ne pušiti".**

KINESKI HIRURZI USPJELI

Rijedak poduhvat

PEKING, - Hirurg pekinškog Neurohirurškog instituta dr Vang Zongceng uspješno je, prvi put u Kini, operisao oteklinu na cerebralnoj arteriji jedne 21-godišnje djevojke, označenu kao bazilarni aneurizam. Ta vrsta operacije, do sada izvršene uspješno samo u malom broju zemalja, veoma se teško izvodi,a greška može dovesti do smrti ili teške povrede. Otekli-na na cerabralnoj arteriji djevojke Sun Huilan, koja je u aprilu dovedena u bolnicu sa jakim bolovima u desnoj strani čela, bila je prečnika, 2,5 cm, što je pet puta više od prečnika arterije. Djevojčin život bio je ozbiljno ugrožen. Operacija je izvedena uz pomoć jakog mikroskopa i trajala je 4,5 sati. Pacijentkinja se sada osjeća sasvim dobro,a oteklina je nestala.

LONDONSKA POLICIJA SE PONOVILA

Manje strašne palice

LONDON, - Londonski policajci, koji po tradiciji ne nose pištolje, dobiće uskoro nešto manje zatrašujuće pendreke od dosadašnjih. Novi model palice dugačak je 25. santimetara (ranije 42) i težak je svega 119 grama (ranije 275 grama). Pendrek će biti okačen na opasač, tako da će sa modela „bobijevskih" pantalona nestati poseban džep koji mu je bio namijenjen. Predstavnik londonske policije izjavio je da će uskoro i žene policajci, koje nemaju nikakvo oružje, dobiti nove palice.

ZODIJAK

LAV PET: 22. JULA — 1. AVUGSTA

Sukob

Frekvencija, i to Saturnova, daje Lavu pet intezitet, a potencijal pet aktivnost. Stoga i nije čudo što tarot-zapisove dekade Zodijaka u Lavu nosi naziv sukob. Svi faktori u ovoj ličnosti su pozitivni i usmjereni težeći što bržoj realizaciji i stoga u samoj ličnosti dolazi do stravičnih konflikata, do kompleksnih stanja koje je vrlo teško razriješiti, posebno stoga što lavovi pet znaju da budu zatvoreni za sve ostale osobe. Spolja hladna maska, a unutra vulkan. pa, dokle se izdrži.

Ako su pozitivni, onda su veliki radnici koji svoj izuzetan energetski napon koriste u dobre svrhe i na taj način svu akumuliranu energiju usmjere u rad u koristan rad. Ovaj ciklus, velike i silovite moći, ipak, je i te kako saosjećajan, skoro pravi Samarićanin, ali ne trpi takav odnos prema sebi, jer se nerijetko, baš kao i svaki lav stavlja u središte svijeta. Vrlo su emotivni i trude se da ispravljaju čak i „krive Drine".

Negativni Lavovi pet su okrutni, bez skrupula, drski i netrpljivi. Njihova unutarnja vatra razara i njih same i njihovu okolinu. Ubijeđeni su da se cijeli svijet urotio protiv njih pa se tako i ponašaju. Deviza im je „Samo mrtav neprijatelj je dobar neprijatelj". Ratnici su, veoma hrabri, čak ludo hrabri, a njihov odnos prema drugima je upravo takav-ratnički, do kraja.

Ako želi (a ko to ne želi) da uravnoteži svoju ličnost Lav pet mora prije svega da njeguje i razvija plemenite osobine u sebi. Mora, jednostavno shvatiti, da njegova silovita energija, ako je pravilno usmjeri, može donijeti mnogo dobrobiti i humanosti. U suprotnom to je razaračka moć koja nikoga ne štedi. Osobama koje prijateljuju sa Lavom pet preporučuje se da sve sukobe rješavaju kroz smijeh i humor, jer i lav pet je Saturnov potomak, mračan i mrzovoljan i smijeh mu je najbolji lijek.

Lav pet-najnapetiji lik zodijaka posjeduje izuzetnu strast za moći, želi dominirati u kući i porodici. Njemu je sve dozvoljeno, prilično je jednostran. On je rođeni ratnik a oni ne poznaju demokratičnost. Osobe blažih naravi nemaju nikakve šanse protiv lavova pet i ne preporučuje im se nikakav odnos sa njima. Lavovi pet moraju imati borbu i sukobe. To je jedino njihovo prirodno stanje. Neborce ne priznaju. Smatraju ih slabićima, bez obzira šta rade kako rade i koliko u tome uspijevaju. Ako nisu prošli kroz najžešće vatre onda ništa nisu vidjeli. Zato se Lavovi pet najviše i vežu za druga dva vatrena znaka (Ovna i Strijelca). Ako su Lav i Ovan zajedno ta veza je neraskidiva, a dva lava pet zajedno jer rat koji pothranjuje ljubav. I tako cijeli život istovremeno i u ljubavi i u mržnji.

Ipak, u životu moraju učiti i naučiti najjednostavnije živjeti. Tu im je spas. Umješnost življenja i radovanja u mijeni, je sistem koji moraju shvatiti, jer svijet ne počinje od njih niti se u njima svršava.

Poznati Lavovi pet su: Karl Gustav Jung, Oldos Haksli, Raspučin, Aleksandar Dima, Bernard Šo, Herman Melvil i Mik Džeger. Iz popisa ovih ličnosti vidi se da su sve snažne i strasne naravi.

M. PRAREVAC

LIJEPA VIJEST IZ RIMA

Droga se povlači

RIM - Prema saopštenju Ministarstva za unutrašnje poslove u Italiji je tokom prvih šet mjeseci ove godine bilo 37 odsto manje smrtnih slučajeva među narkomanima nego prošle godine (broj je opao sa 200 na 125), dok je prekršaja u vezi s narkoticima bilo 252 manje. Zaplijenjeno je i gotovo dvostruko manje heroina nego u prvih šest mjeseci prošle godine (140 kilograma 1985, a 270 prošle). Ministar za unutrašnje poslove Rafaele Kosta smatra da ova godina predstavlja prekretnicu u borbi protiv narkotika i, da zahvaljujući efikasnosti policije i širim društvenim akcijama. Italija više neće biti raskrsnica švercera heroina.

TAJNE MORA

Etrurski brod izranja

IZOLA DEL ĐILJO - Juče je sa morskog dna u blizini malog ostrva Điljo, uz italijansku zapadnu obalu, podignuto korito jednog etrurskog broda koje je tamo ležalo oko 2600 godina. Korito od tri metra čije je vađenje iz mora ekipa arheologa i tehničara pripremala nekoliko godina, odmah je stavljeno u metalni kontejner sa slatkom vodom, gdje će ostati mjesec dana, da bi zatim bilo podvrgnuto obradi hemikalijama radi prekidanja procesa raspadanja. vađenje broda s morskog dna nije preduzeto, navode stručnjaci, samo **radi proširivanja** znanja o starim metodima navigacije, već i znanja o etrurskoj civilizaciji.

NEDJELJNI ZADATAK

Priprema: A. Alibegović

ČIK POGODI!

Na pitanje koliko ima godina, neki čovjek je odgovorio: „Deset godina unazad ja sam bio četiri puta stariji od svog sina, kroz deset godina ja ću biti dva puta stariji od njega". Koliko je upitanom godina?

Rješenje zadatka objavićemo u sljedećem **Nedjeljnom Glasu**.

Rješenje zadatka iz prošlog broja: treba presjeći 6, 17, 38. i 75. kariku.

NEZGODE NA POSLU

Koje mu uho zvoni?

LONDON - Izvjesni Džon Ešton, koji se bavi održavanjem telefonskih aparata i linija u kompaniji „Telekom", dobio je odštetu od pet hiljada funti jer poslije jedne nezgode na radu i danju i noću neprestano čuje zvonjavu. Danonoćno zujanje u njegovim ušima počelo je poslije upotrebe posebnog, „pištolja" pod pritiskom koji se koristi za pričvršćivanje telefonskih kablova za zid. Londonski sud odlučio je da se Eštonu isplati odšteta, jer su njegova kompanija i proizvođači „pištolja" propustili da napomenu da je tokom korištenja naprave potrebno staviti tampone u uši

BEBE IZ EPRUVETE

Lakše do kćerke

ATINA - Do sada je svijetu rođeno 400 „beba iz epruvete". To je saopštio britanski specijalista doktor Patrik Stepto čovjek koji je sa svojim kolegom Edvardsom izumio metod oplođavanja „in vitro".

Doktor Stepto je precizirao da je u Grčkoj po njegovom metodu rođeno 36 beba, među kojima su u tri navrata bili blizanci, i da se njegov metod pokazao uspješnim u 30 odsto slučajeva. Grčke statistike, pak, kažu da je prva „beba iz epruvete" rođena u Solunu 1982 godine i da 60 odsto djece začetih na taj način čine bebe ženskog pola.

U MADRIDU

Lančana pljačka

MADRID - Jedan madridski supermarket opljačkan je dva puta u roku od pet minuta. Lopovi naoružani noževima prvo su uzeli od jedne blagajnice deset hiljada pezeta (oko 60 dolara). Potom su došli drugi. Kada su i oni zatražili svoj „plijen", bukvalno poslije svega pet minuta, ničega u kasi nije bilo. Đovitljivci su se okrenuli ka jednoj mušteriji i natjerali je da poskida sav nakit. Plijen je iznio vrijednost oko 400 hiljada pezeta (2.350 dolara).

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

ŽELJELA BIH NA MEDICINU

Aleksandra Govedarević, učenica medicinske škole:

Kako sam tek završila treći razred medicinske škole, relativno malo vremena je ostalo za razmišljanje kuda poslije mature. Nije to nimalo jednostavno, jer treba se konačno opredijeliti za životno zanimanje. Ipak, pokušaću da se upišem na Medicinski fakultet u Banjaluci, ali i pored toga što sam odlična učenica plašim se da neću biti primljena.

HOT—DOG JE DOBRA STVAR

Samir Maglajlić, mašinobravar:

- Hot-dog je veoma dobra stvar. Sada ovih kioska u Banjaluci ima oko desetak pa dobro dođu kada je čovjek u škripcu sa vremenom. Mislim da je dobro otvarati ovakve radnje, jer se u njima u svako vrijeme može dobiti vruć pomfrit, hot-dog, hamburger a i cijene su pristupačne, za svačiji džep.

KONKURSI, BESMISLICA

Emina Spahić, diplomirani inžinjer tehnologije:

- Za jedan broj stručnjaka u INCEL-u postoji ograničenje u napredovanju. Međutim, pojedinci i bez zasluga i postignutih rezultata rada brzo u ovoj fabrici dobijaju lepovska mjesta. Ili, kada se neko rukovodeće mjesto oglasi u sredstvima informisanja, već je unaprijed čovjek određen ili, već radi, pa je institucija konkursa u INCEL-u, bar po meni, besmislena.

RIJEŠITI PITANJE PIJACE

GOSPA VAJAGIĆ, DOMAĆICA:

- Naša glavna pijaca je tako neuredna da je to nezamislivo za ovaj grad. Mislim da bi trebalo iznaći i mogućnosti i materijalna sredstva da se to pitanje konačno riješi. Prvenstveno mislim na uređenje ječice Crkvene.

Ž. PAVLOVIĆ

RADIO — PROGRAM

SUBOTA, 13. jula i NEDJELJA, 14. JULA

BANJALUKA

7,00 - Početak programa
7,05 - Muzika - novosti - muzika
7,45 - Oglasi i obavještenja
8,00 - Mi predlažemo - vi birate
9,00 - GOST PROGRAMA
10,00 - Hit programa
10,10 - Rezervisano vrijeme
10,20 - Magazin sedam
11,00 - SPORTSKI ŽURNAL
11,20 - Radio-radar
12,00 - Završetak programa
Od, 12,00 do 07,00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

NEDJELJA

PROGRAM EMITUJE NA ST 280 METARA (1071 KHZ) i, UKT 95,9 MHz
7,00 - Početak programa
7,05 - Muzika - novosti - muzika
7,45 - Oglasi i obavještenja
8,00 - AIPK BOSANSKA KRAJINA NA TALASIMA KRAJIŠKIH RADIO—STANICA
8,30 - Poželjeli ste - izvodimo
10,00 - Aktuelne teme
10,20 - Magazin sedam
11,00 - Muzika za nedjeljno raspoloženje
11,30 - STRANA NARODNA MUZIKA
12,00 - Završetak programa
Od 12,do 01,00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

BOSANSKA GRADIŠKA

SUBOTA
8,00 - Početak i najava programa
8,05 - Muzika-informacije-muzika
8,50 - Oglasi i obavještenja
9,00 - Odabrali smo za diskofile
9,30 - Vijesti i sportska hronika
9,49 - Narodna muzika
10,00 - IZ melodije u melodiju
11,00 - „KABARE 202" - zabavno-muzička emisija
12,00 - Odjava i završetak programa
Radio-Bosanske Gradiške
12,00 - 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO-STANICA BiH
(Susret na talasu)

NEDJELJA
7,55 - Početak i najava programa
8,00 - „Zelena polja" - emisija za poljoprivrednike i selo
8,30 - Želite, čestitate, pozdravljate, I dio
9,00 - Oglasi i obavještenja
9,10 - Želite, čestitate, pozravljate, II dio
10,00 - Humoristički Radio-talas
10,10 - Želite, čestitate, pozdravljate - do kraja programa
(u 12,00 — VIJESTI)

PRNJAVOR

Program emituje na srednjim talasima 1341 kiloherc i UKT 98,3 megaherca

SUBOTA, 13. JULA
9,00 - Najava „SUBOTNJEG REVIJALNOG PROGRAMA RADIO-PRNJAVORA"
12,00 - Odjava programa i uključivanje u zajednički program Radio-stanica BiH
14,00 - Isključenje iz zajedničkog programa

NEDJELJA, 14. JULA
7,58 - Najava „NEDJELJNOG AKTULENO—INFORAMTIVNOG I ZABAVNOG PROGRAMA RADIO—PRNJAVORA"
8,00 - AIPK Bosanska krajina na talasima krajiških radio-stanica (prenos programa Radio-Banjaluke)
8,30 - Vaše želje, čestitke i pozdravi (emisija narodne i zabavne muzike)
10,00 - Vijesti - informacije - osvrti - komentari iz sata u sat, i muzika iz programa emisije „Vaše želje, čestitke i pozdravi"
18,00 - Odjava programa.

SRBAC

SUBOTA
8,00 - Informativno-zabavni program Radio-Srpca
12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Završetak emitovanja

NEDJELJA
8,00 - Početak emitovanja i najava programa
8,05 - Muzika za dobar dan
8,30 - Želje, čestitke i pozdravi
9,00 - Radio u selu - AIPK na talasima krajiških RS
9,30 - Želje, čestitke i pozdravi
10,00 - Aktuleno protekle nedjelje
10,15 - Želje, čestitke i pozdravi
12,00 - Odjava i završetak emitovanja

BOSANSKA DUBICA

SUBOTA
1,100 - Najava i pregled programa
11,05 - Za svakog ponešto
11,30 - Želje slušalaca
12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Emisija za selo
14,30 - Vijesti
14,33 - Program za mlade
15,30 - PROTEKLE SEDMICE U NAŠOJ KOMUNI
15,45 - Obavještenja, muzika, oglasi
16,00 - Dnevnik RS
16,30 - U subotnje predvečerje
17,00 - Odjava programa

JAJCE

SUBOTA
9,00 - Najava programa
9,10 - Vijesti
9,15 - AIPK na talasima bosanskokrajiških komuna
10,00 - Revija vaših želja, čestitki i pozdrava
11,00 - Odjava programa

NEDJELJA

9,00 - Najava programa
9,15 - EPP
9,30 - Reportaža, zapisi
9,50 - Jajačke turističke razglednice
10,00 - Nedjeljni žurnal
10,30 - Putokaz - omladinska emisija
11,00 - Revija vaših želja, čestitki i pozdrava
12,00 - 13,00 - Odjava programa
12,00 do 14,00 - preuzimanje zajedničkog programa
Radio-stanica Bosne i Hercegovine.
Od 16,00 Radio-Jajce preuzima Dnevnik Prvog programa Radio-Sarajeva

BOSANSKI NOVI

SUBOTA
9,00 - I danas smo zajedno (najava, vijesti i melodija dana)
9,10 - Želje slušalaca
10,00 - Emisija za selo (u sklopu programa emitujemo kombinat na talasima krajiških RST)
10,30 - Nastavak ispunjavanja vaših želja
11,00 - Hronika 6 Radio-dana (IPP-pregled aktuelnosti na kraju nedjelje
11,15 - EP-prospekt
11,30 - Rezervisano za ... (dokumentarni program)
12,00 - Susret na talasu (zajednički program) RSA II i ORSBiH)
14,00 - Odjava programa i najava ponovnog susreta

KLJUČ

NEDJELJA, 14. JULA
10,00 - Najava programa i vijesti
10,30 - Nedjeljna hronika Radio-Ključa
11,00 - Poruke, želje, i pozdravi slušalaca
12,00 - Emisija za selo i AIPK na talasima
13,00 - Nedjeljom za mlade i odjava programa
14,00 - Prenos Prvog programa Radio-Sarajeva.

PRIJEDOR

SUBOTA, 13. JULA
9,00 - Najava programa
9,02 - Noviteti disko-produkcije
9,30 - Jugoton-ekspres
10,00 - Subotom zajedno
11,00 - Čestitke, želje, pozdravi
13,00 - Odjava programa

NEDJELJOM NE EMITUJEMO RADIO-PROGRAM.

SARAJEVO
SUBOTA, 13. jula
DRUGI PROGRAM OD 11 SATI

LOKALNI VOZ ZA UNUKU

Radio-igra za djecu

Drugi program Radio-Sarajeva u subotu će od 11 sati emitovati dokumentarnu Radio-igru za djecu „Lokalni voz za unuku" Alekseja Nejmana.

Stotina kilometara od Sarajeva u selu Karanovac živi sedmogodišnja djevojčica Jasmina Kozić. Ona ide u školu udaljenu osam kilometara od njenog sela (jedan dio putuje vozom, a zatim tri kilometra pješice). Putuje sa djedom, jer joj je djed i razredni učitelj, pa se tako Jasmina s njim druži od jutra do večeri.

Putovanje do škole, druženje sa djedom (učiteljem), ponašanje sa drugovima u školi i sve ono što je vezano za život ove živahne i bistre djevojčice predmet su ove radio-igre, koju su na terenu snimili: autor Aleksej Nejman, snimatelj Branko Ilić i reditelj Zlatko Sesar.

INFORMATOR

BANJALUKA

KOZARA - Žena vihor (hongkonški karate) u 17 i 19 sati, a u 21 sat Seks u visokom društvu (zapadnonjemački erotski). Vrbas - Samo za tvoje oči - u 16, 18 i 20 sati.

PALAS-velika sala -Otac na službenom putu (domaći) u 16, 18,15 i 20,20 sati, mala-sala - Seksi igre u internatu u 16,30, 18,30 i 20,30 sati.

NARODNO POZORIŠTE
Nema predstave

DJEČIJE POZORIŠTE
Nema predstave

DOM KULTURE
U 19 sati otvorenje izložbe fotografija i dokumenata „Narodno pozorište u NOB-u".

UMJETNIČKA GALERIJA
Ispred Galerije u 21,15 sati projekcija filmova iz umjetnosti.

STALNA POSTAVKA SPOMEN ZBIRKE DRAGINJE I VOJE TERZIĆ nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 19

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE
Stalna izložbena postavka Muzeja je otvorena svakog radnog dana osim ponedjeljka od 9 do 13 i od 17 do 19 sati, i subotom nedjeljom i praznicima od 9 do 13 sati.

BIBLIOTEKA
Odjeljenje u Domu radničke solidarnosti i ogranak I radi svakog dara osim subote od 7,30 do 14,00 sati (od 1.7. do 5.7. od 15.7. do 19.7. od 29.7. do 2.8. od 12, 8 do 16.8 od 26.8. do 30. 8).
Od 12,30 do 19 sati (od 8.7. do 12.7. 22. do 26.7. 5.8. do 9.8. od 19.8. do 23.8.)

ODJELJENJE U MEJDANU (radi ponedjeljkom i utorkom od 12,30 do 19 sati, srijedom, četvrtkom i petkom od 7,30 do 14 sati.

DEŽURNA APOTEKA
Noćno dežurstvo ima CENTRALNA APOTEKA u Ulici Veselina Masleše 18, telefon: 35-306

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92
Vatrogasci 93
Hitna pomoć 94
Bolnica 33-725 (stara lokacija) i 38-111 (Paprikovac).
Autobuska stanica 45-355
Željeznička stanica 31-229
Taksi-stanica 22-222
Inspekcija 32-100
Dežurna inspekcija 32-354
Elektrobanjaluka 42-555
Servis za hitne popravke stanova 45-404
Atlas 31-995
Inex-turist 21-261
Putnik 43-900
Turist-biro 35-082
Slavnik Koper 31-113
Mladost BiH 39-835
Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu - Centar za obavještenja 985.

POLASCI VOZOVA

Izmijenjeni red vožnje željeznice važi od 2.6.1985. godine
Za Sarajevo: 0,56 (brzi), 02,00 (brzi), 06,07 (olimpik), 9,26 (brzi), 13,15 (brzi), 16,05 (brzi) i 18,10 (poslovni)
Za Zagreb: 01 11, 03, 13, 04, 12, 09,57 (poslovni), 15,06 i 16,22.
ZA BEOGRAD: 06,53 (poslovni, a od Rume se odvaja za Novi Sad), 10,01 (putnički do Doboja, iz Doboja brzi u 14,00), 14,50 (putnički do Doboja, iz Doboja u 17,32), 22,45 putnički do Doboja, iz Doboja u 01,38.

DOLASCI VOZOVA

IZ SARAJEVA: 01,08 03,00 (brzi) 09,55 (poslovni) 15,04 (brzi) 16,16 (brzi) 20,10 (poslovni).
IZ ZAGREBA: 042 01,52 13,12 16,02 (brzi) 18,08 (poslovni) 21,42 (ubrzani).
IZ BEOGRADA: 05,35 08,25 13,28 16,16 19,05 21,57

VANREDNI VOZOVI

Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01

POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE

ZA ZAGREB: 01,20 02,00 03,00 05,30 06,00 07,45 08,30 09,30 11,00 12,00 12,40 13,15 14,30 15,10 15,20 17,00 18,15 19,24 20,00
ZA BEOGRAD: 05,00 06,00 09,30 15,00 17,00 23,30
ZA LJUBLJANU: 01,20 08,20 12,00 13,15 15,10 19,25
ZA SARAJEVO: 00,30 08,00 12,00 00,45 (u prolazu u 10,00 13,35 i 15,15)
ZA KRANJSKU GORU: 13,15
ZA TUZLU: 05,35 i 15,45
ZA DUBROVNIK: 20,20 22,00 24,00 (polasci u prolazu)
ZA MOSTAR: 06,00 13,00 (preko Bugojna, Prozora i Jablanice) 11,26 (u prolazu) 22,00
ZA BIJELJINU: u 11,00 (iz Prnjavora u 12,15 i Dervente u 14,40 sati).
ZA NOVI SAD: u 13,00 (u 14,05 iz Prnjavora i iz Dervente u 14,40)
ZA DERVENTU: u 12,00 sati.
ZA PRIJEDOR: u 4,45
ZA KUKOLJE I SRBAC: u 6,15 a povratak iz Srpca u 11 sati.
ZA SRBAC: u 17,15
AUTOBUS NA RELACIJI BANJALUKA — LUŠCI PALANKA u povratku saobraća preko PRIJEDORA umjesto BRONAZNOG MAJDANA sa polaskom iz LUŠCI PALANKE u 5,45, SANSKOG MOSTA 6,35 i PRIJEDORA u 7,10.
ŽA ROVINJ: 7,45 19,45
ZA RIJEKU: 6,00 7,45 22,00
ZA UMAG: 6,00
ZA ŠPLIT: 6,40 21,15 8,30 (u prolazu)
ZA ŠIBENIK: 7,30, 22,30

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture prikazuje se film SUPERMUŠKO 13. i 14. jula.

NARODNA BIBLIOTEKA u gradskom Domu kulture otvorena je ponedjeljkom i srijedom od 10 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. GRADSKA ČITAONICA u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahovi (Domu kulture) od 17 do 20 sati.

Stalna izložba „Putevi pobjede" otvorena je od 10 do 13 u Radničkom domu. U Spomen-domu „Lepa Radić" u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca".

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon 813-130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se i u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, a otvara se i u 13, 16, 19 i 21 sat.

Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci — 813-433

Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci — 813-500
Turist-biro 813-080
Taksi-stanica — 811-716
„Elektro-Bosanska Gradiška" — 813-344.

ČELINAC

U Domu kulture 13. jula nema kinopredstave, a 14. jula prikazuje se film u 20 sati MAČ KOJI DONOSI SMRT

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850-038. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07. Dom zdravlja radi od 7 do 15 sat svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-130 — Narodna biblioteka „Ivo Andrić" radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-130.

KOTOR—VAROŠ

U Domu kulture 13. jula nema kinopredstava, a 14. jula igra film MAČ ŽUTOG TIGRA

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880-001. Dežurna vatrogasna služba 880-104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

U Domu kulture 13. i 14. jula nema kino-predstave.

Narodna biblioteka „Veselin Masleša" radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon broj 830-250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830-030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830-006.

SKENDER—VAKUF

Nema kino predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30, do 15,30 sati, telefon 890-611. Opštinski centar za obavještenje radi od 00 do 24 sata, telefon 890-620.

SRBAC

Apoteka 840-003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840-150. Biblioteka 840-038.

PRNJAVOR

Stanica za hitnu pomoć 860-190, SUP 860-001. Autobuska stanica 860-462.

ДЕЖУРНА СТРАНА

ПОВОДОМ 13. ЈУЛА — ДАНА УСТАНКА У ЦРНОЈ ГОРИ

ЧЕСТИТКЕ ЗА ПРАЗНИК

САРАЈЕВО, 12. јула (Танјуг) — У име радничке класе, радних људи и грађана СР Босне и Херцеговине данас су телеграм са честиткама за сутрашњи празник 13. јули — Дан устанка народа и народности СР Црне Горе упутили највиши органи Босне и Херцеговине: Предсједништво СР БиХ, Централни комитет СК, Републичка скупштина и њено Извршно вијеће, РК ССРН, Вијеће Савеза синдиката, Републички одбор СУБНОР—а и РК ССО. У телеграму се каже да су народи и народности Црне Горе дали крупан допринос побједи наше заједничке народноослободилачке борбе и социјалистичке револуције и постигли изузетне резултате у послијератном развитку.

Поводом 13. јула највиши функционери СР Македоније Станко Младеновски, Ванчо Апостолски, Бурхан Адеми и Васил Костојчиноски упутили су честитке највишим функционерима Црне Горе, Марку Матковићу, Браниславу Шошкићу, Петру Ракочевићу и Драгиши Јаковљевићу.

Из Приштине телеграме са честиткама Предсједништву СР Црне Горе упутили су: предсједник Предсједништва САП Косова Бранислав Шкембаревић, предсједник ПК СК Косова Кољ Широка, и Тафиљ Хоџа, предсједник Предсједништва Покрајинског одбора СУБНОР Косова.

У име Предсједништва САП Војводине честитке за празник народу Црне Горе упутио је Предраг Владисављевић.

НАКОН ДРАМЕ У БОИНГУ 727

ОТКРИВЕНЕ УБИЦЕ МАРИНЦА

БЕЈРУТ, 12. јула (УПИ) — Бејрутски радио је данас обједанио имена двојице отмичара који су у отетом боингу-727 убили америчког маринца на самом почетку 17-дневне одисеје талаца на бејрутском аеродрому. Као убице су именовани отмичари Али Јунис и Ахмед Горбијех, које ће бејрутске власти — како је саопштио радио — бити ускоро изведени пред суд.

Имена осталих отмичара нису саопштена, с обзиром на то да се још утврђује тачно мјесто њиховог боравка и предузимају кораци да им буде суђено на одговарајући начин, прецизира бејрутски радио.

ТВ

СУБОТА, 13. ЈУЛИ

ПРВИ ПРОГРАМ

11,10 — Репризни програм
14,05 — Преглед програма
14,10 — Седам ТВ — дана
14,45 — Црвена Зора, црногорске партизанске пјесме
15,15 — Лична карта — румунски играни филм
16,45 — Дневник 1
17,00 — ПЈ у пливању, финале група „А", пренос
18,30 — Досје — документарни програм
19,15 — Цртани филм
19,30 — Дневник 2
19,55 — ТВ спот
20,00 — Улица огледала, италијански играни филм
21,30 — Вијести
21,35 — Седам свјетских дана
21,45 — Викенд-програм
23,15 — Преглед програма за недјељу.

ДРУГИ ПРОГРАМ

12,40 — Преглед програма
12,45 — Лондон и Филаделфија: Концерт за помоћ гладнима у Африци, пренос.
05,05 — Преглед програма за недјељу.

НЕДЈЕЉА, 14. ЈУЛИ

ПРВИ ПРОГРАМ

11,45 — Преглед програма
11,50 — Вијести
12,00 — Зелена панорама — емисија за пољопривреднике
13,00 — Еврошизија и ми — колажни филмски програм за дјецу
13,55 — Музичко поподне: Гаетано Доницети: Дон Пасквале, опера
15,15 — Пут свиле: Умјетничка галерија у пустињи - документарна серија, 3/10
16,05 — Лампион и Марија Бонита — бразилски серијски филм, 3/8
16,45 — Циклус литература и филм — руски класици: „Падина" — совјетски играни филм
19,00 — Спорт Били — цртана серија
19,30 — Дневник 2
19,55 — ТВ спот
20,00 — Задарски мементо — драмска серија, 2/4
21,00 — Море,људи, обале — документарно-забавна репортажа
21,30 — Спортски преглед
22,05 — Дневник 3

ПРОГРАМ ПЛУС

22,25 — Деја Ален
22,35 — Мо-бо тренд-емисија, рок-музика
23,45 — Бишево — путописна репортажа
00,05 — Вијести
00,10 — Преглед програма за понедјељак.

ДРУГИ ПРОГРАМ

8,50 — Преглед програма
8,55 — Вијести
9,00 — Дозволите да се обратимо — емисија намијењена припадницима ЈНА (у оквиру емисије — домаћи играни филм „13. јули")
13,05 — Музика као младост: Друго европско такмичење младих музичких умјетника у Женеви
15,05 — Преглед програма
15,10 — Хокеј на трави: Југославија — Данска, снимак
16,30 — „На путу ка титули" - Слободан Качар
17,00 — ПЈ у пливању, финале, група „А", снимак и пренос
18,30 — Особена генерација — емисија из културе
19,10 — Прометни круг - образовна серија
19,30 — Дневник
20,00 — Неке Кинескиње су ми причале — канадска документарна емисија
21,15 — 24 часа
21,25 — ТВ кинотека — хроника о сиромашним љубавницима — талијански играни филм

ЖЕТВА У ВОЈВОДИНИ

У ОТКУП 90 ПОСТО РОДА

КОВИН, 12. јула (Танјуг) — Жетва пшенице у Војводини биће завршена, уколико вријеме поспужи ратаре, најкасније до средине сљедеће недјеље. Скупљање љетине досад је завршено на више од половине пшеничних поља која су заузимала укупно 285 000 хектара. Рачуна се на род од 1.420.000 тона, од чега ће се, како се процјењује, од ратара откупити нешто више од 90 одсто, рекао је данас у разговору с новинарима у ПИК—у „Ковин" предсједник Комитета за пољопривреду САП Војводине Петар Илић.

СУЂЕЊЕ КРАДЉИВЦИМА СРЕБРА

ПРИЗНАЊЕ ЗЛАТАРА

ЗВЕЧАН, 12. јула (Танјуг) — На суђењу окривљенима за пљачку сребра у „Трепчи" данас су саслушана два златара и приватни угоститељ из Загреба.

Први је говорио Ђорђе Артиновић, златар из Приштине, који признаје да је у 1979. или 1980. години купио једанаест блокова сребрног концентрата и 12,8 килограма парчића укупно, према његовом рачуну, 190 килограма. Оптужен је међутим, за куповину 250 килограма концентрата и 8 килограма чистог сребра.

МИЛИЈАРДА ОД „ЗДРАВСТВЕНОГ ДИНАРА"

„ПОРЕЗ" ЗА ПУШАЧЕ

БЕОГРАД, 12. јул (Танјуг) — Недавно увођење такозваног „здравственог динара" којим се „опорезују" пушачи, а који ће бити утрошен за одређене видове борбе против рака и кардиоваскуларних обољења, изискује, речено је на данашњој сједници Савезног комитета за рад, здравље и социјалну заштиту доношење друштвеног договора.

Договором би се прецизирали начин и намјена коришћења тих средстава у републикама и покрајинама и Федерацији.

Рачуна се да ће ове године од „здравственог динара" бити „убрано" у савезном буџету око милијарду динара.

У ИРАНУ ЕКСПЛОЗИЈА

БОМБА У АУТОБУСУ

ТЕХЕРАН, 12. јула (АФП) — Дванаест људи је погинуло а више од 20 је повријеђено у експлозији бомбе која је била подметнута у пртљажнику аутобуса на линији Табриз-Кој, на сјеверозападу Ирана — саопштио је Радио-Техеран.

За сада није познато ко је подметнуо бомбу.

СЈЕДНИЦА САВЕЗНОГ КОМИТЕТА ЗА РАД, ЗДРАВЉЕ И СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

ОД ЈЕСЕНИ НОВИ РЕЖИМ ЗА ПЕНЗИЈЕ

БЕОГРАД, 12. јул (Танјуг) — Расправа Савезног комитета за рад, здравље и социјалну заштиту, вођена данас о почетку примјене члана 25. Савезног пензијског закона, без двоумљења је показала да ће тек први јесењи дани донијети јасније контуре о могућим рјешењима овог и те како важног питања.

Дотле, према ријечима предсједавајућег др Ђорђа Јаковљевића, сви релевантни материјални ефекти везани за примјену тог члана, сагледали би се на два „копосијека": на савезном нивоу-са финансијским и планским органима, и на републичком и покрајинском - са надлежним органима и, разуміје се, са пензијским заједницама.

Документационе податке који су понуђени на данашњој сједници Комитет је данас прихватио као једну од полазних основа за даље сагледавање евентуалне примјене тог члана, који се односи, као што се зна, на формирање пензијског основа. А од тога, умногоме зависи и висина пензија на самом старту, приликом формирања.

САВЕЗНИ ТРЖИШНИ ИНСПЕКТОРАТ О НАКУПЦИМ

ОТКУП ПШЕНИЦЕ ПОД КОНТРОЛОМ

БЕОГРАД, 12. јул (Танјуг) — Откуп пшенице ове године је организован добро, а произвођачи, према налазима савезног тржишног инспектората, новац добијају за највише неколико дана. Извјештаји са терена показују, међутим, да неке радне организације из Босне и Херцеговине и Србије на територији Војводине нуде цијену која је већа од договорене.

Бихаћки „Житопромет" плаћао је 49 динара за килограм пшенице на подручју Србобрана и Бачког Петровца, београдски „Меркур" 41 динар на откупним мјестима у Ковачици. Налази општинских и покрајинских инспектора показују да неки пољопривредници возе жито у Бијељину. Накупаца има, и у другим мјестима.

Савезни инспектори данас у Бихаћу, Бијељини и Београду провјеравају тачност ових налаза. Посао још није завршен па се количине пшенице која је на овај начин откупљена не знају. У складу са својим овлаштењима, инспектори настављају да контролишу откуп.

ПОСЛЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ БОМБИ У КУВАЈТУ

ПОЖАР У РАФИНЕРИЈИ

КУВАЈТ, 12. јула (КУНА—ПУЛ) — Само неколико часова послије двије узастопне експлозије подметнутих бомби огромне разорне снаге, које су у два ресторана у главном граду Кувајта однијеле 11 живота и ранили најмање 89 људи, у једном погону рафинерије нафте Шуаиба избио је велики пожар. У борби са ватреном стихијом учествују бројне ватрогасне екипе, али пожар још није локализован.

Нико од хиљаду и више Југославена који раде у овој малој арапској земљи није повријеђен.

ОСНОВНА БАНКА „БАЊАЛУКА"

КУРСНА ЛИСТА
(формирана 12. јула 1985. године)

КУРС У ДИНАРИМА

Земља	Валута	Куповни за девизе	Продајни за девизе
Аустрија	100 шилинга	1347,18	1351,23
Белгија	100 франака	465,64	467,04
Данска	100 круна	2636,50	2644,42
Француска	100 франака	3112,50	3122,15
Холандија	100 флорина	8399,01	8424,25
Италија	100 лира	14,75	14,80
Норвешка	100 круна	3278,31	3288,16
СР Њемачка	100 марака	9469,04	9497,49
Швајцарска	100 франака	11359,21	11393,34
Шведска	100 круна	3271,56	3281,38
Јапан	100 јена	114,17	114,51
В. Британија	1 фунта	385,38	386,54
Канада	1 долар	205,12	205,73
САД	1 долар	277,75	278,59
Аустралија	1 долар	193,59	194,17

Куповни и продајни курсеви за девизе примјењују се почев од 14 сати 12. јула 1985. године, а курсеви за ефективу од 11. јула 1985. године

ВРИЈЕМЕ

ИЗВЈЕШТАЈ РЕПУБЛИЧКОГ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКОГ ЗАВОДА БиХ

ТОПЛО

ЗА БОСАНСКУ КРАЈИНУ: Ујутро свјеже са маглом, у току дана претежно сунчано и топлије. Највиша дневна температура од 25 до 30 степени.

ЗА БАЊАЛУКУ И ОКОЛИНУ: Претежно сунчано и топло. Највиша дневна температура око 28 степени.

ЗА НАРЕДНА ДВА—ТРИ ДАНА: Преовладаваће претежно сунчано и топло посљедњег дана периода биће нестабилније вријеме.

ВОДОСТАЈ: Уна-Бихаћ 12 цм, бистра, температура воде 14 степени. Сана-Сански Мост 124 цм, бистра температура воде 17,4 степена. Врбас — Бањалука 75 цм, бистра, температура воде 16,4 степена. На свим ријекама водостај у лаганом опадању.

ДАЕИД ШТРБАЦ

Мир: Млађеновић

ГЛАС

РЕДАКЦИЈА Улица АВНОЈ-а 93. Телефон: директор и одговорни уредник 34-417. Редакција 37-979, 37-977, дактилографи 34-449. Огласно у Улици Веселина Маслеше 13, телефон 34-448. Телекс 45-208 YU ГЛАС, ООУР Новинска дјелатност Бањалука, пропазни рачун број: 10500-833-427 код СДК Бањалука. Претплата за СФРЈ: једномјесечна 800 динара, тромјесечна 2.400 динара, полугодишња 4.800 динара, годишња 9.600 динара, само за „Недјељни Глас" 1.660 динара годишње. Претплата за иностранство: једномјесечна 1.600 динара, тромјесечна 4.800 динара, полугодишња 9.600 динара, годишња 19.200 динара, само за „Недјељни Глас" 3.320 динара. Уплате на девизни рачун број: 10500-620-71000-552 код Привредне банке Сарајево, Основне банке Бањалука. Рјешењем Републичког комитета за образовање, науку, културу и физичку културу СР БиХ број 02-4153/82 „Глас" је ослобођен плаћања пореза на промет.